

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANA BİLİM DALI

Mustafa Tolga TEKİROĞLU

**BAKÜ-TİFLİS-CEYHAN (BTC) HAM PETROL BORU HATTI
PROJESİ'NİN SOSYO-EKONOMİK ETKİLERİ
(ERZİNCAN İLİ UYGULAMA ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

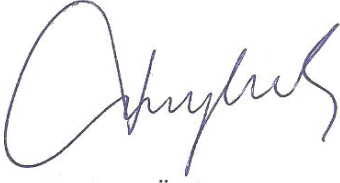
TEZ YÖNETİCİSİ
Yrd. Doç Dr. Abdullah NARALAN

ERZURUM 2009

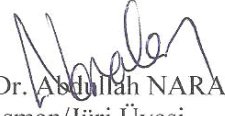
TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

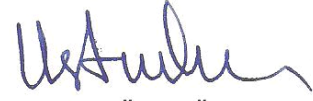
Bu çalışma İşletme-Sayısal Yöntemler Anabilim dalında jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Önder BARLI
Jüri Üyesi

Yrd. Doç. Dr. Abdullah NARALAN
Danışman/Jüri Üyesi

Doç. Dr. Üstün ÖZEN
Jüri Üyesi

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir. 19-03-2009

Prof. Dr. Mustafa YILDIRIM
Enstitü Müdürü

ÖZET**YÜKSEK LİSANS TEZİ****BAKÜ-TİFLİS-CEYHAN (BTC) HAM PETROL BORU HATTI
PROJESİ'NİN SOSYO-EKONOMİK ETKİLERİ
(ERZİNCAN İLİ UYGULAMA ÖRNEĞİ)****Mustafa Tolga TEKİROĞLU****Danışman: Yrd. Doç Dr. Abdullah NARALAN****2009 – SAYFA: 103****Jüri : Yrd. Doç Dr. Abdullah NARALAN****Prof. Dr. Önder BARLI****Doç. Dr. Üstün ÖZEN**

Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı projesi, Hazar Denizi'nde bulunan enerji kaynaklarını, Azerbaycan'dan başlayıp Gürcistan ve Türkiye üzerinden ham petrol boru hattı ile dünya pazarlarına ulaştırmaktadır. BTC Ham Petrol boru hattı güzergâhı Türkiye'de Erzincan iline bağlı Merkez, Çayırlı, Tercan ve Refahiye ilçelerindeki 41 Köy içerisinde geçerek Ceyhan'a ulaşmaktadır. Proje kapsamında bu projeden etkilenenler için ekonomik yararlar ve daha zengin bir yaşam kalitesi fırsatları yaratılacağı planlanmıştır. Projenin yöre halkı üzerindeki sosyal ve ekonomik etkileri değerlendirilirken, bölgeye yapılan yatırımların tespiti, analizi ve uygulamadaki şeklinin ele alınması çalışmamızın amacını teşkil etmektedir.

Çalışma teori ve uygulama olmak üzere iki kısımdan oluşacaktır. Teori kısmında internet, kütüphane, yerli ve yabancı kitap, makale, bildiri vb. bilgi kaynakları incelenmiştir. Uygulama bölümü ise Erzincan ili BTC Ham Petrol Boru Hattı Güzergâhında bulunan köylerde ve yerleşim yerlerinde ikamet eden hane halkı üzerinde yapılan anket sonuçlarının değerlendirilmesini kapsamaktadır.

ABSTRACT**MASTER THESIS****SOCIO-ECONOMIC IMPACTS OF BAKU-TBILISI-CEYHAN (BTC) CRUDE OIL
PIPELINE PROJECT
(A PRACTICAL MODEL STUDY APPLIED IN ERZINCAN PROVINCE)****Mustafa Tolga TEKIROGLU****Supervisor: Assist. Prof. Dr. Abdullah NARALAN****2009 – PAGE: 103****Jury : Assist. Prof. Dr. Abdullah NARALAN****Prof. Dr. Önder BARLI****Assoc. Prof. Dr. Üstün ÖZEN**

Baku, Tbilisi, Ceyhan (BTC) Crude Oil Pipeline Project was aiming to convey energy sources in Caspian Sea to world markets via a crude oil pipeline, which starts from Azerbaijan, pass through Georgia and arrives at Ceyhan in Turkey. While bringing the BTC Project in life, it was intended to increase the life quality of local population by providing financial benefits.

This study aims to assess socio-economical impacts of the BTC Project on local inhabitants, by verifying, analyzing and discussing the implications of the investments in the region of Erzincan, including 41 villages in Erzincan center and provinces such as Çayırılı, Tercan and Refahiye.

This study is formed by two sections as theoretical and application. Theoretical part is a review and summary of various resources found on internet, libraries, books, articles and announcements etc. Whereas the application section bases on the surveys done in the villages effected by the Project in Erzincan region, and provide an evaluation of the results of such surveys.

Eşim Özlem ve çocuklarım İrem ile Erdem'e...

ÖNSÖZ

Bu tez çalışmasında Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesinin yöre halkı üzerindeki sosyal ve ekonomik etkileri değerlendirilirken, bölgeye yapılan yatırımların tespiti, analizi ve uygulamadaki şekli tartışılmıştır.

Bu proje, boru hattı inşaatı ve işletmesi projesi olmasına rağmen, yöresel uygulamaları, ve uygulama aşamasındaki gerek çevre gerekse toplumsal yatırımlara verdiği önem ile benzeri projelere örnek teşkil etmektedir.

Bu araştırmanın hazırlanmasına destek verip tez danışmanlığımı da yapmış olan saygı değer hocam Sayın Doç Dr. Üstün ÖZEN'e değerli tavsiyeleri ve anlayışı için, anketleri hazırlamamdaki yardımlarından dolayı hocam Sayın Prof. Dr. Önder BARLI'ya, ders aşaması ve tezin planlanması döneminde tez danışmanlığımı yapmış emekli hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Atamer YAROL'a, analizlerin ve tezin hazırlanmasında büyük emeği geçen danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Abdullah NARALAN'a en içten teşekkürlerimi sunarım.

Tez çalışmam süresince beni destekleyen ve çalışmam için boş zaman sağlayan değerli müdürüm Sayın Aydın CENGİZ'e, tez çalışması süresince kaynak ve veri toplamamda büyük yardımları olan Yasemin UYAR ve Yasemin GÜMÜŞLÜOĞLU'na da teşekkür ederim.

Ayrıca, yüksek lisans eğitimim süresince benden yardımlarını, desteğini ve sabrını esirgemeyen aileme ve özellikle değerli eşim Özlem DOĞAN TEKİROĞLU'na gönülden teşekkür ederim.

M. Tolga TEKİROĞLU

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
TEZ KABUL TUTANAĞI.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
İTHAF.....	v
ÖNSÖZ.....	Vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xi
HARİTALAR LİSTESİ.....	xii
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xiii
GİRİŞ.....	1
1. BTC PROJESİ.....	3
1.1 Proje Tanımı.....	3
1.2. Projenin Tarihsel Gelişimi.....	4
1.3. Projenin Uluslararası Önemi.....	5
1.4. Projenin Türkiye İçin Önemi.....	6
1.5. Projenin Teknik Özellikleri.....	9
1.5.1. Genel Proje Verileri.....	10
1.5.2. Boru Hattı İnşaatı Verileri.....	11
1.5.3. İstasyonlar İnşaatı Verileri.....	11
1.5.4. Terminal İnşaatı Verileri.....	11
1.6. Projenin Sosyal Amacı.....	12
1.7. Halkla İlişkiler.....	13
1.8 Verilen Eğitimler.....	14
1.9. BTC Projesinde İş Sağlığı ve İş Güvenliği.....	15
1.10. BTC Projesinde Çevresel Uygulamalar.....	17
2. TOPLUMSAL YATIRIM.....	21
2.1. Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma.....	21
2.2. Kamulaştırma.....	28
2.3. İstihdam ve Mal Hizmeti.....	29

2.4. Projenin Sosyal Katkıları.....	30
2.5. Projenin İşletme Dönemi	31
2.6. Erzincan İlinin Sosyoekonomik Altyapısı.....	32
3. YÖNTEM	34
3.1 Araştırma Modeli.....	34
3.2 Evren ve Örneklem.....	34
3.3 Veriler ve Toplanması.....	35
3.4 Verilerin Çözümü ve Yorumlanması.....	35
4. BULGULAR VE YORUM	37
4.1. Örneklem Grubunun Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular.....	37
4.2. Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin Erzincan Yöre Halkına Olan Sosyal ve Ekonomik Etkilerine İlişkin Bulgular.....	41
4.3. Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin Erzincan Yöre Halkına Olan Sosyal ve Ekonomik Etkileri Arasındaki Etkileşim	48
4.4. Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin Farklı Boyutları Arasındaki Etkileşim.....	53
4.5. Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin Katkı, İhtiyaç ve Memnuniyet Düzeyleri.....	56
5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	58
KAYNAKÇA	65
ÖZGEÇMİŞ	69
EKLER	
EK-A Erzincan İli Projeden Etkilenen Köyler Listesi.....	70
EK-B Anket Uygulanan Köyler Listesi.....	71
EK-C Uygulanan Anketler	72
EK-D Güvenilirlik Analizleri	75
EK-F Karşılaştırmalı Analizler.....	80

TABLOLAR LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 1.1. Yıllar itibari ile taşınan ham petrol miktarları (Bin Varil).....	7
Tablo 1.2. BTC Projesi Finansmanı Şirketler ve Özvarlık yüzdeleri.....	9
Tablo 2.1. Projeden etkilenen hane kategorisi ve arazi parçalarının sayısı.....	29
Tablo 3.1. Kolmogorov-Smirnov Z Analizi Sonuçları.....	36
Tablo 4.1. Örneklem Grubunun Yaşlarına Göre Dağılımı.....	37
Tablo 4.2. Örneklem Grubunun Eğitim Durumuna Göre Dağılımı.....	38
Tablo 4.3. Örneklem Grubunun Çocuk Sayısına Göre Dağılımı.....	38
Tablo 4.4. Örneklem Grubunun Hane Halkı Sayısına Göre Dağılımı.....	39
Tablo 4.5. Örneklem Grubunun Okula Giden Çocuk Sayısına Göre Dağılımı.....	40
Tablo 4.6. Örneklem Grubunun Yaşanılan Yere Göre Dağılımı.....	40
Tablo 4.7. Tarım ile İlgili Uygulamaların Katkı Düzeyine İlişkin Bulgular.....	41
Tablo 4.8. Tarım ile İlgili Uygulamalara Duyulan İhtiyaç Düzeyine İlişkin Bulgular.....	42
Tablo 4.9. Tarım ile İlgili Uygulamalardan Duyulan Memnuniyete İlişkin Bulgular.....	42
Tablo 4.10. Hayvancılık ile İlgili Uygulamaların Katkı Düzeyine İlişkin Bulgular.....	42
Tablo 4.11. Hayvancılık İle İlgili Uygulamalara Duyulan İhtiyaç Düzeyine İlişkin Bulgular.....	43
Tablo 4.12. Hayvancılık İle İlgili Uygulamalardan Duyulan Memnuniyete İlişkin Bulgular.....	43
Tablo 4.13. İnşaat ile İlgili Uygulamaların Katkı Düzeyine İlişkin Bulgular.....	44
Tablo 4.14. İnşaat ile İlgili Uygulamalara Duyulan İhtiyaç Düzeyine İlişkin Bulgular.....	44
Tablo 4.15. İnşaat ile İlgili Uygulamalardan Duyulan Memnuniyete İlişkin Bulgular.....	44
Tablo 4.16. Malzeme Desteği İle İlgili Uygulamaların Katkı Düzeyine İlişkin Bulgular.....	45
Tablo 4.17. Malzeme Desteği ile İlgili Uygulamalara Duyulan İhtiyaç Düzeyine İlişkin Bulgular.....	45
Tablo 4.18. Malzeme Desteği ile İlgili Uygulamalardan Duyulan Memnuniyete İlişkin Bulgular.....	46
Tablo 4.19. Eğitim ile İlgili Uygulamaların Katkı Düzeyine İlişkin Bulgular.....	46

Tablo 4.20. Tarım ile İlgili Uygulamalara Duyulan İhtiyaç Düzeyine İlişkin Bulgular.....	46
Tablo 4.21. Eğitim ile İlgili Uygulamalardan Duyulan Memnuniyete İlişkin Bulgular.....	47
Tablo 4.22. Ekonomi ile İlgili Uygulamaların Katkı Düzeyine İlişkin Bulgular.....	47
Tablo 4.23. Ekonomi ile İlgili Uygulamalara Duyulan İhtiyaç Düzeyine İlişkin Bulgular....	47
Tablo 4.24. Ekonomi ile İlgili Uygulamalardan Duyulan Memnuniyete İlişkin Bulgular.....	48
Tablo 4.25. Tarım ile İlgili Uygulamaların Katkı-İhtiyaç-Memnuniyet Düzeyleri Arasındaki İlişki.....	49
Tablo 4.26. Hayvancılık ile İlgili Uygulamaların Katkı-İhtiyaç-Memnuniyet Düzeyleri Arasındaki İlişki.....	50
Tablo 4.27. İnşaat ile İlgili Uygulamaların Katkı-İhtiyaç-Memnuniyet Düzeyleri Arasındaki İlişki.....	50
Tablo 4.28. Malzeme ile İlgili Uygulamaların Katkı-İhtiyaç-Memnuniyet Düzeyleri Arasındaki İlişki.....	51
Tablo 4.29. Eğitim ile İlgili Uygulamaların Katkı-İhtiyaç-Memnuniyet Düzeyleri Arasındaki İlişki.....	52
Tablo 4.30. Ekonomi ile İlgili Uygulamaların Katkı-İhtiyaç-Memnuniyet Düzeyleri Arasındaki İlişki.....	53
Tablo 4.31. Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi ile Projenin inşaata yaptığı katkı düzeyi Arasındaki İlişki.....	54
Tablo 4.32. Projenin tarım uygulamaları ile hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu Arasındaki İlişki	54
Tablo 4.33. Projenin tarım uygulamaları ile Ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği Arasındaki İlişki	55
Tablo 4.34. Projenin Malzeme desteği uygulamaları ile Ekonomik uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu Arasındaki İlişki	55
Tablo 4.35. Projenin Farklı Alanlardaki Katkı Düzeyleri	56
Tablo 4.36. Projeye Farklı Alanlarda Duyulan İhtiyaç	57
Tablo 4.37. Projeden Farklı Alanlarda Duyulan Memnuniyet.....	57

ŞEKİLLER LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 2.1 Sürdürülebilir Kalkınmanın Temel Hususları.....	27

HARİTALAR LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Harita 1.1. Türkiye sınırları içerisindeki BTC Hattı güzergâhı ve geçtiği iller.....	3
Harita 1.2. Bakü-Tiflis-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı.....	5

KISALTMALAR DİZİNİ**TÜRKÇE**

ARÇED	Arkeolojik Çevre Değerleri Araştırma Merkezi
AGİT	Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı
BTC	Bakü–Tiflis–Ceyhan
BOTAŞ	Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirme
ÇYS	Çevre Yönetim Sistemi
HPBH	Ham Petrol Boru Hattı
ISIG	İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği
S&E	Sağlık ve Emniyet
PYMP	Petrol Yayılım Müdahale Planı
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
SÜRKAL	Sürdürülebilir Kırsal ve Kentsel Kalkınma Derneği
TAÇDAM	Tarihsel Çevre Değerlerini Araş. ve Uygulama Merkezi
TPAO	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TYP	Toplumsal Yatırım Programı

İNGİLİZCE

AIOC	Azerbaijan International Operating Company
ASA	Advanced Safety Auditing
BIL	BOTAŞ International Ltd.
BP	British Petrol
BTC Co.	BTC Pipeline Company
CBO	Community Based Organizations
DAWFC	Day away from work case
ENVY	Energy and Environmental Investments Inc.
LEAP	Linking Eastern Anatolia to Progress
PT	Pump Terminal
UNDP	United Nations Development Program

GİRİŞ

Tüm ülkelerin yalnızca ekonomik değil aynı zamanda stratejik politikalarını da, küreselleşen dünyadaki sürekli artmakta olan enerji talebi şekillendirmektedir. İşte bu şartlarda, Türkiye Cumhuriyeti de çabalarını, Hazar Havzası zengin hidrokarbon rezervlerini batı piyasalarına taşıyacak ekonomik, güvenli ve çevreye duyarlı taşıma sistemlerinin geliştirilmesine odaklanmıştır. Bakü-Tiflis-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı (HPBH) Projesi bu çabaların sonucu hayata geçirilmiştir.

Bakü-Tiflis-Ceyhan HPBH Projesi kapsamında, Bakü'den başlayıp, Ceyhan'da son bulacak bir boru hattı ile başta Azeri petrolü olmak üzere bölge'de üretilecek petrolerin Ceyhan'a taşınması ve buradan da tankerlerle dünya pazarlarına ulaştırılması planlanmıştır. Bu kritik proje, petrolün uluslararası piyasaya ihracı için kullanılacak emniyetli bir taşıma sisteminin tesis edilmesini amaçlamıştır (BTC, 2007).

Doğu-Batı Enerji Koridoru'nun en kritik ayağını oluşturan bu proje ile hem Türkiye'nin jeopolitik önemi artacak, hem de Azerbaycan ve Gürcistan'ın siyasi ve iktisadi istikrarına katkı yapılacaktır. Proje ile Azerbaycan dünya genelinde sayılı üreticiler arasına girerken, Gürcistan kritik ve önemli bir geçiş ülkesi olarak ön plana çıkacaktır (Pala, 2007).

Hattın geçeceği güzergâh doğu ile batı arasında bir enerji köprüsü oluşturacak ve her şeyden önemlisi bu proje, bölge ülkelerinden dünya pazarlarına ham petrol ve doğal gaz nakledecek diğer boru hattı projelerine de öncülük edecektir. Bu çalışmada, proje kapsamında planlanmış olan “ Bu projeden etkilenenler için ekonomik yararlar ve daha zengin bir yaşam kalitesi fırsatları yaratılacaktır ” (BTC Co., 2007) fikrinin Erzincan bölgesinde uygulanabilirliği araştırılacaktır.

BTC Projesi kapsamında Toplumsal Yatırım Programı geliştirilerek, Türkiye'de BTC güzergahındaki köylerde temel geçim kaynaklarının iyileştirilmesine yönelik faaliyetler yapıp; yeni gelir kaynaklarının yaratılması ve sürdürülebilir etkiler bırakması için yerel örgütlerin gelişmesine katkıda bulunuldu. Bu çalışmalar ile BTC projesinde, petrolün taşınması dışında hat boyunca “sürdürülebilir kırsal kalkınmaya katkıda bulunmak” hedeflenmiştir. Bu amaçla 16 milyon doların üzerinde yatırım yapılırken, yerel örgütlerin kurulmasına yardımcı olunmuş, yerel

kurumlara çeşitli eğitim programları verilmiş, binlerce çiftçi ile yüzlerce arıcı eğitildi, 800'ün üzerinde örnek bahçe kurulmuştur.

Erzincan ili BTC Boru Hattı güzergahında BTC şirketi uygulayıcı ortakları tarafından gelir getirici faaliyetler, hızlı etki projeleri, eğitim projeleri, kapasite geliştirme çalışmaları ve sürdürülebilir kırsal kalkınma ilgili diğer aktiviteler hakkında saha uygulamaları gerçekleştirilmiştir.(PAR Danışmanlık, 2008). Proje süresince Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı'nın güzergahındaki illerin sosyo-ekonomik durumlarında iyileşmeler olmuş ve istihdamdaki artış dikkat çekmiştir. (Akpınar, 2005)

Kırsal alanda yaşayan kadınlar su, toprak, orman, hava vb. doğal kaynakları kırsal kesimde en yoğun kullanan kesimi oluşturmaktadırlar. Dolayısıyla, sürdürülebilir tarımda başarıya ulaşmada anahtar rolü oynayacak kişiler de bu faaliyetlere tüm varlıklarıyla katılan kadınlardır (Kantar ve Bostan 2001). Özellikle Erzincan'ın kırsal yörelerindeki kadınlar tarafından BTC'nin desteği ile kurulan ER Kadın Kooperatifi, proje kapsamında aldığı bilgi-beceri eğitimleri ve kurduğu atölyelerde yaptığı üretimlerle aile ve bölge ekonomisine katkıda bulunmaktadır.

Gelir adaletsizliği ve dengesizliği yaratmadan kalkınmayı gerçekleştirmek için tüm kırsal alanlarında yaşayanların sosyal ve ekonomik kalkınmasını sağlamak gerekmektedir. Sürdürülebilir Kalkınmanın üç bileşeni: Çevresel (ekolojik, fizik, biyolojik), sosyal (demografik, kültürel, kurumsal) ve ekonomik (gelir, finans, kâr) bileşenleridir (Kanatlı, 2008).

Çeşitli Asya ülkelerinde yapılan araştırmalarda, sürdürülebilir kalkınmanın artırılabilmesi ve yoksulluğun azaltılmasını sağlayan çeşitli kamu yatırımlarının etkisi karşılaştırıldığında, yollara yapılan yatırımların önemli ölçüde bir katkısı olduğu görülmektedir. Hindistan'da yapılan araştırmalarda, yollar ile yoksulluğun azaltılması arasındaki korelasyon üst sırada yer almaktadır. Yol, Tarım ve Eğitim konuları yoksulluğu etkileyen ilk üç etken olarak belirtilmektedir (Singru, N., 2007). BTC projesi TYP Sürdürülebilir Kalkınma Projesi kapsamında eğitim, inşaat, tarım, hayvancılık ve malzeme desteği ile ilgili konularda boru hattı güzergahında örnek saha uygulamaları gerçekleştirilmiştir.

BTC Boru Hattı Şirketi (BTC Co.), yakın zamanda kurulmuş olup, boru hattının tamamının inşasından ve işletmesinden sorumludur. Hâlihazırda, boru hattı işletmecisi olan BP liderliğinde, dokuz ülkeyi temsil eden 11 katılımcı şirket bulunmaktadır. BTC projesini gerçekleştiren şirketler şunlardır: BP (Operatör), SOCAR (Azerbaycan), TPAO (Türkiye), Statoil (Norveç), Unocal (ABD), Itochu (Japonya), Amerada Hess (ABD), Eni (İtalya), TOTAL (Fransa), INPEX (Japonya) ve Conoco Phillips (ABD) (BTC, 2007).

1.2. Projenin Tarihsel Gelişimi

Azerbaycan petrolünün Türkiye üzerinden taşınmasını ve Ceyhan terminalinden uluslararası pazara arzını hedefleyen proje, Sovyetler Birliği'nin dağılmasının hemen ardından, ilk somut biçimini, Bakü-Ceyhan adı ile almıştır.

SSCB'nin dağılmasından sonra bağımsızlığına kavuşan Azerbaycan'daki petrolerin dünya pazarına ulaştırılmasında kullanılacak güzergâhla ilgili tartışmalar, Türkiye, Gürcistan ve Azerbaycan'ın cumhurbaşkanları başkanlığındaki resmi heyetler tarafından, Kasım 1999'da İstanbul'da yapılan AGİT zirvesinde BTC konusunda anlaşma sağlanmasıyla noktalandı. Projenin hayata geçirilmesi sürecinde ilk ciddi sorun, uygulanacak transit tarife ücretinin belirlenmesinde ortaya çıktı. Sorun, Aliyev'in transit ücretlerinde Azerbaycan'ın payını Gürcistan'a bırakması kararıyla aşıldı. Görüşmeler sonucunda, hat boyunca varil başına 2.58 dolar olarak belirlenen tarife ücretinden Türkiye'nin 1.58 dolar almasına, geri kalan kısmının Gürcistan'a bırakılmasına karar verildi. Proje ile ilgili tüm sorunlar üzerinde uzlaşmaya varılmasından sonra, ``Transit Ülke Anlaşması``nın da yer aldığı üçlü anlaşmalar, İstanbul'da yapılan ``Üç Denizin Hikâyesi`` konulu konferans sırasında imzalandı. Projenin hayata geçirilmesi sürecinde taraflar arasında imzalanan anlaşmalar, ilgili ülke parlamentoları tarafından da onaylandı.

1992–1997 yılları arasında muhtelif görüşmelerin tamamlanmasının ardından Azerbaycan, Gürcistan, Türkiye, Kazakistan, Özbekistan Devlet Başkanları'nın katıldığı Ekim 1998'te Ankara Deklarasyonu ve Kasım 1999'da İstanbul Deklarasyonu ABD Enerji bakanı şahitliğinde yayımlandı. 2005 yılında boru hattının tamamlanması ile birlikte 17 Kasım 2005'te ilk petrol Türkiye'ye giriş yaptı. 13 Temmuz 2006'da, Bakü–Tiflis–Ceyhan Petrol Boru Hattı projesi resmen ve fiilen yürürlüğe girdi.

1.3. Projenin Uluslararası Önemi

19. yüzyıldan itibaren hidrokarbon enerji kaynaklarına sahip olmak, üretimini elde tutmak ve taşıma güzergâhlarını denetim altında almak büyük devletlerin temel amaçları arasında olmuştur. Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra Avrasya coğrafyasında gündeme gelen yeni "Büyük Oyun" olarak da adlandırılan uluslararası mücadelenin arka planında yine enerji kaynaklarının kullanımı, elde edilmesi veya nakli ile ilgili çıkar çatışmaları vardır. Bağımsızlıklarını yeni kazanan Orta Asya ve Kafkasya cumhuriyetlerinin sahip oldukları petrol ve doğalgaz rezervlerinin önemli bir potansiyele işaret etmesi, yeni büyük oyunda Hazar'a kıyısı olan ülkeleri de işin içine katmıştır (Özalp, 2004).

Harita 1.2. Bakü-Tiflis-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı

Azerbaycan, Gürcistan ve Türkiye güçlerini birleştirerek yarattıkları BTC ile sadece güvenilir bir taşıma sistemi değil, hem kendi ülkeleri, hem de Kafkasya ve Orta Asya bölgesi için barış ve istikrarın sembolü olacak bir projeye de imza atmış oldular. Hattın geçeceği güzergah, doğu ile batı arasında bir enerji köprüsü oluşturacak ve daha da önemlisi Avrasya Bölgesi'nden dünya pazarlarına ham petrol ve doğalgaz nakledecek diğer boru hattı projelerine öncülük edecektir (Pala, 2007) (Bkz. Harita 1.2).

Hattın gerçekleşmesi ile zaman içinde Kazakistan ve Türkmenistan için de uluslararası pazara alternatif bir çıkış yolu sağlanmış olacak. Bunun da ötesinde, Hazar petrolünün ve BTC hattına paralel gaz hatları ile bölge gazının, eskiden olduğu gibi yalnızca Rusya üzerinden geçmek zorunda kalmadan uluslararası pazara çıkabilmesi, dünya petrol ve gaz piyasaları açısından da, enerji arz güvenliği anlamında, çok önemli bir açılım potansiyeli oluşturacaktır (Pamir, 2004).

1.4. Projenin Türkiye için nemi

Türkiye, enerji ihtiyacı olarak dışa bağımlı bir ülkedir. Petrol tketiciminin yaklaşık %90'ını ithalat ile karşılamaktadır. 1990'lı yıllarda doğalgaz kullanımına son derece yoğun bir biçimde geçiş yaşanmıştır. Özellikle büyük kentlerin ısınma sistemleri doğalgazla çalışır hale getirilmiştir. Hidroelektrik retim biçimi açısından elinde çok büyük fırsatlar olan bir ülke olmasına karşın Türkiye, doğalgazı elektrik üretiminde de kullanmaya başlamıştır. Mavi Akım projesinin planladığı gibi gerçekleşmesi halinde, gelecek yıllarda Türkiye'nin doğalgaz tketiciminde %65 – 70 oranında Rusya'ya bağımlı olacağı hesap edilmektedir. Türkiye, bölgede Azerbaycan, ABD ve Gürcistan ile işbirliği yapmıştır. Azerbaycan ve Gürcistan'la askeri eğitim anlaşmaları da mevcuttur. Ermenistan Türkiye'nin bölgede problem yaşadığı bir ülke konumundadır. Hem Ermenilerin sürekli gündemde tuttuğu soykırım iddiaları hem de Azerbaycan faktörü, Türkiye – Ermenistan ilişkilerini çok hassas bir konuma sokmaktadır.

BTC Projesi'nden sağlanacak dolaylı kazançlar bir yana bırakılırsa, Türkiye'nin, bu Proje'den “geçiş vergisi ve işletmecilik hizmetleri“ karşılığında; taşınacak kapasiteye bağlı olarak, 1–16. yıllar arasında 140 ile başlayıp 200 Milyon \$'a ulaşan, 17–40. yıllar arasında ise 200 ile başlayıp 300 Milyon \$ civarına çıkan bir yıllık gelir elde etmesi beklenmektedir.

Özellikle 50 Milyon ton'luk maksimum yıllık kapasiteye ulaşıldığında BTC'den sağlanması beklenen gelirin, Irak hattından sağlanan gelirin üzerinde olacağı anlaşılmaktadır. Bu rakamlar, BTC'nin Türkiye açısından önemini somutlaştırmaktadır (BTC, 2007).

Türkiye'de faaliyette olan ham petrol boru hatlarının 2005 yılından günümüze taşıma miktarlarını karşılaştırdığımızda BTC Ham Petrol Boru Hattı'nın kapasitesindeki farklılık muazzam lde dikkat çekmektedir (Bkz. Tablo 1.1).

Tablo 1.1. Yıllar itibari ile taşınan ham petrol miktarları (Bin Varil) (BOTAS, 2007).

	IRAK- TÜRKİYE HPBH	CEYHAN- KIRIKKALE HPBH	BATMAN- DÖRTYOL HPBH	ŞELMO- BATMAN HPBH	BTC (BİL) HPBH
2005	13.166	25.986	10.108	634	-
2006	12.930	27.381	10.822	535	57
2007	39.833	23.003	10.147	507	210.352
2008	135.522	21.427	11.060	-	264.092

* Aralık 2008 itibarıyla gerçekleşme miktarlarıdır.

Türkiye adına TPAO, üretici şirketlerin oluşturduğu AIOC konsorsiyumunda paya sahiptir. Böylece, geçiş hakkından kaynaklanacak ek gelir imkânının yanında, hisse sahibi olduğumuz yatırımlardan da kazanç sağlama gibi önemli bir avantaj doğmuş olacaktır. Sadece sahalardaki payımız açısından değil, hat yapılırken teçhizat, malzeme ve işçilik gibi, Türk özel sektörü için yeni iş ve ek istihdam imkânları yaratarak ekonomiye katkıda bulunacağı açıktır.

Stratejik boyutu ile bakıldığında, BTC Ham Petrol Boru hattının ülkemizden geçmesi, kuşkusuz Türkiye'nin önemini arttıracaktır. Dahası, Azerbaycan ve Gürcistan ile olan bağlarımızın pekişmesi yönünde de katkısı olacaktır. Bir diğer yönden, Türkiye'nin bu proje ile bir oranda stratejik değer kazanması, bundan rahatsız olan devletleri ya da devlet dışı aktörleri harekete geçirebilecek ve hatta (Kerkük-Yumurtalık Hattı'na yapıldığı gibi) yönelik sabotajlar, ülke için tehdit oluşturabilecektir. Hattın taşıyacağı petrol miktarı dikkate alındığında, miktarın önemli, ancak yaşamsal olmadığını söylemekte yarar vardır. Bir fikir vermesi bakımından, dünya günlük petrol tüketiminin yaklaşık 75 milyon varil olduğu anımsanırsa, BTC ile taşınacak petrol, bunun yetmiş beşte biridir (% 1.33) (Pamir, 2004).

Bu Proje, Türkiye'nin bölge ülkeleri içerisindeki mevcut stratejik önemini ziyadesiyle ortaya çıkarmış bulunmaktadır. Türkiye, 21. yüzyıla girerken Hazar bölgesi enerji kaynaklarının dünya pazarlarına naklinde istikrarlı ve güvenilir bir ülke konumunda olması dolayısıyla doğu-batı enerji koridoru üzerinde stratejik bir rol üstlenmiş bulunmaktadır.

Türkiye BTC Projesi ile, Güney Kafkasya ve Orta Asya'yı, Akdeniz'e bağlaması planlanan ve "Doğu-Batı Enerji Koridoru" olarak adlandırılan sağlam bir güvenlik koridoru oluşturmayı ve bu sayede Batı'nın çok önem verdiği bir mesele olan "enerji arz güvenliği" açısından sağlam bir temel atılmasını garantilemiş olmaktadır. Türkiye BTC ile jeopolitik gücünü güçlendirecek, ayrıca, Türk Boğazları'ndaki aşırı trafik yükünden kaynaklanan geçiş risklerinin en aza indirilmesi açısından da açık ve önemli bir avantaj sağlayacaktır.

4 Haziran 2006'dan bu yana İhraç edilen petrolün yüzde 60'ı, başta İtalya olmak üzere Avrupa ülkelerine, kalan bölümünü ise Amerika, Brezilya, Fransa, İsrail, İspanya ve Uzakdoğu gibi ülkelere taşınmaktadır, Yıllık kapasitesi 50 milyon ton olan BTC boru hattının günlük kapasitesi 1 milyon varil bulmaktadır. İşletme süresi 40 yıl olarak belirlenen BTC hattında, Ceyhan'da toplam 7 milyon varil depolama ve saatte 120 bin varil (2 tanker) terminal yükleme kapasitesi bulunmaktadır (BTC, 2007).

Projenin Türkiye kesiminin tahmini maliyeti kamulaştırma dâhil 1,4 Milyar Dolar düzeyindedir. Proje sırasında yapılan yenilikler ve değişiklikler ile bu maliyet 3 Milyar Dolar'ın üzerine çıkmıştır.

Türkiye kesiminin tüm finansmanı, Türkiye tarafından değil; bizzat projeye iştirak eden şirketlerce karşılanmaktadır. Bu şirketler, 1 Ağustos 2002'de, inşaat ve işletme faaliyetlerini yürütmek amacıyla "BTC Co." ve finansman işlerinden sorumlu olmak üzere ise "BTC Invest" şirketlerini kurmuşlardır.

BTC'de en büyük hisse %30 ile BP'ye aitken TPAO'nun %6.53'tür. SOCAR,Unocol ve Lukoil gibi petrol devleri de BTC'ye ortaktır (Atlas, 2008-10). BTC Şirketler birliğine katılan şirketler ve onların projenin finansmanında payları Tablo 1.2 'de gösterilmiştir. BTC adı altında anlaşmanın geçerlilik süresi 40 yıldır ve bu süre bittikten sonra ana ihraç boru hattının mülkiyeti % 100 Azerbaycan Cumhuriyeti'ne ait olacaktır (BTC, 2007).

Tablo 1.2. BTC Projesi Finansmanı Şirketler ve Özvarlık yüzdeleri (BTC, 2007)

BTC Katılımcı Şirketler	Ülke	Özvarlık %'si
BP (Operatör)	İngiltere	30.1
SOCAR	Azerbaycan	25.0
Unocal-Chevron	ABD	8.9
Statoil	Norveç	8.71
Türkiye Petrolleri (TPAO)	Türkiye	6.53
Total-Fina-Elf	Fransa	5.0
Agip	İtalya	5.0
Itochu	Japonya	3.4
ConocoPhillips	ABD	2.5
INPEX	Japonya	2.5
Delta Hess	Suudi Arabistan	2.36

1.5. Projenin Teknik Özellikleri

BTC Hattı'nda kullanılan borular için yıllık 45–50 milyon ton petrol akışkanı temel alınarak yapılan optimizasyon sonucu hattın 1,613 kilometresi 42 inçlik, 114 kilometresi 34 inçlik, 3 kilometresi de 48 inçlik borulardan oluşmaktadır. Boru hattının Türkiye sınırı içindeki uzunluğu 1076 km'dir.

Sistemde boru hattının işletimi sırasında gereken veri ve ses alışverişi, boru hattıyla birlikte döşenen fiber optik kablo ve uydu sistemleri aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Boru hattı üzerinde, ikisi Azerbaycan, üçü Gürcistan, dördü de Türkiye'de olmak üzere toplam dokuz pompa istasyonu kurulmuştur. BTC hattı üzerinde 85 ana hat vanası ve 12 adet temizleme ve kontrol amaçlı ekipmanları boru hattına gönderme ve geri alma istasyonu bulunmaktadır. Hat vanalarının tamamı, uzaktan kumanda yardımıyla kapatılacak şekilde tasarlanmıştır. Yaklaşık 3 milyar dolar yatırımı yapılan projede, 1500'ün üzerinde nehir ve çaydan geçmiştir. Hattın en yüksek noktası 2700 metreye ulaşırken, son istasyon Ceyhan'da deniz seviyesine inmektedir.

Temel mühendislik çalışmaları Kasım 2000’de başlatılan boru hattının döşenmesi Temmuz 2005’de tamamlanmıştır. 1768 km uzunluğundaki boru hattı güzergahı Azerbaycan’da Sangaçal’dan başlamakta, Gürcistan üzerinden Posof’ta Türkiye sınırına girmekte ve buradan Erzurum-Erzincan-Sivas ve Kayseri güzergâhından geçerek Ceyhan’daki Haydar Aliyev Deniz Terminali’ne ulaşmaktadır. Sistemde bulunan 8 pompa istasyonundan 4 pompa istasyonu Türkiye kesiminde yer almaktadır. Ayrıca iki ara pig istasyonu da bulunmaktadır. 750’nin üstünde nehir ve akarsu ile 1000’in üstünde karayolundan geçmekte olan BTC hattı inşaat çalışmaları sırasında bir çok yerde yüksek sıra dağları aşmış olup bu kapsamda 2800 m. yüksekliğe kadar çıkmıştır. Ağır kış koşullarında, engebeli arazide ve dik yamaçlarda yapılan bu çalışmalarda kazasız olarak 60.6 milyon adam saat çalışılmış ve 138.4 milyon km yol kat edilmiştir.

Bu projede gerek inşaat safhasında gerekse işletmede, ileri teknoloji, proje ve mühendislik becerisi ve uluslararası en üst standartlar kullanılmıştır. Projenin Türkiye kesiminin yapımı Ana Müteahhit BOTAS ve onun alt müteahhitleri tarafından üstlenilmiştir. BTC projesindeki hukuki çatı üç ülke arasında imzalanan Hükümetler arası anlaşma, Ev Sahibi Ülkeler ile imzalanan Ev Sahibi Ülke anlaşmaları ve BOTAS ve Ana İhraç Boru Hattı Katılımcıları arasında imzalanan Anahtar teslim müteahhitlik anlaşması olmuştur. Projenin toplam maliyeti 4.0 milyar dolar olup Türkiye kesimi için bu maliyet 1.4 milyar dolar civarındadır (BTC, 2007).

1.5.1. Genel Proje Verileri

- Toplam Hat Uzunluğu 1.075.366 m.
- Boru Çapı 46” – 42” - 34”
- Toplam Pompa İstasyonu Adedi 6 adet (4 Ana Pompa, 2 Pig İstasyonu)
- Blok Vana İstasyonu Sayısı 51 adet
- Toplam Kazı 15.580.540 m³
- Toplam Dolgu 8.313.622 m³
- Toplam Beton 112.000 m³
- Toplam İşgücü 12.074 kişi

1.5.2. Boru Hattı İnşaatı Verileri

- Kullanılan Toplam Boru Uzunluğu 1.082.171 m.
- Kullanılan Toplam Hat Borusu Sayısı 89.667 adet
- Kullanılan Toplam Hat Borusu Tonajı 406.879 ton
- Toprak İşleri Ekipmanları (Ekskavatör vb.) 774 adet
- Boru Hattı Ekipmanları (Sideboom,vb.) 846 adet
- Kaldırma ve Taşıma Ekipmanları (vinç,TIR, kamyon, vb.) 671 adet
- Toplam İşgücü 6.922 Kişi
- Toplam Kazı 13.000.000 m³ (Sıyırma ve Hendek Kazısı)
- Toplam Nebati Toprak Sıyırma 6.000.000 m³ (Ulaşım yolları dahil)
- Toplam Hendek Kazısı 7.000.000 m³
- Boru Çapı 46" (22 km) – 42" (929 km) – 34" (125 km)
- Toplam Hat Borusu Kaynak Uzunluğu 589.000 m.
- Fiber Optik Kablo (184 makara) 1.150.250 m.

1.5.3. İstasyonlar İnşaatı Verileri

- Toplam Kazı 1.030.540 m³
- Toplam Geri Dolgu 428.622 m³
- Dökülen Toplam Beton 53.000 m³
- Toplam Betonarme Demiri 6.005 ton
- Toplam Boru İmalatı 82.281 çap-inç
- Toplam İşgücü 2.149 Kişi

1.5.4. Terminal İnşaatı Verileri

- Toplam Kazı 1.550.000 m³
- Toplam Geri Dolgu 885.000 m³
- Toplam Beton 59.000 m³
- Toplam İşgücü 3.003 Kişi
- Tankların Toplam Depolama Kapasitesi 1.055.600 m³

- İskele Uzunluğu 2.565 m.
- İskele Toplam Kazık Uzunluğu 32.190 m.
- İskele Toplam Kazık Tonajı 21.852 ton

1.6. Projenin Sosyal Amacı

Projenin sosyal amacı, Projenin inşaatı ve işletimi aşamasında meydana gelebilecek olan olumsuz etkilerden kaçınmak, bu mümkün değilse en aza indirmek ve olumlu etkileri maksimize etmektir. Bu sebeple, projenin güzergâh boyunca çevresel ve sosyal etkileri değerlendirilmiştir. Sosyal etkilerin değerlendirilmesi amacıyla güzergâh boyunca doğrudan etkilenen yerleşim yerleri ve ilgili otoritelerle istişare toplantıları yapılmış ve anketler uygulanmış, halkın projeye karşı tutumu, endişeleri belirlenmiş, yerleşim yerlerinin sosyal yapıları ortaya konmuştur. Elde edilen bilgilere göre, projenin sosyal amacına ulaşabilmek için, etki azaltıcı önlemler geliştirilmiştir.

Genel olarak, halkla ilişkilerin projedeki uygulamaları başarılı bir şekilde sürdürülmüştür. Projeden etkilenen halk açısından bakıldığında uygulamalar olumlu bir kabul görmüş bulunmaktadır. Yöre halkı projeden kaynaklanan şikâyetlerini, sıkıntılarını, endişelerini, beklenti ve isteklerini kolaylıkla ve kısa zamanda ifade edip cevap alabileceği bir mekanizmaya kavuşmuştur. Halkın projeden kaynaklanabilecek mağduriyetleri alınan tedbirler sayesinde (örneğin ürününe vs. zarar verildiğinde) tazmin edilmesi ile en aza indirilmiştir. İnşaat öncesi bilgilendirme, emniyet toplantıları, sağlık eğitimleri, okullarda verilen yol-güvenlik-emniyet eğitimleri vb. uygulamalar, halkı ilgilendiren konularda onlara danışılması ve bilgilendirilmesi gibi başka projelerde de uygulanabilecek yeni bir kültür oluşumunun başlangıcı olarak düşünülebilir. İstihdam stratejisi sayesinde de özellikle vasıfsız eleman istihdamı konusunda yöre halkına tarafsız bir mekanizma sayesinde adil bir istihdam imkânı sağlanmıştır. Halka verilmesi gereken mesajın her zaman net ve anlaşılır olmasının önemini, bir konuyu gereğinden fazla gündeme getirmenin beklentiyi artırdığını, (örneğin istihdam konusunda olduğu gibi), fark edilmiş ve bu konularda hassas olmaya özen gösterilmiştir. Bu konuyla ilgili olarak, proje müteahhitleri ile yapılan anlaşmalarda, istihdam edilecek vasıfsız elemanların tümünün güzergâh boyunca doğrudan etkilenen yerleşim yerlerinde ikamet eden kişiler arasından seçilmesi maddesi konmuştur (BTC, 2007).

1.7. Halkla İlişkiler

Projenin ana prensibi insana ve çevreye zarar vermemektir. Aynı şekilde, sosyal hedef ; projenin inşaatı ve işletimi aşamasında meydana gelebilecek olan olumsuz etkilerden kaçınmak, bu mümkün değilse en aza indirmek ve istihdam gibi olumlu etkileri maksimize etmek olmuştur. Bu hedefe ulaşabilmek için inşaat aşamasına yönelik Çevre, Halkla ilişkiler ve Sağlık Emniyet Sistemi oluşturulmuştur. Bu sistem çerçevesinde üçüncü tarafları ve özellikle güzergâh üzerindeki yöre halkını ilgilendiren konuların takibi Halkla İlişkiler Sistemi çerçevesinde ele alınmıştır. İfade etmek gerekir ki; aşağıda yükümlülük ve sorumluluklarını özetlenen halkla ilişkiler ekiplerinin bunları yerine getirmedeki başarıları çevre, emniyet güvenlik ve kamulaştırma çerçevesinde alınan önlemlerin uygulanmasından kesinlikle bağımsız düşünülemez.

Projenin geçtiği güzergâh boyunca Projenin çevresel ve sosyal etkileri değerlendirilmiştir. Sosyal etkilerin değerlendirilmesi amacıyla inşaat aşamasından önce güzergâh boyunca doğrudan etkilenen yerleşim yerleri ve ilgili otoritelerle istişare toplantıları yapılmış ve anketler uygulanmış, halkın projeye karşı tutumu, endişeleri belirlenmiş, yerleşim yerlerinin sosyal yapıları ortaya konmuştur. Elde edilen bilgilere göre, projenin sosyal amacına ulaşabilmek için, etki azaltıcı önlemler geliştirilmiştir. Araştırma sonuçları ve alınacak önlemler çevre ve halkla ilişkiler sistemlerine dâhil edilmiştir.

İnşaat aşamasında 3 ayrı boru hattı bölümü, 5 istasyon ve Ceyhan Deniz Terminalinde sorumlu halkla ilişkiler ekipleri oluşturulmuştur. Ankara merkez ofiste yer alan Halkla İlişkiler Müdürlüğü bu 5 ayrı yerde standart ve tutarlı bir uygulamanın yürütülmesini sağlamıştır. İnşaat ilerledikçe her köyde çeşitli defalar toplantılar yapılmış inşaatın etkileri ve trafik vs. gibi dikkat etmeleri gereken konular kendilerine iletilmiştir. İnşaat işleri sürerken güzergâh üzerindeki ağırlıklı geçim kaynağı olan tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin aksamaması için özellikle özen gösterilmiştir. Örneğin hayvanlar için güzergâh üzerinde geçiş noktaları bırakılmış, sulama kanallarında meydana gelen hasarlar hızlı bir şekilde giderilmeye çalışılmıştır. Altyapıda meydana gelebilecek plan dâhilindeki kesintiler konusunda ilgili yerleşim birimleri önceden haberdar edilmiş, olası mağduriyet durumlarında alternatif enerji ve su kaynakları sağlanmıştır. Kamulaştırılan alan dışında çalışma yapılması gerektiğinde ölçümler ve bedel tespiti yapıp arazi sahiplerine gerekli ödemeler yapılmıştır. İnşaat süresince gerek hat geçtiği için bozulan gerekse

güzergâha ulaşmak için yoğun bir şekilde kullanıldığı için bozulmuş yollar iş bitiminde düzeltilmiştir. Karayolları, Valilik veya Belediyeler ile de bazı yolların tamirinde malzeme, araç gereç temini ve işgücü sağlanması bakımından ortaklaşa çalışılmıştır (BTC, 2007).

Hem sahada müteahhit şantiyelerinde hem de Ankara BOTAŞ ofisinde ücretsiz telefon hattı kurulmuş ve bu hatlar özellikle bilgi alma veya şikâyetlerini dile getirmede yöre halkı için önemli bir kolaylık sağlamıştır. Başka kurumlara da örnek olabilecek bir şikâyet takip mekanizması oluşturulmuştur. Telefonla, sözlü veya yazılı olarak halkla ilişkiler ekiplerine gelen şikâyetler kayıt altına alınarak değerlendirilmiş, çözümleri konusunda ilgili kişiler hızlı bir şekilde bilgilendirilmişlerdir. Bürokratik engellerin mümkün olduğunca azaltıldığı bu sistem yöre halkının güvenini sağlamada önemli bir etken olmuştur.

1.8. Verilen Eğitimler

Proje süresince oluşabilecek iş kazalarını en aza indirmek ve eğitim seviyesini yükseltebilmek için özellikle işbaşı yapan çalışanlar ve hattın geçtiği güzergâhtaki yerel halk için eğitim programları uygulanmıştır :

- Trafik Emniyet ve Güvenlik Eğitimi,
- Kadınlara yönelik Eğitimler,
- Tarımsal Faaliyetler,
- Hayvan Hastalıkları ile Mücadele,
- Hayvan Yemi üretimi,
- Arıcılık,
- Cinsel Sağlık Eğitimi,
- Köylerde Yetiştirilecek alternatif ürünler

BTC Projesi güzergâhı üzerinde bulunan Kars, Erzurum ve Erzincan merkez ve ilçelerine bağlı 100 civarında okulda, 10.000'e yakın öğrenciye 2004 ve 2007 yıllarında BOTAŞ ve müteahhitlerinin halkla ilişkiler uzmanları tarafından eğitim programları uygulanmıştır.

Projede yol güvenliği, üzerinde büyük bir titizlikle durulan konulardan biri olmuştur. Projede yüzlerce arazi aracı ve iş makinesi kullanılmış olup 138 milyon km. üzerinde yol katledilmiştir. Bu yoğun araç trafiğine rağmen projenin Trafik Kazası Sıklık Oranı, Türkiye

ortalamasının yaklaşık 1/5'i düzeyinde gerçekleşmiştir. Yol güvenliğine verilen bu önem sadece proje çalışanlarının değil aynı zamanda ailelerinin de emniyet kemeri kullanma ve gündüz araç farlarını açık tutma alışkanlığını olumlu yönde geliştirmiştir. Bu başarıyı sağlarken proje sürücüleri (yaklaşık 1500 kişi) psiko-teknik testlerden geçirilmiştir. Defansif araç kullanımı ile arazide araç kullanımı ve yorgunluk yönetimi eğitimleri verilmiştir. Trafik eğitimlerinde ve denetimlerinde daha güvenli ve emniyetli araç kullanımı ile ilgili temel konular üzerinde detaylı olarak durulmuştur.

Ülkemiz gibi trafik kazalarının çok yüksek olduğu bir yerde küçükten bilinçli bir şekilde yol trafik emniyet davranışlarının geliştirilmesi ve kazanılması özellikle önem taşımakta. İleride birer yetişkin olacak olan çocuklara bugün kazandırılan emniyetli davranışlar, trafiğe sürücü olarak çıktıklarında da benzer davranışlar geliştirmelerinde bir temel oluşturacaktır.

Trafik eğitimine ek olarak, sağlık konusunda bilgilendirmeler ve eğitimler düzenlenmiştir. Bu kapsamda, cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusunda bilinçlendirmeyi artırmak için yaklaşık 7500 Proje çalışanına ve şantiyelere yakın 78 yerleşim biriminde toplam 6000 civarında kişiye uzman ekipler tarafından eğitim verilmiştir. Eğitim konularına değinen tiyatro gösterisi de izleyiciler tarafından büyük bir ilgi görmüştür. Eğitimin sürekliliğini sağlamak amacıyla güzergâh üzerindeki 10 ilden 250 Sağlık Bakanlığı personeline kendi bölgelerindeki eğitimlerin uygulanmasından sorumlu olmak üzere 'eğitici eğitimi' verilmiştir (BTC, 2007).

1.9. BTC Projesinde İş Sağlığı ve İş Güvenliği

BOTAŞ BTC HPBH Proje Direktörlüğü taahhütünde hiç kimsenin yaralanmaması, mal ve mülkün zarar görmemesi yer almaktadır. Bu politika sayesinde ofislerde, sahalarda ve arazi işlerinde sağlık ve emniyet bilinci en üst seviyede tutulmuştur. Yapılan kaza araştırmaları, birçok kazanın genelde iki sebepten kaynaklandığını göstermektedir; emniyetsiz davranışlar ve emniyetsiz koşullar. Yapılan istatistiklere göre, kazaların 10 da 9'u emniyetsiz davranışlardan meydana gelmektedir. Kazaların önlenmesi, çalışanların sağlık ve emniyet kültürünü arttırmakla mümkün olmaktadır.

Proje müteahhitlerinin çalışma felsefesi: "Her bir birey önce kendi emniyetinden daha sonra da beraber çalıştığı arkadaşının emniyetinden sorumludur". Emniyet bilinci, kalitenin artmasında ve harcamalarımızın azalmasında önderlik yapmaktadır.

Proje inşaatı süresince geçen 4 yıllık sürede; Yaklaşık 60 milyon adam-saat ile 140 milyon km. yol kat edilmiştir. Yaklaşık 1 milyon saat sağlık ve emniyet eğitimi, 73,000 adet ileri emniyet denetim kartı (ASA) ve 545,000 adet emniyet gözlemlene tutanağı kaydedilmiştir.

Bakü-Tiflis-Ceyhan Petrol Boru Hattı projesi İş Sağlığı ve İş Güvenliği konusunda yaptığı çalışmalarla Türkiye'ye ve dünyadaki benzer projelere örnek teşkil edecek başarılarla imza atmıştır.

Projede, 18 farklı milletten yaklaşık 12.000 kişi, - 40⁰ C + 40⁰ C de, yer yer 2800 m.de, 60 milyon adam-saat üzerinde çalışma yapmıştır. BTC Projesi, Proje Direktörü'nün yazılı Taahhütname ile mala, cana ve çevreye hiçbir zarar gelmemesi hedefini ilan ederek çalışmalara başlamıştır. Bu yaklaşım ve eğitimlerle İSİG'nin tüm çalışanların yaşam tarzı ve bir değeri olması prensibi benimsenmiştir. Projede görev yapan personele iş sağlığı ve iş güvenliğine yönelik yaklaşık 45 farklı konuda 975 bin saat üzerinde eğitim verilmiştir. Bu eğitimlerde, ülkemizde uygulanmakta olan ve 2003 yılından bu yana yenilenen ilgili iş sağlığı ve iş güvenliği mevzuatıyla birlikte uluslararası düzeyde yapılan en iyi uygulamalar anlatılmıştır (BTC, 2007).

Müteahhit çalışanları da dâhil tüm personele 3 günlük iş emniyeti eğitimi ve saha personeline risk değerlendirme eğitimleri verilmiştir. İş öncesi emniyet konuşmaları yapılmıştır.

Proje araçlarına Araç Sürüş monitörleri takılmıştır. Bu cihaz uçaklardaki kara kutu gibi kayıt yaparak sürücünün hızlanma, frenleme, seyir hızı, hız limiti aşımı gibi araç ve sürücü hakkında veri toplanmasına ve varsa hatalarını tespit ederek gerektiğinde işten çıkarmaya kadar giden disiplin uygulamalarına yönelik bir sistemi getirmiştir. Kişisel Koruyucu Malzeme kullanımı dünya standartlarında gerçekleşmiştir.

Hijyen kuralları sadece kamp sahalarındaki yemekhane ve yatakhanelerde değil aynı zamanda proje personelinin zaman zaman kullandığı çevredeki otel ve lokantalarda da uygulanmıştır. Eğitimler ve denetimlerle bu yerlerin proje standartlarına uygun hale getirilmesine çalışılmıştır.

Ödüllendirme programı ile Sağlık ve Emniyet yönünden başarılı olana sahalar ve sahaların personeli çeşitli organizasyonlarla ödüllendirilmiştir.

Projenin Acil Durum Müdahale Planı çerçevesinde Kara Kuvvetleri Komutanlığına bağlı 4 helikopter Türkiye'de ilk defa ve dünyada da örneğine az rastlanacak bir işbirliği ile hattın geçtiği güzergâh üzerinde, gerektiğinde hasta-yaralı tahliyesi amacıyla 7 gün / 24 saat hazır

bekletilerek sadece proje çalışanları için değil zaman zaman yöre halkının benzer ihtiyaçları içinde kullanılmıştır. Tüm kamp sahalarında oluşturulan klinikler ve hat boyunca konuşlanan Acil Müdahale Ekipleri yakın çevrelerinde meydana gelen olaylara da müdahale ederek sosyal bir görevi de yerine getirmiştir.

Proje, bundan sonra ülkemizde gerçekleştirilecek benzer projeler içinde bir örnek teşkil etmesi, uygulanan S&E Yönetim Sistemi ve Kuralları ile S&E konusunda onlarca profesyonel personeli ve uluslararası S&E kuralları konusunda eğitilmiş binlerce çalışanı ülkemiz insan kaynaklarına kazandırmış olması açısından da bir ilki gerçekleştirmiştir.

1.10. BTC Projesinde Çevresel Uygulamalar

BTC Projesi Türkiye sınırları içerisinde ana hatları itibariyle 3 ana bölüm, İstasyonlar (PT1, PT2, PT3, PT4, IPT1 ve IPT2) ve Ceyhan Deniz Terminali'nden oluşmaktadır. 3 bölüm, Ceyhan Deniz Terminali ve İstasyonların tümü farklı müteahhitler tarafından inşaa edilmiş, BOTAŞ görevlileri de müteahhitlerin elemanları ile birlikte sahalarda aktif rol almışlardır. Projenin ana prensibi, insana ve çevreye zarar vermemektir.

İnşaat aktiviteleri başlamadan önce, Proje'nin fiziki ve biyolojik çevreyle insan yaşamı üzerindeki tüm olası etkilerinin detaylı bir şekilde araştırılmasını, raporlanmasını, olumsuz etkilerin mümkün olduğu kadar azaltılmasını ve yönetilmesini hedefleyen bir Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) çalışması yapılmıştır. Haziran 2002 tarihinde ÇED raporu taslağının yayımlanmasından sonra 60 günlük bir kamuoyuna sunuş süreci başlamıştır.

Bu sürecin amacı, projeden etkilenen yerleşim yerleri ve ilgili paydaşlardan projenin etkileri ve etki azaltma önlemlerine yönelik geribildirim alınması ve gerekli görüldüğü takdirde bu yorumları yansıtacak şekilde ÇED' de ilgili değişikliklerin yapılmasını sağlamaktır. Bu çalışma BTC proje ekibi ile birlikte bağımsız çevre ve sosyal danışmanlar vasıtasıyla yapılmıştır. Ankara ve İstanbul'da medya kuruluşları, ulusal ve uluslararası sivil toplum örgütleri ile toplantılar düzenlenmiştir. ÇED Raporu taslakları ilgili Kamu Kuruluşları, 10 il valiliği, 30 kaymakamlık, üniversiteler ilgi grupları ve medya gibi ilgilenen paydaşlara dağıtılmıştır. Kamuoyuna sunuş süreci sonunda istişareler sırasında gelen tüm yorum ve geri bildirimler toplanarak rapora dahil edilmiştir. Ayrıca inşaat faaliyetleri ve etkileri hakkında kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla projenin geçtiği 10 ilde, Ankara ve İstanbul'da bilgilendirme toplantıları

düzenlenmiştir. ÇED çalışmasında vurgulanan tüm çevresel etkilerin ortadan kaldırılması ve/veya azaltılması amacıyla; etkili bir Çevre Yönetim Sistemi (ÇYS) oluşturulmuş ve uygulanmıştır.

Çevre Yönetim Sistemi ve destekleyici planların gereklilikleri düzenli olarak tüm personele aktarılmış, personelin Çevre Başlangıç Eğitimi almadan sahaya çıkmasına izin verilmemiştir. Yapılan işin niteliğine göre ilgili personele özel eğitimler sağlanmış, tüm eğitimler ihtiyaç duyulduğu sıklıkta yinelenmiştir.

Çevrenin korunmasına en üst düzeyde öncelik verilmesi amacıyla çevre ihtiyaçlarının tanımlandığı, planlandığı, sürdürüldüğü, belgelendiği ve uygun yerlerde geliştirildiği etkili bir Çevre Yönetim Sistemi kurulması ve uygulanması faaliyetlerini kapsayan çevre yönetimi ve izleme planı uygulanmaktadır. İnşaat aktiviteleri sonucunda oluşabilecek toprak, hava ve su kirliliğinin önlenmesi faaliyetleri için kirlilik önleme planı hazırlanmıştır. Su kaynaklarının içinde veya yakınında araç ve ekipmanların yıkanması veya bakımının yapılması engellenerek yüzey ve yer altı sularının korunması sağlanmıştır.

Toz oluşumunu engellemek için yollar kontrollü bir şekilde sulanmıştır. İnşaat faaliyetinden kaynaklanan hiçbir atık sahada yakılmamış, depolanarak Atık Yönetim Planı uyarınca sahadan uzaklaştırılmıştır. Tozlu malzeme taşıyan araçların üstü kapatılmıştır. Tüm araç ve ekipmanların düzenli bakımı ve egzoz emisyon ölçümleri yapılmıştır.

İnşaat sırasında oluşması muhtemel atıkların biriktirilmesi, depolanması, arıtılması ve/veya bertaraf edilmesi hususlarını için atık yönetim planı oluşturulmuştur. Tüm atıklar düzenli olarak toplanıp, doğru bir şekilde tanımlanarak türlerine göre ayrıştırılıp, yeniden kullanım, geri kazanım, geri dönüşüm, arıtma ve/veya bertaraf etme için onaylı tesislere gönderilmiş ve gönderilmektedir. Atık sular kamplarda kurulmuş bulunan arıtma tesislerinde arıtılmış, deşarj kriterlerini sağlayamayan atık sular belediyeye ait arıtma tesisine nakledilmiştir. Üçüncü taraflara yapılan her sevkiyat için Atık Transfer Formu (atık türü, miktarı, tarih, imza, alıcı firma, vs.) doldurularak tüm atıklar kaynaktan bertaraf edilinceye kadar izlenmiştir.

Proje kapsamında, olası kültür varlıkları üzerindeki etkilerin en aza indirilmesi ve bugüne kadar varlığı bilinmeyen arkeolojik kültür varlıklarının kayıt altına alınması faaliyetlerini kapsayan Kültürel Miras Yönetim Planı uygulanmaktadır. Çevresel Etki Değerlendirmesi kapsamında (ÇED) Kültürel Miras içeren alanların saptanmasına yönelik olarak ENVY – Ankara

Üniversitesi; Orta Doğu Teknik Üniversitesi – TAÇDAM; ve Gazi Üniversitesi - ARÇED tarafından yüzey araştırmaları gerçekleştirilmiştir.

İnşaat çalışması sırasında tahrip olan ve proje kapsamında daimi kullanıma alınmayacak alanların, etkili erozyon kontrol önlemleri olarak ve çevreye uyum sağlayan bir bitki örtüsünü tekrar yetiştirerek eski haline getirilmesi faaliyetlerini içeren eski haline getirme planı proje kapsamında uygulanmaktadır (BTC Invest, 2007).

BTC Ham Petrol Boru Hattının geçtiği ülkelerin her birinde geçim kaynaklarının eski haline getirilmesine yönelik Yeniden Yerleşim Eylem Planı stratejisi, başlıca üç önleme dayanmaktadır:

- İnşaat döneminde tarla ürünleri ve öteki üretim yapılan varlıklardan gelir kaybının karşılanması için nakdi tazminat (arazi üzerindeki mülkiyet haklarının bir yıllık ürün kaybı için ödenen tazminat),
- Boru hattının inşasından sonra tarım ve başka üretim amaçlı kullanılan arazilerin etkin şekilde eski haline getirilmesi,
- Bazı kısıtlamalara tabi olarak arazi kullanım hakkının etkilenen arazi sahiplerine iade edilmesi (Barclay, 2004).

Yeniden bitkilendirme çalışmalarının temel unsuru olan üst toprak, minimum 150 mm (15 cm)'den maksimum 300 mm (30 cm) derinliğe kadar sıyrılmış, alt toprakla karıştırılmayarak ayrı ayrı depolanmış, araç geçişinden ve diğer ekipmanlardan etkilenmeyecek yerlere konmuştur. Erozyon Kontrolü için gereken tüm önlemler alınarak inşaat sırasında olası toprak kaybı mümkün olduğunca önlenmiştir.

İnşaattan kaynaklanan trafiğin, mevcut yolların kullanıcıları ve hassas alıcı ortamlar üzerindeki etkilerinin azaltılması faaliyetlerini kapsayan trafik yönetim planı oluşturulmuştur.

Mümkün olduğunca mevcut yollar kullanılmıştır. Yeni ulaşım yollarının belirlenmesinde arkeoloji, doğal rezervler, hassas ekolojik alanlar, erozyon duyarlılığı ve su kaynakları göz önünde bulundurulmuştur. Proje boyunca kullanılan geçici yollar kaldırılmış, ve eski haline getirilmiştir. Mevcut yollarda meydana gelen tüm hasarlar en azından yol eski haline gelecek şekilde giderilmiştir. Trafiğe çıkış zamanları, mümkün olduğunca trafiğin yoğun olduğu dönemlerden sakınılacak şekilde ayarlanmış, gereken yerlere açık işaretler, sinyaller ve geçişleri

düzenleyecek görevliler yerleştirilmiştir. Yolların kapatılması durumunda farklı güzergahlar belirlenip, ilgili yetkililer ve yöre halkına haber verilerek ve gerekli levhalar yerleştirilmiştir.

İnşaat faaliyetlerinde kullanılacak malzemelerin (kum, çakıl vs..) çevresel riskleri en aza indirecek şekilde temin edilmesi faaliyetlerini içeren agrega yönetim planı proje dahilinde uygulanmaktadır. Akarsu yataklarının agrega kaynağı olarak kullanılmasına izin verilmemiştir. Sadece ruhsatlı ocaklardan malzeme temin edilmiştir.

Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) boru hattının tasarımında ve yapımında dikkate alınan ve işletme sırasında da uyulacak uluslararası alanda kabul görmüş kurallar ve standartlar olası bir petrol sızıntısı riskini daha da azaltacaktır. Boru hattının emniyet ve güvenliği, boruların aşınmaya karşı kaplanması ve katodik koruma gibi önlemlerin yanı sıra, petrol akışının kesilmesi dolayısıyla da herhangi bir petrol sızıntısının asgari düzeye indirilmesini sağlamak amacıyla ana pompaların durdurulmasına ve blok vanaların hızla kapanmasına imkan veren ileri teknoloji ürünü, otomatik bir sızıntı belirleme sistemi de dahil olmak üzere çeşitli önlemlerle projenin en başından sağlanmıştır. Petrol yayılımı müdahale birimleri düzenli çalışmaları, eğitimleri ve tatbikatları ile oluşabilecek sızıntılara 7 gün 24 saat hizmet verebilecek durumdadırlar.

Yönetmelik gereği olarak PYMP (Petrol Yayılım Müdahale Planı) hazırlanmış, BTC Projesinin Türkiye kısmına ait PYMP 16.03.2005 tarihinde Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından onaylanarak kabul edilmiştir.

2. TOPLUMSAL YATIRIM

2.1. Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma

BTC Projesi, petrolün taşınması dışında hat boyunca “sürdürülebilir kırsal kalkınmaya katkıda bulunmak” amacıyla Toplumsal Yatırım Programı geliştirdi. Böylece Türkiye’de 330 köyde temel geçim kaynaklarının iyileştirilmesine yönelik faaliyetler yapıldı; yeni gelir kaynaklarının yaratılması ve sürdürülebilir etkiler bırakması yerel örgütlerin gelişmesine katkıda bulunuldu. Bu amaçla 16.1 milyon dolar yatırım yapıldı, 82 yerel örgütün kurulmasına yardımcı olundu, yerel kurumlara 180 eğitim programı verildi, 300.000’in üzerinde çiftçi ile 791 arıcı eğitildi, 885 örnek bahçe kuruldu (ATLAS, 2008).

Toplumsal Yatırım Planı’nın (TYP) genel amacı, üç ülkenin üçünde de boru hattı güzergâhına yakın toplumlara uzun vadeli yararlar sağlamaktır. Program, bir faaliyetler karması içermektedir: TYP toplamı içinden uzun vadeli sosyo-ekonomik kalkınma projeleri ve birçok toplumda kısa vadeli toplum projeleri de yürütülmektedir. Bu projeler nispeten küçük ölçekli ve kısa sürelidir ve toplumun acil bir ihtiyacına cevap vermektedir.

Bu program, BTC Boru Hattı güzergâhında 4 km’lik koridor içerisinde yaşayan insanların sürdürülebilir sosyal ve ekonomik kalkınmasının gelişmesine yardımcı olmaktadır. Projeler boru hattı inşaatından kaynaklanan olumsuz etkilerin azaltılmasına ilave faydalar sağlamak için düzenlenmiştir. En yoksul yerleşim yerlerini kapsamayı planlanan Toplumsal Yatırım Programı; kırsal kesimdeki halka, yardım derneklerine, kooperatiflere ve sivil toplum örgütlerine kendilerine yetme becerisi kazandırmayı hedeflemektedir. Projeler sosyal ve ekonomik kapasiteyi, gelir getirici ve ekonomik fırsatları geliştirmeyi, tarım sektörünü iyiye götürmeyi ve eğitim ve örgütlenme yoluyla kırsal kesimdeki insanların sorun – çözüme becerilerini artırmayı amaçlamaktadır. Bunun yanında okullar, sağlık kurumları, içme suyu tesisleri için bir dizi altyapı iyileştirmeleri de planlanmaktadır.

TYP tüm sosyo-ekonomik ihtiyaçlara cevap veremeyeceğinden aşağıdaki konular üzerinde yoğunlaşmıştır:

1. Gelir getirici faaliyetler ve ekonomik fırsatların geliştirilmesi;
2. Tarım ve hayvancılık sektörünün kalkınmasının ve gelişiminin desteklenmesi;

3. Eğitim, sağlık, atık yönetimi ve temiz içme suyu sistemleri gibi sosyal altyapıya ulaşımın geliştirilmesi ve bu konuda bilincin artırılması;
4. Toplum odaklı bir kalkınma modelinin başlatılması ve geliştirilmesi için bölge halkının kapasitesinin desteklenmesi.

Türkiye’de TYP programları, ulusal sivil toplum kuruluşları ve bir üniversite tarafından uygulanmaktadır. Toplam TYP bütçesi 25.0 milyon ABD Dolarıdır ve aşağıda belirtildiği şekilde paylaşılmıştır: Azerbaycan, 8.0 milyon ABD Doları, Gürcistan, 8.0 milyon ABD Doları, Türkiye, 9.0 milyon ABD Doları (Barclay, 2004).

TYP’nın amacı mahalli kuruluşların tecrübe ve uzmanlık kazanarak, zaman içerisinde, sosyo-ekonomik kalkınma projelerinin planlanmasında ve uygulanmasında daha büyük bir rol oynayabilecek duruma gelmeleridir.

Toplumsal Yatırım Programı, Kars’ta, kırsal kalkınma alanında deneyimli bir sivil toplum kuruluşu olan SURKAL, Erzurum’da Atatürk Üniversitesi ve Erzincan’da da bir sivil toplum kuruluşu olan Kırsal ve Kentsel Kalkınma Vakfı ile işbirliği içinde, PAR (özel danışmanlık firması) tarafından uygulanmaktadır.

SURKAL çalışmalarında UNDP LEAP (Doğu Anadolu Katılımcı Kırsal Kalkınma Projesi), Kars İl yönetimi ve Tarım İl Müdürlüğü, Selim ve Sarıkamış Kaymakamlıkları, İlçe Tarım Müdürlüğü, Sağlık, Milli Eğitim ve Halk Eğitim Müdürlükleriyle de eşgüdüm içinde hareket etmektedir. SURKAL daha önceden başlattığı projelerden dolayı bu kurum ve kuruluşlarla sağlıklı bir diyalog içerisinde.

Atatürk Üniversitesi, proje faaliyetlerini, bütün ilgili taraflarla yakın ilişki içinde Proje Koordinasyon Birimi aracılığıyla uygulamaktadır. Proje Uygulama Birimi projenin uygulanması ve bütün yönetimi ile ilgili işlerden sorumludur

PAR Danışmanlık Proje Koordinasyon Birimi bir uzman grubu ile bütün faaliyetleri yönetmektedir. Proje başlangıç tarihi 1 Haziran 2003’tür. Erzincan-Gümüşhane illerindeki dört ilçede (Tercan-Çayırılı-Kelkit ve Refahiye) 46 Yerleşim yeri bulunmaktadır. Proje’nin hedefi tüm köyleri kapsamak olup ancak daha dezavantajlı topluluklara öncelik vermektir. Proje uygulama sürecine yerel sivil toplum kuruluşlarını da dahil etmek için çaba harcanılmaktadır (Par Danışmanlık, 2006).

Toplumumuzda her ne kadar kadının aile ve toplum içindeki rolü önemli de olsa, kalkınma çalışmalarının gerek çevreye gerekse cinsiyet rollerine bakış açısı pek fazla değişmemektedir. Kırsal kadınlar üretim ve yeniden üretim faaliyetlerinde çok yoğun çalışmalarına rağmen yine de bu çalışmalarda hak ettikleri düzeye sahip olamamışlardır (Kantar, M., Bostan, D., 2001).

Toplumsal yatırım programı ile birlikte kadınlar ve yaşlılar gibi ekonomik ve sosyal açıdan dezavantajlı/savunmasız olan gruplar, kırsal yerleşimlerde hayvan sahibi olan haneler, bu hanelerin tüm aktif kadın ve erkek üyeleri, mevsimsel olarak göç eden ve işsiz olan genç insanlar, okul dönemi ve okul öncesi dönemi çocuklar, işsizler, esnaf ve zanaatkârlar, çiftçiler ve eğitimsiz kişiler başta olmak üzere bölgedeki tüm insanlar hedeflenen gruplar arasındadır (BTC Invest, 2006).

Bu program aşağıdaki faaliyetleri kapsamaktadır;

- Suni tohumlama,
- Enfeksiyona bağlı hastalıkları azaltmak için hayvanların aşılınması,
- Yem bitkileri ekim alanlarının genişletilmesi,
- Mera ıslahı,
- Tarımsal deneme demonstrasyon projeleri,
- Örnek noktalardan alınacak toprak örneklerinin analizinin yapılması,
- Sosyal altyapının geliştirilmesi ve hızlı etki yaratan projeler: içme suyu, kanalizasyon sistemi, arıtma tesisinin yapılması, hayvan içme suyu ve okul tamiri,
- Eğitim, yayım ve örgütlenme yoluyla, kapasite geliştirme çalışmalarının yapılması ve örgütlenme çalışmalarının gerçekleştirilmesi,
- Hayvan hastalıkları konusunda eğitim,
- Alabalık yetiştiriciliği ve arıcılık konusunda eğitim ve gösteri,
- Tohumculuk yoluyla yem bitkileri tarımının geliştirilmesi,
- Organik tarım ve eko-turizm çalışmaları,
- Güneş enerjisine dayalı ısıtma sistemleri,
- Köy idaresine eğitim verilmesi,
- Kooperatifler kurulması,
- Mevcut kooperatiflere eğitim desteğinin verilmesi,

- Girişimci desteği sağlanması,
- Kamunun ve bölge halkının hem BTC Ham Petrol Boru Hattı Projesi hem de Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma Projeleri hakkında bilgilendirilmesi,
- Proje ile ilgili temel konuların toplumsal olarak tartışılması için olanak sağlanması,
- Faaliyetlerin planlandığı alanlardaki mevcut durum koşullarının analiz edilmesi,
- Topluluğun öncelikli ihtiyaçlarının ne olduğu konusunda tüm ilgi grupları ile birlikte karar alınması ve faaliyetlerin buna göre yönlendirilmesi,
- Mevcut sivil toplum kuruluşlarının ve CBO'ların tespit edilmesi,
- Proje genelinde yapılacak olan çeşitli çalışma ve faaliyetler için katılım konusunda istekli olan toplulukların tespit edilmesi,
- En fakir köylerin tespit edilmesi,
- Hızlı etki projelerinin halk ile birlikte tespit edilmesi, bu ihtiyaçlara göre bütçelerinin hazırlanması ve ilgili projelerin uygulanması,
- Koruyucu hekimlik faaliyetleri altında bölgede sıkça görülen hayvan hastalıkları (septisemi, mastitis, iç ve dış parazit) ile mücadele edilmesi, aşılama ve bakım faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi,
- Eğitim faaliyetlerinden yararlanacak hedef grupların belirlenmesi, ilgili eğitimlerin verilmesi için yerel kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği yapılması,
- Gelir getirici/beceri geliştirici eğitim programlarının organize edilmesi,
- Proje ile ilgili konularda Devlet makamlarıyla koordinasyon ve işbirliğinin sağlanması, bilgilendirme ziyaretlerinin yapılması,
- Köylerde kooperatifçiliğin teşvik edilmesi ve kooperatifler kurulması, kurulan kooperatiflere eğitim ve malzeme desteği sağlanması,
- Tohum üretme ve et satın alma şirketleriyle toplantılar düzenlenmesi,
- Arıcılık ile ilgilenen ve ilgilenmek isteyen hanelerin tespit edilmesi, ana arı, oğul arı ve kovan desteği sağlanarak arıcılık eğitiminin verilmesi,
- Genç kızlar için açık ortaokul ve lise programları,
- Kadınlar ve kızlar için sağlık eğitimi,
- Kadınların bireysel ve toplumsal konumlarının güçlendirilmesi için mesleki ve sosyal beceri geliştirme programlarının uygulanması,

BTC Kırsal Kalkınma Projesi ve proje ekibinden edindiği tecrübelerle Harmantepe ve Yenyol-Akdağ-Bindal-Örenbel Kooperatifleri, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'nın projesi için 676.519 ABD Doları hibe sağlandı. Böylelikle, 2005 Nisan ayı itibarı ile kooperatiflerin elde ettiği dış kaynaklardan sağlanan finansal destek toplamı 1.476.519 ABD Doları'na ulaştı (PAR, 2005).

Bu proje ile birlikte yöre halkının aşağıdaki konularda gelişmelerine yardımcı olunacağı planlanmıştır;

- 1.970 hane ve 13.700'den fazla nüfusu kapsayan kitlenin ana gelir kaynağı olan hayvancılıkta verimlilik ve gelir artışı sağlanması,
- Çiftçiler ve/veya üreticiler arasında sorun çözme kapasitesinin geliştirilmesi,
- Hane ve toplulukta dezavantajlı konuma sahip olan kadınların güçlendirilmesi ve sorunlarının çözümüne destek sağlanması,
- Et ve süt üretiminde yaklaşık %30'luk bir artış sağlanması,
- Eğitim, toplumsal duyarlılık ve teknik müdahaleler yoluyla mera alanlarında verimliliğin yaklaşık %20 oranında artırılması,
- Salgın hastalıklara bağlı hayvan ölümlerinde %50'lik azalma sağlanması,
- Komşu yerleşimlere tekrarlanabilir model işlevi görececek nitelikte sosyal altyapının inşası ve/veya geliştirilmesi,
- Doğal kaynakların rasyonel, etkin ve sürdürülebilir bir şekilde kullanılması,
- Tohum ve gübre konusunda fazla kullanılan girdilerin %30 azaltılması,
- Kadınların işgücünde %20'lik bir düşüş sağlanması ve boş zamanlarının artırılması,
- Kadınların ve kız çocuklarının eğitim, öğretim ve sosyal hizmetlere erişim şansları artırılması,
- Toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda toplumda bilinç uyandırılması,
- Hedef nüfus bölgedeki organik tarım ve eko turizm potansiyelinin bilincinde olması,
- Seçilmiş yerleşim bölgelerinde gelişmiş binalar, kanalizasyon sistemleri ve yenilenebilir enerjiye erişim sağlanması,
- Hedef nüfusun yaşam kalitesi yükselmesi,
- Hayvancılık ve arıcılık konusunda uygulanacak eğitimlerle verimlilik artması.

Bölgede meydana gelmesi beklenen ölçülebilir gelir hesapları aşağıdaki gibidir:

- Hayvan ölümlerinde düşüş ve büyükbaş hayvanların sayısında artış,
- Yeni pazarlanabilir ürünlerin sağlanması,
- Sosyal ve ekonomik sorunların çözümlenmesi için kapasite geliştirme,
- Altyapı geliştirme faaliyetleri için ek finansman sağlanmasına yönelik yol gösterilmesi,
- Mesleki becerilerin geliştirilmesi,
- Katılımcı karar mekanizmalarının sağlanması,
- Uygulama projeleri yoluyla deneyim elde edilmesi
- Tarım, arıcılık, büyük baş hayvan yetiştirme ve girişimcilik konularında çiftçilerin eğitilmesi,
- Hükümet organları ve toplum arasında işbirliğinin geliştirilmesi,
- Gençler ve toplumsal cinsiyet eşitliği için katılımcı mekanizmaların oluşturulması,
- Sivil toplum örgütlerinin kapasitelerinin güçlendirilmesi,
- Çocukların diş sağlıklarının geliştirilmesi,
- Acil ve küçük ölçekli alt yapı ihtiyaçlarının karşılanması (hızlı etki projeleri),
- Yeni tarımsal üretim metotlarının kullanımı,

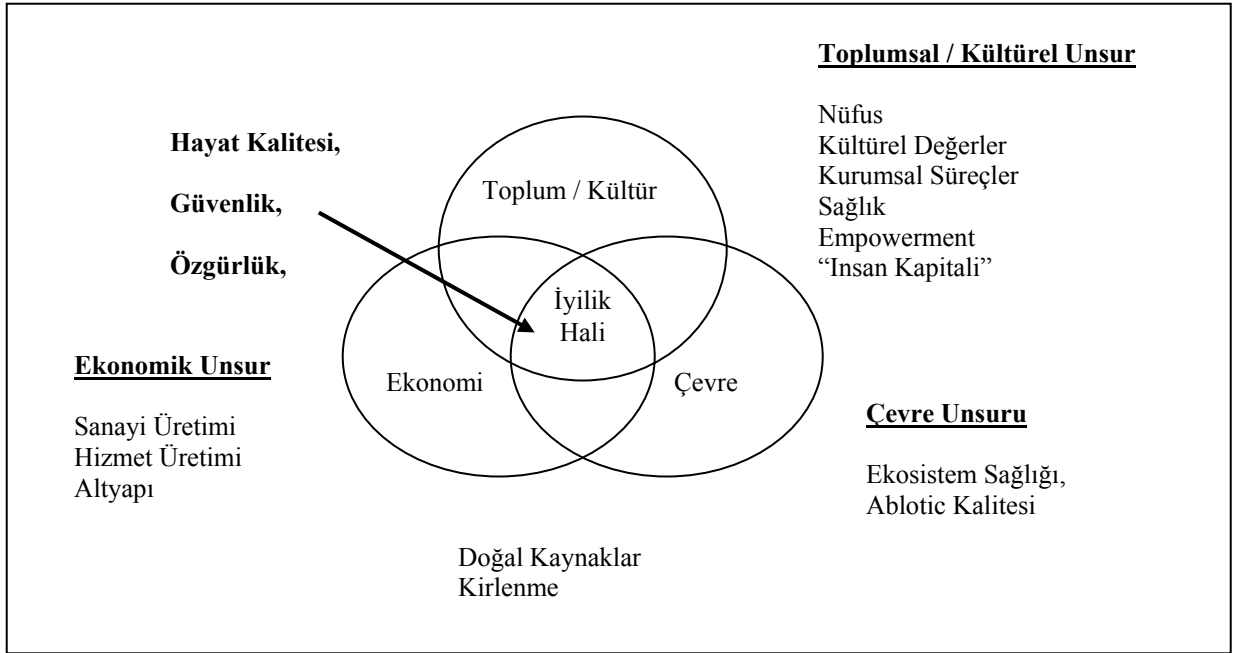
Sürdürülebilirlik bütün proje için ana hedefdir. Toplumsal destek ve tam katılım, sürdürülebilirliği sağlamak için ana araçlardır. Toplumsal katılımı sağlamak için her türlü çaba harcanmaktadır. Üretim ve pazarlama mekanizmaları herkesin yararına uygun bir şekilde kurulmuş ve karşılıklı kazanım devam ettiği sürece ek mali yardım olmaksızın devam etmektedir.

Buna ek olarak, aşağıdaki hususlar topluma özellikle de yeni kurulmuş olan örgütlere sağlanmaktadır:

- Krediyeye ulaşım mekanizmaları
- Bölgede devlet tarafından yürütülen projelerle kurulan ilişkiler
- Dünya Bankası ve Avrupa Birliği gibi diğer kuruluşlar tarafından önerilen mikro finansman programları
- Toplumsal kapasitesinin güçlendirilmesi

Sürdürülebilir kalkınma konusunda başarı sağlamada ve kadınların aktif olarak bu sürece dahil edilmesinde aşağıdaki birkaç öneri faydalı olabilecektir;

- Kadınlara, doğayla iç içe olmalarından dolayı, çevre idareciliği ve çevrenin korunması konusunda eğitim çalışmalarını manevi sorumluluk verilmelidir.
- Kadınlar yemek yapmada, ısınmada, atıkların muhafazasında, tarımsal faaliyetlerde alternatif yöntemler gösterilerek bilgilendirilmelidir.
- Bu eğitim çalışması kırsal yapıyı ve eğitim tekniklerini bilen gönüllü ve/veya devlete ait tarımsal yayım elemanları ve sosyologlar aracılığıyla yapılmalı ve konu toplumsal cinsiyet açısından ele alınmalıdır (Kantar, M., Bostan, D., 2001).

Şekil 2.1 : Sürdürülebilir Kalkınmanın Temel Hususları (Van Vuuren D.P., 1998)

Şekil 2.1.’de gösterilen hususlar birbirinden bağımsız olmayıp bazen birbirleriyle örtüşmekte, bazen biri diğerinden etkilenmekte ve bazen de ortaklaşa etkileşim içinde bulunmaktadır. Bu şekile bakılarak sürdürülebilir kalkınma konusunda şu önemli iki çıkarımda bulunmak olasıdır: (1) her unsur içindeki dengelerin sürdürülebilir olması, (2) unsurlar ve aralarındaki ilişkilerin dengeli olması. Bu durumda sürdürülebilir kalkınmada ortaya çıkacak olan gelişmeleri değerlendirmede geliştirilecek olan göstergelerin hem her bir unsur için hem de

unsurların birbirleriyle etkileştiği alanlarda ortaya çıkacak olan gelişmeleri ölçebilecek şekilde geliştirilmeleri gereklidir (Çelik, 2006).

Erzincan-Gümüşhane Sürdürülebilir Kalkınma Projesi'nin temel amaçlarından biri projeden etkilenen köylerde bireylerin gelirinin artırılmasıdır. Bu temel amaca ilişkin yapılan çalışmalar tarım, arıcılık, hayvancılık, örnek uygulamalı faaliyetler ve ekonomik olarak yetersiz ve engelli bireyleri destekleme programı başlıkları altında detaylı olarak ele alınmıştır. İl Sağlık Müdürlüğü ile imzalanan protokol kapsamında Erzincan'daki insan sağlığı eğitimi tamamlanmıştır. Sağlık eğitimi; beslenme, süt ve süt ürünleri, vitaminler ve proteinler, karbonhidratlar, tansiyon, şeker hastalığı ve kanser konularını içermektedir. Proje kapsamında eğitimini tamamlayamamış kadınların desteklenmesine de karar verilmiştir. (PAR,2005-4)

2.2. Kamulaştırma

Hattın geçtiği güzergah üzerinde kamulaştırma çalışmaları yapılmış ve arazi sahiplerine tazminatları ödenmiştir. Güzergâhta 8 m'lik alan satın alınmış, 20 m'lik alanın ise geçici irtifak hakkı alınmıştır. İş bitiminde güzergâh boyunca arazi düzeltme çalışmaları tamamlanarak 20 m. geçici irtifak hakkı alınan araziler, arazi sahiplerine teslim edilmiştir. İş bitiminden sonra bu 8 m. koridor üzerinde aşağıdaki uygulamalar mevcuttur:

- Hafif zirai faaliyetlere izin verilmiştir.
- Devriye ve boru hattı faaliyetlerini engelleyici faaliyetlerde bulunmak yasaktır.
- 15 ton ve daha ağır araçların hat üzerinden geçişine izin verilmeyecektir.
- Mevsimlik ürünler ve çit bitkileri dışında ekim işlemi yapılması yasaktır.
- Yeni ev, yapı veya hayvan barınakları yapımı yasaktır
- Hayvan yemi , saman yığını depolanması yasaktır.
- 30 cm.'den daha derin toprak sürülmesi yasaktır.
- Ateş yakılması ve patlayıcı madde kullanılması yasaktır

Arazi sahipleri/kullanıcıları ile toprağı uygun şekilde bir sıkıntısı kalmadan teslim aldığına dair arazi çıkış protokolleri imzalanmıştır. Bu aşamada arazide herhangi bir problem varsa yeniden bağımsız çevre uzmanları tarafından değerlendirilmiş ve değerlendirme raporunda yer alan önerilere uyularak ek düzeltme çalışmaları yapılmıştır.

Tablo 2.1. Projeden etkilenen hane kategorisi ve arazi parçalarının sayısı (Barclay, 2004)

Projeden Etkilenen Hane Kategorisi	Arazi Parçalarının Sayısı			
	Azerbaycan (58 Metrelik Koridor)	Gürcistan (58 Metrelik Koridor)	Türkiye (28 Metrelik Koridor)	Toplam
Arazi Sahipleri	3,921	3,110	5,970+3017 zilyet	16,018
Kiracılar	153	257	1,080	1,490
Gayri Resmi Kullanıcılar	6	-	~50	56
İşletme İşçileri	152	--	--	152
Toplam Etkilenen Haneler	4,232	3,367	10,117	17,716

Bu şekilde arazi sahibi ve kullanıcılarının memnuniyeti sağlanmış ve projenin kimseyi mağdur etmediğinden emin olunmuştur. Bir boru hattı inşaatında en önemli kalıcı etkinin toprak üzerinde meydana geldiği göz önüne alınırsa bu çalışmaların, arazi sahipleri açısından son derece önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Nitekim projede gerek arazi düzeltme çalışmaları gerekse arazi sahipleri tarafından dile getirilen sıkıntıların giderilmesi işlemleri, uluslararası seviyede örnek gösterilebilecek bir kalitede yapılmış ve projeye kredi sağlayan kuruluşlar adına yapılan bağımsız çevre ve sosyal denetim raporlarında da bu şekilde belirtilmiştir. Tablo 2.1’de BTC güzergahında bulunan üç ülkede projeden etkilenen hane gruplarına düşen arazi parçalarının sayısı gösterilmektedir (Bkz. Tablo 2.1).

2.3. İstihdam Ve Mal Hizmeti

Projenin sosyal anlamda güzergahın geçtiği yerleşim yerlerine sağladığı en önemli katkılardan biri yerel istihdam ve mal ve hizmet alımıdır. Müteahhitler proje gereklilikleri çerçevesinde istihdam ve mal ve hizmet alımı konularında yerel kaynaklara öncelik verilmesi konusunda hassas davranmışlardır. Kalite ve standartları karşıladığı ölçüde yerel firmalara satın alımlarda öncelik verilmiştir. Bu durum yerel ticaret hacmini artırmıştır.

Geçici de olsa projede sağlanan istihdam fırsatları göz ardı edilemeyecek kadar önemli rakamlara ulaşmıştır. Projede 20.000'in üzerinde kişi geçici olarak istihdam edilmiştir. Özellikle, istihdamda güzergâh üzerindeki yörelere öncelik tanındığı dikkate alınacak olursa Projenin yerel anlamda istihdama katkısı daha da iyi anlaşılmaktadır. Örneğin, vasıfsız elemanların %90'ının doğrudan etkilenen yerleşim yerlerinden (arazisinden hat geçen, hattın 2 km. ve şantiyelerin 5 km. civarında kalan ve trafikten etkilenen yerleşim birimleri) alınması hedeflenmiş ve genel olarak bu hedefe ulaşılmıştır. İstihdam stratejisi sayesinde de özellikle vasıfsız eleman istihdamı konusunda yöre halkına tarafsız bir mekanizma sayesinde adil bir istihdam imkânı sağlanmıştır. İstihdam süreci ve çalışanların özlük haklarının korunması konuları güzergâh üzerindeki 5 ayrı yerel üniversite ile yapılan anlaşmalar çerçevesinde bağımsız olarak denetlenmiştir.

2.4. Projenin Sosyal Katkıları

Bakü-Tiflis-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı (BTC HPBH) Projesi, sosyal konulara öncelik tanımaktadır. BOTAŞ BTC HPBH Proje Direktörlüğü, sosyal alanlarda yaşanabilecek olumsuz etkilerden kaçınılması veya bunların en aza indirgenmesini sağlamak için, etkin bir Halkla İlişkiler Yönetim Sistemini uygulamaya koymuştur. Halkla ilişkiler ekiplerinin başlıca görevi olan 'yöre halkı ile proje arasında köprü görevi görmek' karşılığını bulmuş ve yöre halkı projeden kaynaklanan şikâyetlerini, sıkıntılarını, endişelerini, beklenti ve isteklerini kolaylıkla ve kısa zamanda ifade edip cevap alabileceği bir mekanizmaya kavuşmuştur.

Çalışma öncesi bilgilendirme, emniyet toplantıları, sağlık eğitimleri, okullarda verilen yol-güvenlik-emniyet eğitimleri vb. uygulamalar, halkı ilgilendiren konularda onlara danışılması ve bilgilendirilmesi gibi başka projelerde de uygulanabilecek yeni bir kültür oluşumunun başlangıcı olarak düşünülebilir.

İletişimde bulunulan şahıs ve grupların sosyoekonomik, kültürel, bireysel özellikleri, imkân ve koşullarını göz önünde bulundurularak önyargıdan uzak, yukarıdan dayatmacı değil insanların bulunduğu seviyeden bir iletişim kurulmaya özen gösterilmiştir. Ülkemizin göreceli olarak ücra denilebilecek birçok yerleşim yeri ve köyünde yaşayan insanlarla kurulan olumlu iletişim, onlara kendilerinin dinlenmeye değer olduğunu, fikirlerine önem verildiğini ve birey olarak kendilerine saygı duyulduğunu hissettirmiştir.

Projeden etkilenen halkla açık bir diyalog ve iyi ilişkiler kurmak için gerekli çaba sarf edilmektedir. Proje Yönetim sisteminin bir parçası olarak, etkin bir Halkla İlişkiler Yönetim Sistemi oluşturulup uygulamaya konulmuştur. Bu sistem, hâlihazırda var olan politikalar ve prosedürler ile geçerli kanun ve yönetmeliklere uygun olarak oluşturulmuştur. Tüm çalışanlar ve müteahhitlerin, BOTAŞ BTC Projesi Sosyal Politikasına aşinalığı sağlanarak, çalışmalarını bu politikaya uygun olarak yürütebilmeleri için gerekli eğitimler verilmiştir. Herhangi bir Proje faaliyetinin sosyal boyutları ve etkileri konusunda, Projeden etkilenen halk ve diğer paydaşlar bilgilendirilmiştir.

Projeden kaynaklanan mağduriyetin olmaması için gerekli özen gösterilmiş, hasarlar vaktinde giderilmeye çalışılmış ve gerektiğinde ilgili tazminatlar ödenmiş. Bunların dışında da imkanlar dahilinde yerine getirilmiş olunan yerel halktan gelen pek çok istek olmuş. Yerine getirilen isteklerden bazıları;

- Altyapı inşaat veya tamirinde araç gereç ve malzeme sağlanması,
- Okul, cami gibi köy ortak kullanım alanlarının restorasyonuna malzeme, araç-gereç, işgücü vs. katkısı,
- Okul, cami gibi köy ortak kullanım alanlarına ve muhtaç durumda olanlara yakacak yardımı,
- Kardan kapanan köy yollarının açılması.

Ayrıca, BOTAŞ ve alt müteahhit çalışanlarının bireysel katkılarıyla bir ağaçlandırma kampanyası başlatılmıştır. Bu kapsamda hattın civarındaki 38 köyde toplam 6750 fide dikilmiştir (BTC, 2007).

Proje inşaat ve işletme süresince yapılan yatırımlardan Erzincan ilinde doğrudan etkilenen köylerin listesi ekteki Tabloda belirtilmiştir (Bkz.EK A).

2.5. Projenin işletme dönemi

Projenin işletme dönemi en az 40 yıl sürecek ve 10'ar yıllık uzatmalar ile 60 yıla kadar uzayabilecek bir süreç içermektedir. 1996 yılında BOTAŞ tarafından kurulmuş olan BOTAŞ International Ltd. (BIL) firması, Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından BTC HPBH Türkiye Kesimi İşletme firması olarak atanmıştır. İşletme anlaşması, BTC Co. ile müzakerelerinin sonuçlanması ile 25 Ekim 2002 tarihinde imzalanmıştır. Bugün itibariyle

BIL gerekli tüm sahalardaki elemanları, gerekli makine ve ekipmanları ile, hazırlıklarını tamamlayarak işletmeye geçmiştir. Diğer faydalarının yanı sıra bu proje'den "geçiş vergisi ve işletmecilik hizmetleri" karşılığında; taşınacak kapasiteye bağlı olarak, 300 Milyon \$ civarına çıkan bir yıllık gelirin başrol oyuncusu olan BIL Türkiye'de özel bir boru hattı işletmeciliğinin de ilk örneğini sergileyecektir.

TYP, üç ülkede Azerbaycan, Gürcistan ve Türkiye için taahhüt edilen toplam 25 milyon dolarlık bir bütçeyle uygulanmaktadır. Bu bütçeden Türkiye 9 milyon dolar, diğer iki ülke ise 8'er milyon dolar almaktadır (BTC, 2007).

Sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etmeye yönelik çeşitli projeler tasarlanmış olup, gelir getirici faaliyetlere, mesleki eğitime, toplum sağlığının iyileştirilmesine, toplumsal altyapıya (okullar ve içme suyu sistemleri gibi) ve tarım/hayvancılık faaliyetlerine, ayrıca toplumların örgütlenme ve kendilerine yardımcı olma yeteneğini artırmaya yönelik programlara ağırlık verilmektedir. Mevcut finansman boru hattının inşaat aşamasına yöneliktir ve boru hattının işletme aşamasında kullanılabilir bir finansman sağlamaya yönelik planlar mevcuttur.

2.6. Erzincan İlinin Sosyo-Ekonomik Altyapısı

Erzincan ili nüfusu Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayınlanan 2007 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre 213,538'dir. Toplam nüfusun yüzde 46,4'ü Merkez, Çayırılı, İliç, Kemah, Kemaliye, Otlukbeli, Refahiye, Tercan ve Üzümlü ilçe belde ve köylerinde ikamet etmektedir.

Dış göç daha çok kırsal alanlarda meydana gelmektedir. Yüksek doğum oranları ve ilde 1992 yılında meydana gelen depremden sonra yeniden inşa sürecinde insanların geri dönmesiyle nüfus oranı artmıştır. Yerleşim bölgeleri ekonomik olarak tarım ve hayvancılıkla geçinmektedir. Köylüler batı bölgelerine kıyasla fakirdirler. Pek çok yerleşim yerinde elektrik, su ve telefon bağlantıları olmasına karşın, altyapı tesisleri ve hizmetler yetersizdir. Yerleşim bölgelerinin genelde sağlık merkezleri bulunmamaktadır. Yerleşim bölgelerinde tespit edilen ana sorun düşük gelir oranıdır. İşsizlik ise yerleşim bölgelerindeki diğer sorunlardan biridir.

Tarım bakımından ilin ova kesimiyle yüksek bölgeler arasında önemli fark vardır. Yüksek ve dağlık kesimde hayvancılık ön plana çıkmaktadır. Erzincan ovasının batı kesimlerinde ve Üzümlü ilçesinde bağ ve bahçelik alanlar yaygındır. Yükseklik artıkça kuru tarım egemen olmaya

başlar. İldeki su kaynaklarının bolluğu, sulu tarım yapma imkânını sağlamıştır. Erzincan ovası sulama şebekesinin yapımına 1951 yılında başlanmış olup, 1957 yılında ova kısmi olarak sulamaya açılmıştır. Sulamayla birlikte tarım alanında reel bir gelir artışı söz konusu olmuştur. 1950'lerden sonra başlayan makineleşme tarımda verimliliği artırmıştır. Erzincan ovası, Mercan ovası, Çadırkaya ve Çayırılı ovaları tarım bakımından çok elverişlidir. Ayrıca Kemah ve Kemaliye ilçelerinde Fırat vadi şeridinde tarıma elverişli topraklar bulunmaktadır. 1990 yılı nüfus sayımı sonuçlarına göre ilde 86962 kişi tarımla uğraşmaktadır. Çiftçi ailesi başına düşen arazi miktarı ortalama 7,2 ha'dır (BTC Co., 2007).

Hayvancılıkta yerli ırklar çoğunluğu teşkil ettiğinden, yeterli verim alınamamaktadır. Suni tohumlamada kullanılan boğa ırkları siyah alaca, esmer ve simental ırklardan oluşmaktadır. Erzincan'da sığır mevcudunun yüzde 16'sı tamamen safkan, yüzde 54'ü safkan melezi ve yüzde 30'u ise yerli ırklardan oluşmaktadır.

Hayvan hastalıkları ile mücadele kapsamında bazı köylerde görülen asia-birşap asia, burucella ve anthrax hastalıkları ile mücadelede başarı sağlanmıştır. İl genelinde hayvan hastalıkları ve zararlılarına karşı müdahale anında yapılmakta ve önemli sayılabilecek hastalık bulunmamaktadır. Erzincan'da süt koyuncululuğu önemli bir yer tutmakta, süt üretimine dayalı olarak Erzincan tulum peyniri ülke çapında haklı bir üne kavuşmuş durumdadır.

Erzincan'da son 10 yılda tavukçulukta önemli sektör haline gelmiştir. İl genelinde Merkez ve Tercan ilçelerinde ağırlıklı olmak üzere 235 adet modern donanımlı tavuk kümesi bulunmaktadır. Tavukçuluk işletmeleri ilde faaliyet gösteren 2 büyük firmaya sözleşmeli olarak üretim yapmaktadırlar. Proje kapsamında en önemli programlardan biri olan arıcılık, köylülere yeni gelir kaynağı sağlama konusunda büyük bir potansiyele sahiptir. Bu köylerdeki arıcılık faaliyetleri sahip olduğu potansiyelden daha düşük kalitede, standartlaşmamış ve az sayıda yapıldığından, programın köylülerin bilgi düzeyini artırma ve bilinçlendirme yönünde de büyük önemi vardır (PAR, 2006-08).

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma tarama modelidir. Anket çalışması ile Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin Erzincan yöre halkına olan sosyal ve ekonomik etkilerini belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmada Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin etkileri “Tarım”, “Hayvancılık”, “İnşaat”, “Malzeme”, “Eğitim” ve “Ekonomik Destek” faktörleri altında “katkı”, “ihtiyaç” ve “memnuniyet” boyutları ile incelenmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Erzincan bölgesindeki 18 yaşın üzerindeki yöre halkı araştırmanın hedef kitlesini oluşturmaktadır. Yaş sınırlaması getirilmesinin temel nedeni Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin etkilerini sağlıklı olarak belirleyecek bir örneklem oluşturmaktır.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayınlanan 2007 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı güzergahında projeden doğrudan etkilenen köylerde ikamet eden halkın nüfusu 5.713'tür. Bu nüfusun %35'inin 18 yaş altında olduğu da değerlendirilirse, araştırmanın hedef kitlesinin 3.714 kişi olarak kabul edilebilir.

Söz konusu hedef kitleyi temsil edecek örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde aşağıdaki formül kullanılarak homojen bir yapıda olmayan bu evren için %95 güven aralığında, \pm %5 hata payı ile gerekli örneklem büyüklüğü $n = 251$ olarak hesaplanmıştır:

Yapılacak anketlerde eksikliklerin veya yanıtların olabileceği ve popülasyonu temsil etmeyeceği göz önünde bulundurularak, tespit edilen örnek büyüklüğünün % 10'u kadar ilave anket yapılması uygun bulunmuştur. Bu çerçevede anket soruları, tesadüfi olarak belirlenen 280 kişiye uygulanmış ve kullanılabilir 257 anket formu elde edilmiştir. Sonuç olarak araştırma bulgularının %95 güven aralığında, \pm %5 hata payı ile genellenebileceği söylenebilir.

3.3. Veriler ve Toplanması

Araştırmada literatür analizinden elde edilen bilgiler ışığında geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Anketin uygulanmasında görüşme yönteminden yararlanılmış, bu şekilde formların hatalı ve eksik doldurulması önlenmiştir.

3.4. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Araştırmada veri toplama araçları ile elde edilen bilgilerin çözümlenmesi SPSS 15 paket programı kullanılarak bilgisayar ortamında gerçekleştirilmiştir.

Anketin güvenilirliğinin test edilmesinde Alfa Katsayısından (Cronbach Alfa) yararlanılmıştır. Yapılan analizlerde 257 katılımcıdan elde edilen veriler kullanılmıştır. Ayrıca soruların, alfa katsayısına ne derecede ve ne yönde etkiye bulduklarını saptayabilmek için; “Değişken Silindiği Taktirde Ölçeğin Alfa Katsayısı” (Alpha if Item Deleted) değeri hesaplanmıştır. Söz konusu değerler, herhangi bir değişken silindiği takdirde, geri kalan değişkenlerin iç tutarlılıklarını göstermektedir.

Güvenilirlik analizlerine ilişkin ayrıntılı sonuçlar EK-D’de verilmiştir. Bununla birlikte Tarım ile ilgili uygulamalar faktörünün güvenilirlik değeri: $\alpha = 0.826$, Hayvancılık ile ilgili uygulamalar faktörünün güvenilirlik değeri: $\alpha = 0.817$, İnşaat ile ilgili uygulamalar faktörünün güvenilirlik değeri: $\alpha = 0.098$, Malzeme desteği ile ilgili uygulamalar faktörünün güvenilirlik değeri: $\alpha = 0.558$, Eğitim ile ilgili uygulamalar faktörünün güvenilirlik değeri: $\alpha = 0.754$, Ekonomik destek ile ilgili uygulamalar faktörünün güvenilirlik değeri: $\alpha = 0.870$ olarak bulunmuştur. Dikkat edilirse İnşaat ile ilgili uygulamalar ve Malzeme desteği ile ilgili uygulamalar faktörleri dışındaki tüm faktörler yüksek güvenilirliğe sahiptir. Düşük güvenilirlik değerleri ise söz konusu uygulamalar ile ne anlatılmak istendiğinin katılımcılar tarafından tam olarak anlaşılmasının bir sonucu olabilir. Ayrıca tüm faktörlerde ihtiyaç bileşenlerinin güvenilirliği düşürdükleri gözlenmektedir. Bu durum ise ihtiyacın katkı ve memnuniyetten bağımsız olmasından kaynaklanabilir.

Ölçeğin güvenilirlik değerleri bir bütün olarak ele alındığında ise faktörlerin biri hariç tümünün kabul edilebilir değerlere eşit/üstünde olduğu için uygulanan anketin iç tutarlılığının yüksek olduğu söylenebilir.

Araştırmada veri toplama araçları ile elde edilen bilgilerin çözümlenmesi SPSS 15 paket programı kullanılarak bilgisayar ortamında gerçekleştirilmiştir. Araştırmada kullanılacak analiz yöntemlerinin belirlenmesi amacıyla Kolmogorov-Smirnov Z testi¹ yapılmıştır. Kolmogorov Smirnov testi örneklemin dağılımının normal dağılımdan farksızlığının sınıandığı bir testtir.

Tablo 3.1. Kolmogorov-Smirnov Z Analizi Sonuçları

		F1	F2	F3
N		257	257	257
Normal Parametreler	Ortalama	2,4838	3,0558	2,6894
	Std. Sap.	0,29289	0,24809	0,25307
En Aşırı Fartlıklar	Mutlak	0,170	0,136	0,162
	Pozitif	0,144	0,126	0,162
	Negatif	-0,170	-0,136	-0,104
Kolmogorov-Smirnov Z		2,719	2,174	2,596
Anlamlılık		0,289	0,312	0,254

Analiz sonuçları anlamlılık değeri $p > 0,05$ olduğu için örneklemin dağılımının normal dağılım gösterdiği sonucuna varılmıştır. Bu çerçevede değişkenler arasındaki ilişkilerin belirlenmesinde t-testi ve varyans analizi yöntemleri kullanılmıştır.

¹ Kolmogorov-Smirnov Z testi verilerin dağılımını belirlemeye yönelik bir testtir. Bu test sonucunda verilerin normal dağıldığı belirlenirse t-test, varyans analizi gibi parametrik analiz yöntemleri kullanılabilir. Eğer araştırma verileri normal dağılmıyorsa parametrik olmayan ki-kare yöntemi kullanılır.

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin Erzincan yöre halkına olan sosyal ve ekonomik etkileri incelenmiştir. Bu kapsamda Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin etkileri “Tarım”, “Hayvancılık”, “İnşaat”, “Malzeme”, “Eğitim” ve “Ekonomik Destek” faktörleri altında “katkı”, “ihtiyaç” ve “memnuniyet” boyutları ile incelenmiştir.

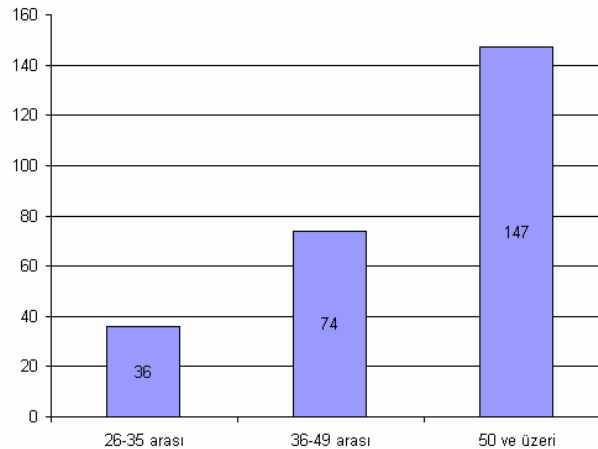
4.1. Örneklem Grubunun Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde örneklem grubunun demografik özelliklerine göre dağılımı frekans ve yüzde tanımlayıcı istatistikleri kullanarak incelenmiştir.

Örneklem grubunun yaşlarına göre dağılımları Tablo 4.1’de özetlenmiştir. Tablodaki verilerden katılımcıların %14’ünün 26-35 yaşları arasında, %29’unun 36-49 yaşları arasında, %57’sinin ise 50 yaş ve üzerinde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4.1. Örneklem Grubunun Yaşlarına Göre Dağılımı

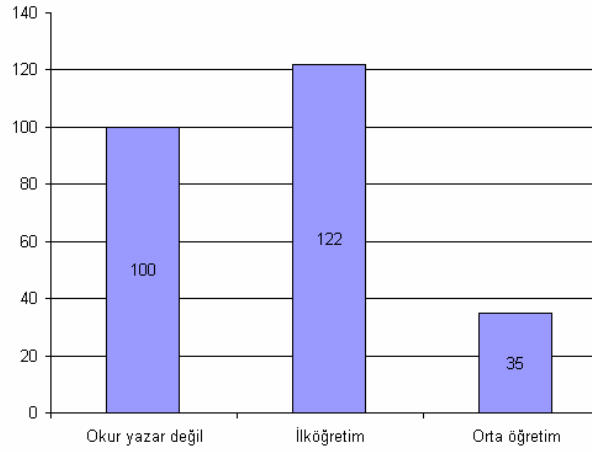
		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Yaş Aralığı	26-35 arası	36	14,0	14,0	14,0
	36-49 arası	74	28,8	28,8	42,8
	50 ve üzeri	147	57,2	57,2	100,0
	Toplam	257	100,0	100,0	

Örneklem grubunun eğitim durumuna göre dağılımları Tablo 4.2’de özetlenmiştir. Tablodaki verilerden katılımcıların %39’unun okur yazar olmadığı, %48’inin ilköğretim, %14’ünün ise orta öğretim mezunu olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4.2. Örneklem Grubunun Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

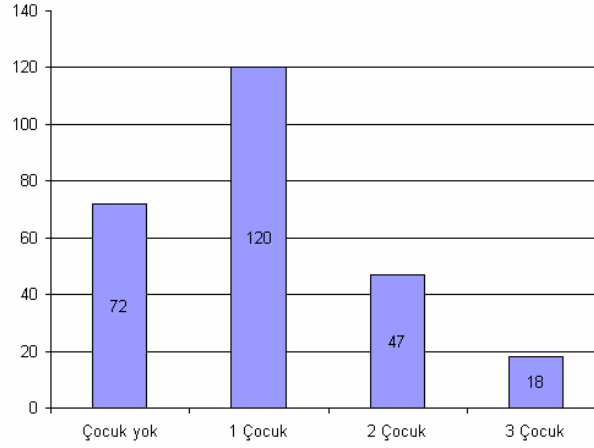
		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Eğitim Durumu	Okur yazar değil	100	38,9	38,9	38,9
	İlköğretim	122	47,5	47,5	86,4
	Orta öğretim	35	13,6	13,6	100,0
	Toplam	257	100,0	100,0	

Örneklem grubunun çocuk sayısına göre dağılımları Tablo 4.3’te özetlenmiştir. Tablodaki verilerden katılımcıların %28’inin çocuğunun olmadığı, %47’sinin 1 çocuk, %18’inin 2 çocuk, %7’sinin ise 3 çocuk sahibi olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4.3. Örneklem Grubunun Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

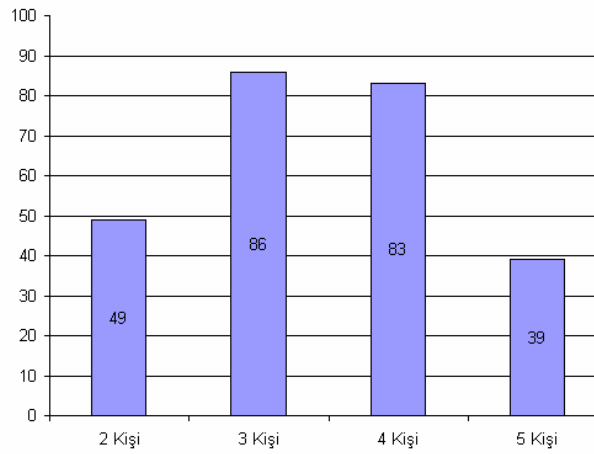
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Çocuk yok	72	28,0	28,0	28,0
1 Çocuk	120	46,7	46,7	74,7
2 Çocuk	47	18,3	18,3	93,0
3 Çocuk	18	7,0	7,0	100,0
Toplam	257	100,0	100,0	

Örneklem grubunun hane halkı sayısına göre dağılımları Tablo 4.4'te özetlenmiştir. Tablodaki verilerden katılımcıların %19'unun 2 kişi, %34'ünün 3 kişi, %32'sinin 4 kişi, %15'inin 5 kişi olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4.4. Örneklem Grubunun Hane Halkı Sayısına Göre Dağılımı

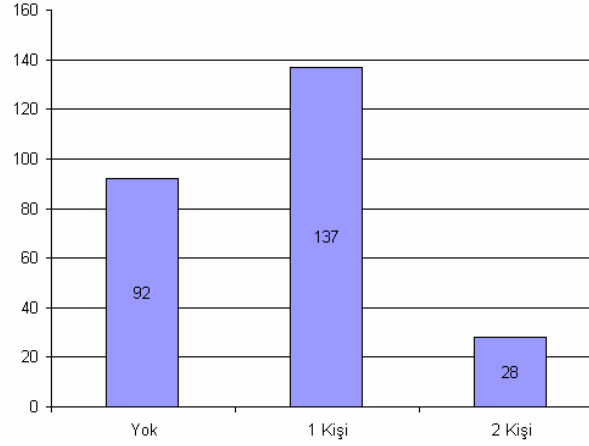
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
2 Kişi	49	19,1	19,1	19,1
3 Kişi	86	33,5	33,5	52,5
4 Kişi	83	32,3	32,3	84,8
5 Kişi	39	15,2	15,2	100,0
Toplam	257	100,0	100,0	

Örneklem grubunun okula giden çocuk sayısına göre dağılımları Tablo 4.5’de özetlenmiştir. Tablodaki verilerden katılımcıların %36’sının okula gitmediği, %53’ünün 1 kişi, %11’inin ise 2 kişi olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4.5. Örneklem Grubunun Okula Giden Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

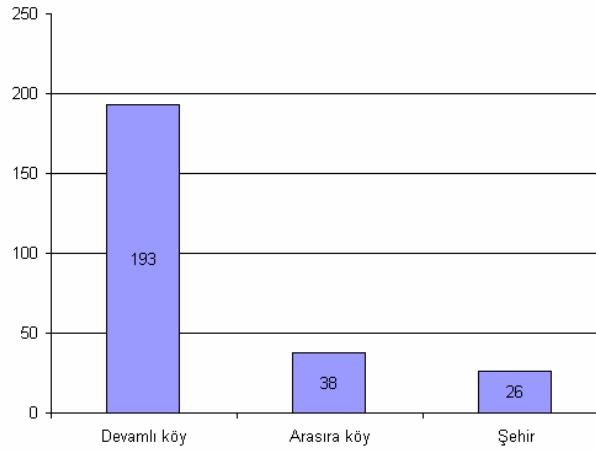
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Yok	92	35,8	35,8	35,8
1 Kişi	137	53,3	53,3	89,1
2 Kişi	28	10,9	10,9	100,0
Toplam	257	100,0	100,0	

Örneklem grubunun yaşadığı yere göre dağılımları Tablo 4.6’da özetlenmiştir. Tablodaki verilerden katılımcıların %75’inin devamlı köyde, %15’inin ise ara sıra köyde, %10’unun ise şehirde yaşadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 4.6. Örneklem Grubunun Yaşadığı Yere Göre Dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Devamlı köy	193	75,1	75,1	75,1
Ara sıra köy	38	14,8	14,8	89,9
Şehir	26	10,1	10,1	100,0
Toplam	257	100,0	100,0	

4.2. Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin Erzincan Yöre Halkına Olan Sosyal ve Ekonomik Etkilerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin etkileri “Tarım”, “Hayvancılık”, İnşaat”, “Malzeme”, Eğitim” ve “Ekonomik Destek” faktörleri altında “katkı”, “ihtiyaç” ve “memnuniyet” boyutları ile incelenmiştir.

Örneklem grubunun tarım ile ilgili uygulamaların katkı düzeyine ilişkin değerlendirmeleri Tablo 4.7’de özetlenmiştir. Buna göre katılımcıların %18’i tarım uygulamalarının hiç katkısı olmadığını düşünürken, %30’u kısmen katkı sağladığını, %52’si ise normal düzeyde katkı sağladığını düşünmektedir.

Tablo 4.7. Tarım ile İlgili Uygulamaların Katkı Düzeyine İlişkin Bulgular

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç olmadı	46	17,9	17,9	17,9
Kısmen oldu	78	30,4	30,4	48,2
Oldu	133	51,8	51,8	100,0
Toplam	257	100,0	100,0	

Örneklem grubunun tarım uygulamalarına duyulan ihtiyaç düzeyine ilişkin değerlendirmeleri Tablo 4.8’de özetlenmiştir. Buna göre katılımcıların %4’ü tarım uygulamalarının hiç ihtiyaç olmadığını düşünürken, %4’ü kısmen ihtiyaç duyulduğunu, %66’sı normal düzeyde ihtiyaç duyulduğunu, %26’sı ise çok büyük ihtiyaç olduğunu düşünmektedir.

Tablo 4.8. Tarım ile İlgili Uygulamalara Duyulan İhtiyaç Düzeyine İlişkin Bulgular

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç ihtiyaç yoktu	9	3,5	3,5	3,5
Kısmen ihtiyaçtı	11	4,3	4,3	7,8
İhtiyaçtı	170	66,1	66,1	73,9
Çok büyük ihtiyaçtı	67	26,1	26,1	100,0
Toplam	257	100,0	100,0	

Örnekleme grubunun tarım uygulamalarından duydukları memnuniyet düzeyine ilişkin değerlendirmeleri Tablo 4.9'da özetlenmiştir. Buna göre tarım ile ilgili uygulamalar katılımcıların %18'ini hiç memnun etmezken, %21'ini kısmen, %55'ini normal düzeyde, %7'sini ise çok memnun etmiştir.

Tablo 4.9. Tarım ile İlgili Uygulamalardan Duyulan Memnuniyete İlişkin Bulgular

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç memnun etmedi	46	17,9	17,9	17,9
Kısmen memnun etti	53	20,6	20,6	38,5
Memnun etti	141	54,9	54,9	93,4
Çok memnun etti	17	6,6	6,6	100,0
Toplam	257	100,0	100,0	

Örnekleme grubunun hayvancılık ile ilgili uygulamaların katkı düzeyine ilişkin değerlendirmeleri Tablo 4.10'da özetlenmiştir. Buna göre katılımcıların %16'sı tarım uygulamalarının hiç katkısı olmadığını düşünürken, %16'sı kısmen katkı sağladığını, %60'ı normal düzeyde, %9'u ise çok katkı sağladığını düşünmektedir.

Tablo 4.10. Hayvancılık ile İlgili Uygulamaların Katkı Düzeyine İlişkin Bulgular

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç olmadı	40	15,6	15,6	15,6
Kısmen oldu	42	16,3	16,3	31,9
Oldu	153	59,5	59,5	91,4
Çok oldu	22	8,6	8,6	100,0
Toplam	257	100,0	100,0	

Örneklem grubunun hayvancılık uygulamalarına duyulan ihtiyaç düzeyine ilişkin değerlendirmeleri Tablo 4.11’de özetlenmiştir. Buna göre katılımcıların %26’sı hayvancılık uygulamalarının kısmen ihtiyaç duyulduğunu, %51’i normal düzeyde ihtiyaç duyulduğunu, %23’ü ise çok büyük ihtiyaç olduğunu düşünmektedir.

Tablo 4.11. Hayvancılık İle İlgili Uygulamalara Duyulan İhtiyaç Düzeyine İlişkin Bulgular

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kısmen ihtiyaçtı	67	26,1	26,1	26,1
İhtiyaçtı	132	51,4	51,4	77,4
Çok büyük ihtiyaçtı	58	22,6	22,6	100,0
Toplam	257	100,0	100,0	

Örneklem grubunun hayvancılık uygulamalarından duydukları memnuniyet düzeyine ilişkin değerlendirmeleri Tablo 4.12’de özetlenmiştir. Buna göre hayvancılık ile ilgili uygulamalar katılımcıların %16’sını hiç memnun etmezken, %11’ini kısmen, %56’sını normal düzeyde, %17’sini ise çok memnun etmiştir.

Tablo 4.12. Hayvancılık İle İlgili Uygulamalardan Duyulan Memnuniyete İlişkin Bulgular

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç memnun etmedi	40	15,6	15,6	15,6
Kısmen memnun etti	29	11,3	11,3	26,8
Memnun etti	145	56,4	56,4	83,3
Çok memnun etti	43	16,7	16,7	100,0
Toplam	257	100,0	100,0	

Örneklem grubunun inşaat ile ilgili uygulamaların katkı düzeyine ilişkin değerlendirmeleri Tablo 4.13’de özetlenmiştir. Buna göre katılımcıların %11’i inşaat uygulamalarının hiç katkısı olmadığını düşünürken, %23’ü kısmen katkı sağladığını, %67’si ise normal düzeyde katkı sağladığını düşünmektedir.

Tablo 4.13. İnşaat ile İlgili Uygulamaların Katkı Düzeyine İlişkin Bulgular

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç olmadı	27	10,5	10,5	10,5
Kısmen oldu	58	22,6	22,6	33,1
Oldu	172	66,9	66,9	100,0
Toplam	257	100,0	100,0	

Örneklem grubunun inşaat uygulamalarına duyulan ihtiyaç düzeyine ilişkin değerlendirmeleri Tablo 4.14’de özetlenmiştir. Buna göre katılımcıların %2’si inşaat uygulamalarının hiç ihtiyaç olmadığını düşünürken, %15’i kısmen ihtiyaç duyulduğunu, %63’ü normal düzeyde ihtiyaç duyulduğunu, %20’si ise çok büyük ihtiyaç olduğunu düşünmektedir.

Tablo 4.14. İnşaat ile İlgili Uygulamalara Duyulan İhtiyaç Düzeyine İlişkin Bulgular

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç ihtiyaç yoktu	6	2,3	2,3	2,3
Kısmen ihtiyaçtı	38	14,8	14,8	17,1
İhtiyaçtı	162	63,0	63,0	80,2
Çok büyük ihtiyaçtı	51	19,8	19,8	100,0
Toplam	257	100,0	100,0	

Örneklem grubunun inşaat uygulamalarından duydukları memnuniyet düzeyine ilişkin değerlendirmeleri Tablo 4.15’de özetlenmiştir. Buna göre inşaat ile ilgili uygulamalar katılımcıların %2’sini hiç memnun etmezken, %13’ünü kısmen, %70’ini normal düzeyde, %15’ini ise çok memnun etmiştir.

Tablo 4.15. İnşaat ile İlgili Uygulamalardan Duyulan Memnuniyete İlişkin Bulgular

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç memnun etmedi	6	2,3	2,3	2,3
Kısmen memnun etti	33	12,8	12,8	15,2
Memnun etti	180	70,0	70,0	85,2
Çok memnun etti	38	14,8	14,8	100,0
Toplam	257	100,0	100,0	

Örneklem grubunun malzeme desteği ile ilgili uygulamaların katkı düzeyine ilişkin değerlendirmeleri Tablo 4.16'da özetlenmiştir. Buna göre katılımcıların %11'i malzeme desteği uygulamalarının hiç katkısı olmadığını düşünürken, %88'i kısmen katkı sağladığını, %2'si ise normal düzeyde katkı sağladığını düşünmektedir.

Tablo 4.16. Malzeme Desteği İle İlgili Uygulamaların Katkı Düzeyine İlişkin Bulgular

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç olmadı	28	10,9	10,9	10,9
Kısmen oldu	225	87,5	87,5	98,4
Oldu	4	1,6	1,6	100,0
Toplam	257	100,0	100,0	

Örneklem grubunun malzeme desteği ile ilgili uygulamalarına duyulan ihtiyaç düzeyine ilişkin değerlendirmeleri Tablo 4.17'de özetlenmiştir. Buna göre katılımcıların %62'si malzeme desteği ile ilgili uygulamalara kısmen ihtiyaç duyulduğunu, %38'i ise normal düzeyde ihtiyaç duyulduğunu düşünmektedir.

Tablo 4.17. Malzeme ile İlgili Uygulamalara Duyulan İhtiyaç Düzeyine İlişkin Bulgular

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kısmen ihtiyaçtı	160	62,3	62,3	62,3
İhtiyaçtı	97	37,7	37,7	100,0
Toplam	257	100,0	100,0	

Örneklem grubunun malzeme desteği ile ilgili uygulamalardan duydukları memnuniyet düzeyine ilişkin değerlendirmeleri Tablo 4.18'de özetlenmiştir. Buna göre katılımcıların malzeme ile ilgili uygulamalar katılımcıların %11'ini hiç memnun etmezken, %89'unu kısmen memnun etmiştir.

Tablo 4.18. Malzeme Desteği ile İlgili Uygulamalardan Duyulan Memnuniyete İlişkin Bulgular

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç memnun etmedi	29	11,3	11,3	11,3
Kısmen memnun etti	228	88,7	88,7	100,0
Toplam	257	100,0	100,0	

Örneklem grubunun eğitim ile ilgili uygulamaların katkı düzeyine ilişkin değerlendirmeleri Tablo 4.19’da özetlenmiştir. Buna göre katılımcıların 38’i eğitim uygulamalarının kısmen katkı sağladığını, %34’ü normal düzeyde, %28’i ise çok katkı sağladığını düşünmektedir.

Tablo 4.19. Eğitim ile İlgili Uygulamaların Katkı Düzeyine İlişkin Bulgular

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kısmen oldu	98	38,1	38,1	38,1
Oldu	87	33,9	33,9	72,0
Çok oldu	72	28,0	28,0	100,0
Toplam	257	100,0	100,0	

Örneklem grubunun eğitim uygulamalarına duyulan ihtiyaç düzeyine ilişkin değerlendirmeleri Tablo 4.20’de özetlenmiştir. Buna göre katılımcıların %55’i eğitim uygulamalarının normal düzeyde ihtiyaç duyulduğunu, %45’i ise çok büyük ihtiyaç olduğunu düşünmektedir.

Tablo 4.20. Eğitim ile İlgili Uygulamalara Duyulan İhtiyaç Düzeyine İlişkin Bulgular

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
İhtiyaçtı	142	55,3	55,3	55,3
Çok büyük ihtiyaçtı	115	44,7	44,7	100,0
Toplam	257	100,0	100,0	

Örneklem grubunun eğitim uygulamalarından duydukları memnuniyet düzeyine ilişkin değerlendirmeleri Tablo 4.21’de özetlenmiştir. Buna göre eğitim ile ilgili uygulamalar katılımcıların, %55’ini normal düzeyde, %45’ini ise çok memnun etmiştir.

Tablo 4.21. Eğitim ile İlgili Uygulamalardan Duyulan Memnuniyete İlişkin Bulgular

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Memnun etti	142	55,3	55,3	55,3
Çok memnun etti	115	44,7	44,7	100,0
Toplam	257	100,0	100,0	

Örneklem grubunun ekonomi ile ilgili uygulamaların katkı düzeyine ilişkin değerlendirmeleri Tablo 4.22’de özetlenmiştir. Buna göre katılımcıların %1’i ekonomi uygulamalarının hiç katkısı olmadığını düşünürken, %41’i kısmen katkı sağladığını, %59’u ise normal düzeyde katkı sağladığını düşünmektedir.

Tablo 4.22. Ekonomi ile İlgili Uygulamaların Katkı Düzeyine İlişkin Bulgular

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç olmadı	1	0,4	0,4	0,4
Kısmen oldu	105	40,9	40,9	41,2
Oldu	151	58,8	58,8	100,0
Toplam	257	100,0	100,0	

Örneklem grubunun ekonomi uygulamalarına duyulan ihtiyaç düzeyine ilişkin değerlendirmeleri Tablo 4.23’te özetlenmiştir. Buna göre katılımcıların %1’i ekonomi uygulamalarına kısmen ihtiyaç duyulduğunu, %60’ı normal düzeyde ihtiyaç duyulduğunu, %40’ı ise çok büyük ihtiyaç olduğunu düşünmektedir.

Tablo 4.23. Ekonomi ile İlgili Uygulamalara Duyulan İhtiyaç Düzeyine İlişkin Bulgular

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kısmen ihtiyaçtı	1	0,4	0,4	0,4
İhtiyaçtı	154	59,9	59,9	60,3
Çok büyük ihtiyaçtı	102	39,7	39,7	100,0
Toplam	257	100,0	100,0	

Örnekleme grubunun ekonomi uygulamalarından duydukları memnuniyet düzeyine ilişkin değerlendirmeleri Tablo 4.24'te özetlenmiştir. Buna göre ekonomi ile ilgili uygulamalar katılımcıların %1'ini hiç memnun etmezken, %41'ini kısmen, %59'unu ise normal düzeyde memnun etmiştir.

Tablo 4.24. Ekonomi ile İlgili Uygulamalardan Duyulan Memnuniyete İlişkin Bulgular

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç memnun etmedi	1	0,4	0,4	0,4
Kısmen memnun etti	105	40,9	40,9	41,2
Memnun etti	151	58,8	58,8	100,0
Toplam	257	100,0	100,0	

4.3. Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin Erzincan Yöre Halkına Olan Sosyal ve Ekonomik Etkileri Arasındaki Etkileşim

Bu bölümde Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin etkileri "Tarım", "Hayvancılık", "İnşaat", "Malzeme", "Eğitim" ve "Ekonomik Destek" faktörlerinin katkı düzeyi, bu faktörlere duyulan ihtiyaç ve memnuniyet arasındaki etkileşim korelasyon analizi kullanılarak incelenmiştir. Bu faktörler arasındaki etkileşimi gösteren tablolar detaylı olarak EK-E'de gösterilmiştir.

Tarım ile ilgili uygulamaların katkı-ihtiyaç-memnuniyet düzeyleri arasındaki ilişki korelasyon analizi yardımıyla sınanmış ve analiz sonuçları Tablo 4.25'te özetlenmiştir. Tablonun anlamlılık sütunundaki değerlerden Katkı, İhtiyaç ve Memnuniyet boyutları arasındaki ilişkinin $p < 0.01$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu anlaşılmaktadır. Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi ile projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu arasındaki ilişki katsayısı $r = 0.567$ olarak bulunmuştur. Bu bulgu projenin tarım ihtiyaçlarını %56 oranında karşıladığını ortaya koymaktadır. Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi ile projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği arasındaki $r = 0.832$ değeri ise tarım alanında sağlanan katkıların %83 oranında memnuniyete dönüştüğü şeklinde yorumlanabilir. Projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu ile projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği arasındaki $r = 0.431$ değeri ise ihtiyacı olan kişilerin projeden daha yüksek memnuniyet duyduklarını göstermektedir.

Tablo 4.25. Tarım ile İlgili Uygulamaların Katkı-İhtiyaç-Memnuniyet Düzeyleri Arasındaki İlişki

		Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi	Projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği
Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi	Pearson Korelasyonu	1	0,567(**)	0,832(**)
	Anlamlılık		0,000	0,000
	N	257	257	257
Projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	Pearson Korelasyonu	0,567(**)	1	0,431(**)
	Anlamlılık	0,000		0,000
	N	257	257	257
Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği	Pearson Korelasyonu	0,832(**)	0,431(**)	1
	Anlamlılık	0,000	0,000	
	N	257	257	257

** Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır.

Hayvancılık ile ilgili uygulamaların katkı-ihtiyaç-memnuniyet düzeyleri arasındaki ilişki korelasyon analizi yardımıyla sınanmış ve analiz sonuçları Tablo 4.26'da özetlenmiştir. Tablonun anlamlılık sütunundaki değerlerden Katkı, İhtiyaç ve Memnuniyet boyutları arasındaki ilişkinin $p < 0.01$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu anlaşılmaktadır.

Projenin hayvancılığa yaptığı katkı düzeyi ile projenin hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu arasındaki ilişki katsayısı $r = 0.517$ olarak bulunmuştur. Bu bulgu projenin hayvancılık ihtiyaçlarının %52 oranında karşılandığını ortaya koymaktadır. Projenin hayvancılığa yaptığı katkı düzeyi ile projenin hayvancılık uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği arasındaki $r = 0.763$ değeri ise hayvancılık alanında sağlanan katkıların %76 oranında memnuniyete dönüştüğü şeklinde yorumlanabilir. Projenin hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu ile projenin hayvancılık uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği arasındaki $r = 0.505$ değeri ise ihtiyacı olan kişilerin projeden daha yüksek memnuniyet duyduklarını göstermektedir.

Tablo 4.26. Hayvancılık ile İlgili Uygulamaların Katkı-İhtiyaç-Memnuniyet Düzeyleri Arasındaki İlişki

		Projenin hayvancılığa yaptığı katkı düzeyi	Projenin hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	Projenin hayvancılık uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği
Projenin hayvancılığa yaptığı katkı düzeyi	Pearson Korelasyonu	1	0,517(**)	0,763(**)
	Anlamlılık		0,000	0,000
	N	257	257	257
Projenin hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	Pearson Korelasyonu	0,517(**)	1	0,505(**)
	Anlamlılık	0,000		0,000
	N	257	257	257
Projenin hayvancılık uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği	Pearson Korelasyonu	0,763(**)	0,505(**)	1
	Anlamlılık	0,000	0,000	
	N	257	257	257

** Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır..

İnşaat ile ilgili uygulamaların katkı-ihtiyaç-memnuniyet düzeyleri arasındaki ilişki korelasyon analizi yardımıyla sınanmış ve analiz sonuçları Tablo 4.27’de özetlenmiştir. Tablonun anlamlılık sütunundaki değerlerden Katkı, İhtiyaç ve Memnuniyet boyutları arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı anlaşılmaktadır.

Bu bulgudan hareketle projenin inşaat ile ilgili uygulamalarının bölge halkının ihtiyaçlarına yeterince karşılık vermediği ve buna bağlı olarak memnuniyet düzeyinin de katkı oranında gelişmediği sonucuna varılabilir.

Tablo 4.27. İnşaat ile İlgili Uygulamaların Katkı-İhtiyaç-Memnuniyet Düzeyleri Arasındaki İlişki

		Projenin inşaata yaptığı katkı düzeyi	Projenin inşaat uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	Projenin İnşaat uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği
Projenin inşaata yaptığı katkı düzeyi	Pearson Korelasyonu	1	0,039	0,009
	Anlamlılık		0,538	0,886
	N	257	257	257
Projenin inşaat uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	Pearson Korelasyonu	0,039	1	0,058
	Anlamlılık	0,538		0,352
	N	257	257	257
Projenin İnşaat uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği	Pearson Korelasyonu	0,009	0,058	1
	Anlamlılık	0,886	0,352	
	N	257	257	257

Malzeme desteği ile ilgili uygulamaların katkı-iḣtiyaç-memnuniyet düzeyleri arasındaki ilişki korelasyon analizi yardımıyla sınanmış ve analiz sonuçları Tablo 4.28’de özetlenmiştir. Tablonun anlamlılık sütunundaki değerlerden Katkı, İhtiyaç ve Memnuniyet boyutları arasındaki ilişkinin $p < 0.01$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu anlaşılmaktadır. Projenin malzeme desteğinin yaptığı katkı düzeyi ile projenin malzeme desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu arasındaki ilişki katsayısı $r = 0.214$ olarak bulunmuştur. Bu bulgu projenin malzeme ihtiyaçlarının %21 oranında karşıladığını ortaya koymaktadır. Projenin malzeme desteği ile ilgili yaptığı katkı düzeyi ile projenin malzeme desteği uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği arasındaki $r = 0.517$ değeri ise malzeme alanında sağlanan katkıların %52 oranında memnuniyete dönüştüğu şeklinde yorumlanabilir. Projenin malzeme desteği ile ilgili uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu ile projenin malzeme desteği uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği arasındaki $r = 0.278$ değeri ise ihtiyacı olan kişilerin projeden daha yüksek memnuniyet duyduklarını göstermektedir.

Tablo 4.28. Malzeme Desteği ile İlgili Uygulamaların Katkı-İhtiyaç-Memnuniyet Düzeyleri Arasındaki İlişki

		Projenin malzeme desteği ile ilgili uygulamalarının yaptığı katkı düzeyi	Projenin Malzeme desteği ile ilgili uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	Projenin Malzeme desteği ile ilgili uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği
Projenin malzeme desteği ile ilgili uygulamalarının yaptığı katkı düzeyi	Pearson Korelasyonu	1	0,214(**)	0,517(**)
	Anlamlılık		0,001	0,000
	N	257	257	257
Projenin malzeme desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	Pearson Korelasyonu	0,214(**)	1	0,278(**)
	Anlamlılık	0,001		0,000
	N	257	257	257
Projenin Malzeme desteği uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği	Pearson Korelasyonu	0,517(**)	0,278(**)	1
	Anlamlılık	0,000	0,000	
	N	257	257	257

** Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır.

Eğitim ile ilgili uygulamaların katkı-iḣtiyaç-memnuniyet düzeyleri arasındaki ilişki korelasyon analizi yardımıyla sınanmış ve analiz sonuçları Tablo 4.29’da özetlenmiştir. Tablonun anlamlılık sütunundaki değerlerden Katkı, İhtiyaç ve Memnuniyet boyutları arasındaki ilişkinin $p < 0.01$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu anlaşılmaktadır.

Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi ile projenin eğitim uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu arasındaki ilişki katsayısı $r = 0.413$ olarak bulunmuştur. Bu bulgu projenin eğitim ihtiyaçlarının %41 oranında karşıladığını ortaya koymaktadır. Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi ile projenin eğitim uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği arasındaki $r = 0.413$ değeri ise eğitim alanında sağlanan katkıların %41 oranında memnuniyete dönüştüğü şeklinde yorumlanabilir. Projenin Eğitim uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu ile projenin eğitim uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği arasındaki $r = 1$ değeri ise sadece ihtiyacı olan kişilerin projeden memnuniyet duyduklarını göstermektedir.

Tablo 4.29. Eğitim ile İlgili Uygulamaların Katkı-İhtiyaç-Memnuniyet Düzeyleri Arasındaki İlişki

		Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi	Projenin Eğitim uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	Projenin Eğitim uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği
Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi	Pearson Korelasyonu	1	0,413(**)	0,413(**)
	Anlamlılık		0,000	0,000
	N	257	257	257
Projenin Eğitim uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	Pearson Korelasyonu	0,413(**)	1	1,000(**)
	Anlamlılık	0,000		0,000
	N	257	257	257
Projenin Eğitim uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği	Pearson Korelasyonu	0,413(**)	1,000(**)	1
	Anlamlılık	0,000	0,000	
	N	257	257	257

** Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır.

Ekonomi ile ilgili uygulamaların katkı-ihtiyaç-memnuniyet düzeyleri arasındaki ilişki korelasyon analizi yardımıyla sınanmış ve analiz sonuçları Tablo 4.30'da özetlenmiştir. Tablonun anlamlılık sütunundaki değerlerden Katkı, İhtiyaç ve Memnuniyet boyutları arasındaki ilişkinin $p < 0.01$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu anlaşılmaktadır.

Projenin ekonomiye yaptığı katkı düzeyi ile projenin malzeme desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu arasındaki ilişki katsayısı $r = 0.533$ olarak bulunmuştur. Bu bulgu projenin ekonomi ihtiyaçlarının %53 oranında karşıladığını ortaya koymaktadır. Projenin ekonomiye yaptığı katkı düzeyi ile projenin ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği arasındaki $r = 1$ değeri ise ekonomi alanında sağlanan

katkıların %100 oranında memnuniyete dönüştüğü şeklinde yorumlanabilir. Projenin ekonomi uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu ile projenin ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği arasındaki $r = 0.533$ değeri ise ihtiyacı olan kişilerin projeden daha yüksek memnuniyet duyduklarını göstermektedir.

Tablo 4.30. Ekonomi ile İlgili Uygulamaların Katkı-İhtiyaç-Memnuniyet Düzeyleri Arasındaki İlişki

		Projenin Ekonomiye yaptığı katkı düzeyi	Projenin Ekonomi uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	Projenin Ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği
Projenin ekonomiye yaptığı katkı düzeyi	Pearson Korelasyonu	1	0,533(**)	1,000(**)
	Anlamlılık		0,000	0,000
	N	257	257	257
Projenin Ekonomi uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	Pearson Korelasyonu	0,533(**)	1	0,533(**)
	Anlamlılık	0,000		0,000
	N	257	257	257
Projenin Ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği	Pearson Korelasyonu	1,000(**)	0,533(**)	1
	Anlamlılık	0,000	0,000	
	N	257	257	257

** Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır..

4.4. Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin Farklı Boyutları Arasındaki Etkileşim

Bu bölümde Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin farklı boyutları arasındaki etkileşim korelasyon analizi kullanılarak incelenmiştir.

Tarım alanındaki katkı ile inşaat alanındaki katkı arasındaki ilişki korelasyon analizi yardımıyla sınanmış ve analiz sonuçları Tablo 4.31'de özetlenmiştir. Tablonun anlamlılık sütunundaki değerlerden söz konusu faktörler arasındaki ilişkinin $p < 0,005$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olmadığı anlaşılmaktadır.

Tarım alanında yapılan katkılar ile inşaat alanında yapılan katkılar birbirini etkilemediği, diğer bir ifade ile birbirinden bağımsız olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.31. Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi ile projenin inşaata yaptığı katkı düzeyi arasındaki ilişki

		Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi	Projenin inşaata yaptığı katkı düzeyi
Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi	Pearson Korelasyonu	1	-0,046
	Anlamlılık		0,463
	N	257	257
Projenin inşaata yaptığı katkı düzeyi	Pearson Korelasyonu	-0,046	1
	Anlamlılık	0,463	
	N	257	257

Tarım alanındaki ihtiyaç ile hayvancılık alanındaki ihtiyaç arasındaki ilişki korelasyon analizi yardımıyla sınanmış ve analiz sonuçları Tablo 4.32’de özetlenmiştir. Tablonun anlamlılık sütunundaki değerlerden söz konusu faktörler arasındaki ilişkinin $p < 0.01$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu anlaşılmaktadır. Ancak $r = -0,204$ olması negatif bir ilişkinin varlığını göstermektedir.

Bu bulgudan hareketle yöre halkının tarım alanındaki ihtiyaç arttıkça hayvancılık alanındaki ihtiyaçların azaldığı, diğer bir ifade ile tarım alanında ihtiyaçları fazla olan kişilerin, hayvancılık alanındaki ihtiyaçlarının daha alt düzeyde gerçekleştiği sonucuna varılmıştır.

Tablo 4.32. Projenin tarım uygulamaları ile hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu arasındaki ilişki

		Projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	Projenin Hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu
Projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	Pearson Korelasyonu	1	-0,204(**)
	Anlamlılık		0,001
	N	257	257
Projenin Hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	Pearson Korelasyonu	-0,204(**)	1
	Anlamlılık	0,001	
	N	257	257

** Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır.

Tarım alanındaki memnuniyet ile projenin ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği arasındaki ilişki korelasyon analizi yardımıyla sınanmış ve analiz sonuçları Tablo 4.33’te özetlenmiştir. Tablonun anlamlılık sütunundaki değerlerden söz konusu faktörler arasındaki ilişkinin $p < 0.05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu anlaşılmaktadır. Ancak

$r = 0,160$ olması zayıf bir ilişkinin varlığını göstermektedir. Bu bulgudan hareketle yöre halkının tarım alanındaki memnuniyetinin kısmen de olsa ekonomik memnuniyetini arttırdığı sonucu elde edilmiştir.

Tablo 4.33. Projenin tarım uygulamaları ile ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği arasındaki ilişki

		Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği	Projenin Ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği
Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği	Pearson Korelasyonu	1	0,160(*)
	Anlamlılık		0,010
	N	257	257
Projenin Ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği	Pearson Korelasyonu	0,160(*)	1
	Anlamlılık	0,010	
	N	257	257

* Korelasyon 0.05 düzeyinde anlamlıdır.

Malzemeye duyulan ihtiyaç ile ekonomik ihtiyaç arasındaki ilişki korelasyon analizi yardımıyla sınanmış ve analiz sonuçları Tablo 4.34'te özetlenmiştir. Tablonun anlamlılık sütunundaki değerlerden söz konusu faktörler arasındaki ilişkinin $p < 0.05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu anlaşılmaktadır.

Bu bulgudan hareketle ekonomik ihtiyaçları fazla olan yöre halkının malzeme ihtiyacının da buna bağlı olarak arttırdığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Tablo 4.34. Projenin Malzeme desteği uygulamaları ile Ekonomik uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu Arasındaki İlişki

		Projenin Malzeme desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	Projenin Ekonomi uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu
Projenin malzeme desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	Pearson Korelasyonu	1	0,338(**)
	Anlamlılık		0,000
	N	257	257
Projenin Ekonomi uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	Pearson Korelasyonu	0,338(**)	1
	Anlamlılık	0,000	
	N	257	257

** Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır..

4.5. Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin Katkı, İhtiyaç ve Memnuniyet Düzeyleri

Bu bölümde Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin farklı boyutlarından duyulan katkı, ihtiyaç ve memnuniyet düzeyleri arasındaki farklılıkları Ki-Kare yöntemi yardımıyla incelenmiştir.

Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin farklı alanlardaki katkı düzeyleri Ki-kare testi kullanılarak karşılaştırılmış ve analiz sonuçları Tablo 4.35'de özetlenmiştir. Tablonun anlamlılık sütunundaki değerlerden söz konusu alanlarda algılanan katkı düzeyi arasındaki farklılıkların $p < 0.01$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu anlaşılmaktadır.

Tablonun aritmetik ortalama ve ortalama sıra sütunları incelendiğinde en fazla katkının eğitim alanında gerçekleşirken, eğitimi hayvancılık, inşaat, ekonomi ve tarımın takip ettiği, en düşük düzeyde katkının ise malzeme alanında yaşandığı sonucuna varılmıştır.

Tablo 4.35. Projenin Farklı Alanlardaki Katkı Düzeyleri

	N	Aritmetik Ortalama	Ortalama Sıra	Ki-Kare	Anlamlılık
Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi	257	2,34	3,32	261,163	0,000
Projenin hayvancılığa yaptığı katkı düzeyi	257	2,61	3,92		
Projenin inşaatı yaptığı katkı düzeyi	257	2,56	3,77		
Projenin malzeme desteği ile ilgili yaptığı katkı düzeyi	257	1,91	2,11		
Projenin eğitime yaptığı katkı düzeyi	257	2,90	4,16		
Projenin ekonomiye yaptığı katkı düzeyi	257	2,58	3,73		

Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'ne farklı alanlarda duyulan ihtiyaç düzeyleri Ki-kare testi kullanılarak karşılaştırılmış ve analiz sonuçları Tablo 4.36'da özetlenmiştir. Tablonun anlamlılık sütunundaki değerlerden söz konusu alanlarda algılanan ihtiyaç düzeyi arasındaki farklılıkların $p < 0.01$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu anlaşılmaktadır.

Tablonun aritmetik ortalama ve ortalama sıra sütunları incelendiğinde en fazla ihtiyacın eğitim ve ekonomik alanlarda gerçekleşirken, bunları sırasıyla tarım, inşaat ve hayvancılığın takip ettiği, en düşük düzeyde ihtiyacın ise malzeme alanında yaşandığı görülmüştür.

Tablo 4.36. Projeye Farklı Alanlarda Duyulan İhtiyaç

	N	Aritmetik Ortalama	Ortalama Sıra	Ki-Kare	Anlamlılık
Projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	257	3,15	3,79	419,235	0,000
Projenin hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	257	2,96	3,23		
Projenin inşaat uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	257	3,00	3,41		
Projenin malzeme desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	257	2,38	1,87		
Projenin Eğitim uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	257	3,45	4,39		
Projenin ekonomi uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	257	3,39	4,31		

Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nden farklı alanlarda duyulan memnuniyet düzeyleri Ki-kare testi kullanılarak karşılaştırılmış ve analiz sonuçları Tablo 4.37'de özetlenmiştir. Tablonun anlamlılık sütunundaki değerlerden söz konusu alanlarda algılanan memnuniyet düzeyi arasındaki farklılıkların $p < 0.01$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu anlaşılmaktadır.

Tablonun aritmetik ortalama ve ortalama sıra sütunları incelendiğinde en yüksek memnuniyetin eğitim alanında gerçekleşirken, eğitimi sırasıyla inşaat ve hayvancılık, ekonomik ve tarımın takip ettiği, en düşük düzeyde memnuniyetin ise malzeme alanında yaşandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 4.37. Projeden Farklı Alanlarda Duyulan Memnuniyet

	N	Aritmetik Ortalama	Ortalama Sıra	Ki-Kare	Anlamlılık
Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği	257	2,50	3,22	553,716	0,000
Projenin hayvancılık uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği	257	2,74	3,77		
Projenin İnşaat uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği	257	2,97	4,08		
Projenin Malzeme desteği uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği	257	1,89	1,69		
Projenin Eğitim uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği	257	3,45	5,03		
Projenin Ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği	257	2,58	3,21		

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin Erzincan yöre halkına olan sosyal ve ekonomik etkilerinin belirlenmesi amacıyla yapılan anket çalışmasının sonuçları şu şekilde gerçekleşmiştir:

Örneklem Grubunun Demografik Özelliklerine İlişkin Sonuçlar:

Araştırmaya katılan 257 kişinin %14'ü 26-35 yaşları arasında, %29'u 36-49 yaşları arasında, %57'si ise 50 yaş ve üzerindedir.

Araştırmaya katılanların %48'i ilköğretim, %14'ü orta öğretim mezunu olup, %39'u okur yazar değildir.

Araştırmaya katılanların, %47'sinin 1 çocuğu, %18'inin 2 çocuğu, %7'sinin 3 çocuğu olup, %28'i ise çocuk sahibi değildir.

Araştırmaya katılanların hane halkı sayıları; %19'u 2 kişi, %34'ü 3 kişi, %32'si 4 kişi, %15'inin ise 5 kişidir.

Araştırmaya katılanların %53'ünün 1 çocuğu okula gitmekte, %11'inin 2 çocuğu okula gitmemekte olup, %36'sının çocukları okula gitmemektedir.

Araştırmaya katılanların %75'i devamlı köyde, %15'i ara sıra köyde ve %10'u ise şehir merkezinde yaşamaktadır.

Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin Erzincan Yöre Halkına Olan Sosyal ve Ekonomik Etkilerine İlişkin Sonuçlar:

Araştırmaya katılanlar; Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin %18'i tarım uygulamalarına hiç katkısı olmadığını düşüncesinde, %30'u kısmen katkı sağladığı, %52'si ise normal düzeyde katkı sağladığı düşüncesindedir. Diğer bir ifade ile araştırmaya katılan çoğunluk; Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin tarım uygulamalarına katkı sağladığı düşüncesindedir.

Araştırmaya katılanların %4'ü tarım uygulamalarına hiç ihtiyaç olmadığı, %4'ü kısmen ihtiyaç duyulduğu, %66'sı normal düzeyde ihtiyaç duyulduğu, %26'sı ise çok büyük ihtiyaç

olduğu düşüncesindedir. Diğer bir ifade ile araştırmaya katılanların çoğunluğu tarım uygulamalarının bir ihtiyaç olduğu düşüncesindedirler.

Araştırmaya katılanların; %18'ini tarım uygulamaları hiç memnun etmezken, %21'ini kısmen, %55'ini normal düzeyde, %7'sini ise çok memnun ettiği görülmüştür. Buradan tarım uygulamalarından halkın genelinin memnun olduğu sonucuna ulaşılabılır.

Araştırmaya katılanların %16'sı Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin hayvancılık uygulamalarına hiç katkısı olmadığı düşüncesindeyken, %16'sı kısmen katkı sağladığı, %60'ı normal düzeyde, %9'u ise çok katkı sağladığı düşüncesindedir. Buradan Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin hayvancılık uygulamalarına katkı sağladığı ortaya çıkmıştır.

Araştırmaya katılanların %26'sı hayvancılık uygulamalarına kısmen ihtiyaç duyulduğunu, %51'i normal düzeyde ihtiyaç duyulduğunu, %23'ü ise çok büyük ihtiyaç duyulduğu düşüncesinde olup, buna paralel olarak da hayvancılık uygulamalarından %16'sı hiç memnun değil, %11'ini kısmen, %56'sı normal düzeyde, %17'si ise oldukça memnundur. Buradan yörede hayvancılık uygulamalarının gerçekten bir ihtiyaç olduğu ve halkın genelinin uygulamadan memnun oldukları sonuçlarına ulaşılabılır.

Araştırmaya katılanların %11'i Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin inşaat uygulamalarının yöre halkına hiç katkısı olmadığı düşüncesinde, %23'ü kısmen katkı sağladığı, %67'si ise normal düzeyde katkı sağladığı düşüncesindedir. Diğer bir ifade ile araştırmaya katılan çoğunluk; Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin inşaat uygulamalarının yöre halkına katkı sağladığı düşüncesindedir.

Araştırmaya katılanların %2'si inşaat uygulamalarının hiç ihtiyaç olmadığı düşüncesinde, %15'i bu uygulamalara kısmen ihtiyaç duyulduğu, %63'ü normal düzeyde ihtiyaç duyulduğu ve %20'si ise çok büyük ihtiyaç olduğu düşüncesindedir. Diğer bir ifade ile yörede inşaat uygulamalarının ihtiyaç olduğu görülmüştür. Bu ihtiyaca paralel olarak da inşaat ile ilgili uygulamalardan katılımcıların %70'inin normal düzeyde, %15'inin çok %13'ünün kısmen memnun olduğu ve azınlıkta kalan %2'sinin ise hiç memnun olmadığı sonucu çıkmıştır.

Araştırmaya katılanların Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin %11'i malzeme uygulamalarının hiç katkısı olmadığını düşüncesinde, %88'i kısmen katkı sağladığı, %2'si ise normal düzeyde katkı sağladığı düşüncesinde oldukları sonucu elde edilmiştir.

Araştırmaya katılanların %62'si malzeme uygulamalarına kısmen ihtiyaç duyulduğu, %38'i ise normal düzeyde ihtiyaç duyulduğu düşüncesinde olup, bu doğrultuda uygulamalardan %18'i hiç memnun değil, %21'i kısmen, %55'i normal düzeyde, %7'sinin ise çok memnun olduğu sonuçları görülmüştür.

Araştırmaya katılanların %38'i Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin eğitim uygulamalarının kısmen katkı sağladığı, %34'ü normal düzeyde, %28'i ise çok katkı sağladığı düşüncesindedir. Diğer bir ifade ile Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi eğitim uygulamalarına ciddi anlamda katkı sağlamıştır.

Araştırmaya katılanların %55'i eğitim uygulamalarının normal düzeyde ihtiyaç, %45'i ise çok büyük ihtiyaç olduğunu düşüncesinde olup, buna paralel olarak da eğitim ile ilgili uygulamalardan %55'i normal, %45'i ise çok memnun oldukları sonucu ortaya çıkmıştır.

Araştırmaya katılanların %1'i Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin ekonomi uygulamalarına hiç katkısı olmadığını düşünürken, %41'i kısmen katkı sağladığı, %59'u ise normal düzeyde katkı sağladığı düşüncesinde oldukları sonucuna ulaşmıştır. Bu sonucun paralelinde de araştırmaya katılanların; %1'i ekonomi uygulamalarına kısmen ihtiyaç duyulduğu, %60'ı normal düzeyde ihtiyaç duyulduğu, %40'ı ise çok büyük ihtiyaç olduğunu düşüncesinde olup, ekonomi ile ilgili uygulamalardan %1'i hiç memnun değil, %41'i kısmen, %59'u ise normal düzeyde memnun olduğu sonuçlarına ulaşmıştır. Buradan yörede ekonomi uygulamalarının gerçekten bir ihtiyaç olduğu Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesinin de ekonomi uygulamalarına katkı sağladığı ve halkın bu uygulamalardan memnun olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin Erzincan Yöre Halkına Olan Sosyal ve Ekonomik Etkileri Arasındaki Etkileşime Dair Sonuçlar:

Tarım ile ilgili uygulamaların katkı-ihtiyaç-memnuniyet düzeyleri arasında istatistiksel açıdan $p < 0.01$ düzeyinde anlamlı bir ilişkinin olduğu ortaya konulmuştur.

Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi tarım ihtiyaçlarını %56 oranında karşıladığı ortaya konulmuştur. Tarım alanında sağlanan katkıların %83 oranında memnuniyete dönüştüğü ve ihtiyacı olan kişilerin projeden daha yüksek düzeyde memnuniyet duydukları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Hayvancılık ile ilgili uygulamaların katkı-ihtiyaç-memnuniyet düzeyleri arasında istatistiksel açıdan $p < 0.01$ düzeyinde anlamlı bir ilişkinin olduğu ortaya konulmuştur.

Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi hayvancılık ihtiyaçlarını %52 oranında karşıladığı ortaya konulmuştur. Hayvancılık alanında sağlanan katkıların %76 oranında memnuniyete dönüştüğü ve ihtiyacı olan kişilerin projeden daha yüksek düzeyde memnuniyet duydukları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi inşaat ile ilgili uygulamaları bölge halkının ihtiyaçlarına yeterince karşılık vermediği ve buna bağlı olarak memnuniyet düzeyine de katkı sağlamadığı sonucu ortaya konulmuştur.

Malzeme ile ilgili uygulamaların katkı-ihtiyaç-memnuniyet düzeyleri arasında istatistiksel açıdan $p < 0.01$ düzeyinde anlamlı bir ilişkinin olduğu ortaya konulmuştur.

Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin malzeme ihtiyaçlarını %21 oranında karşıladığı ortaya konulmuştur. Malzeme alanında sağlanan katkıların %52 oranında memnuniyete dönüştüğü ve ihtiyacı olan kişilerin projeden daha yüksek düzeyde memnuniyet duydukları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Eğitim ile ilgili uygulamaların katkı-ihtiyaç-memnuniyet düzeyleri arasında istatistiksel açıdan $p < 0.01$ düzeyinde anlamlı bir ilişkinin olduğu ortaya konulmuştur.

Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi bölge halkının eğitim ihtiyaçlarını %41 oranında karşıladığı ortaya konulmuştur. Eğitim alanında sağlanan katkıların %41 oranında memnuniyete dönüştüğü ve sadece ihtiyacı olan kişilerin projeden memnun oldukları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Ekonomi ile ilgili uygulamaların katkı-ihtiyaç-memnuniyet düzeyleri arasında istatistiksel açıdan $p < 0.01$ düzeyinde anlamlı bir ilişkinin olduğu ortaya konulmuştur.

Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi ekonomi ihtiyaçlarını %53 oranında karşıladığı ortaya konulmuştur. Hayvancılık alanında sağlanan katkıların %100 oranında memnuniyete dönüştüğü ve ihtiyacı olan kişilerin projeden daha yüksek düzeyde memnuniyet duydukları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin Farklı Boyutları Arasındaki Etkileşime Dair Sonuçlar:

Tarım alanındaki katkı ile inşaat alanındaki katkı arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişkinin olmadığı ortaya konulmuştur. Diğer bir ifade ile tarım alanında yapılan katkılar ile inşaat alanında yapılan katkıların birbirini etkilemediği, birbirlerinden bağımsız oldukları sonucu elde edilmiştir.

Tarım alanındaki ihtiyaç ile hayvancılık alanındaki ihtiyaç arasında istatistiksel açıdan $p < 0.01$ düzeyinde negatif bir ilişkinin olduğu ortaya konulmuştur. Diğer bir ifade ile yöre halkının tarım alanındaki ihtiyaçları arttıkça hayvancılık alanındaki ihtiyaçların azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tarım alanındaki memnuniyet ile ekonomik memnuniyet arasında $p < 0.05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu ortaya konulmuştur. Diğer bir ifade ile yöre halkının tarım alanındaki memnuniyetini kısmen de olsa ekonomik memnuniyetinin arttırdığı sonucu bulunmuştur.

Malzemeye duyulan ihtiyaç ile ekonomik ihtiyaç arasında $p < 0.05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu ortaya konulmuştur. Diğer bir ifade ile ekonomik ihtiyaçları fazla olan yöre halkının malzeme ihtiyacının da buna bağlı olarak arttığı sonucu elde edilmiştir.

Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin Katkı, İhtiyaç ve Memnuniyet Düzeylerine Dair Sonuçlar:

Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi ile farklı alanlara sağladığı katkı düzeyleri arasında $p < 0.01$ düzeyinde anlamlı bir ilişkinin varlığı ortaya konulmuştur. Bakü-

Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi en fazla eğitim alanına katkı sağlamakta, eğitimi hayvancılık, inşaat, ekonomi ve tarım takip etmekte ve en düşük düzeyde katkının ise malzeme alanında olduğu sonuçları ortaya çıkmıştır.

Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi ile farklı alanlarda duyulan ihtiyaç düzeyleri arasında $p < 0.01$ düzeyinde anlamlı bir ilişkinin varlığı ortaya konulmuştur. Yörede en fazla ihtiyacın eğitim ve ekonomik alanlarda olduğu, bunları sırasıyla tarım, inşaat ve hayvancılığın takip ettiği, en düşük düzeyde ihtiyacın ise malzeme alanında yaşandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi ile farklı alanlarda duyulan memnuniyet düzeyleri arasında $p < 0.01$ düzeyinde anlamlı bir ilişkinin varlığı ortaya konulmuştur. En yüksek memnuniyet eğitim alanında, eğitimi sırasıyla inşaat ve hayvancılık, ekonomik ve tarımın takip ettiği, en düşük düzeyde memnuniyet ise malzeme alanında yaşandığı sonuçları elde edilmiştir.

Yapılan Çalışma Sonucunda Aşağıdaki Öneriler Getirilmiştir:

Yöre halkının en fazla eğitim ve ekonomik faaliyetlere ihtiyaç duyduğu, bu konularda siyasetçilerin, yerel yönetimlerin ve Ticaret Odası'nın halka daha fazla destek sağlamak için çeşitli girişimlerde bulunmaları önerilmektedir.

Yetkiler tarafından yöre halkı ile iletişime geçilerek, uygulamaların eksik yanları tespit edilmeli, eksikler giderilmeye çalışılmalıdır. Eksiklerin giderilmesine paralel olarak yöre halkının uygulamalardaki memnuniyet düzeyleri artırılabilir.

Yerel yönetimin yöre halkının tarım ve hayvancılık faaliyetlerine dair çeşitli paneller, sempozyumlar düzenlemesi önerilmektedir. Bu uygulamalar ile yöre halkının tarım ve hayvancılık faaliyetlerini daha bilinçli yapması ve daha fazla verim elde etmesi sağlanabilir.

Yöredeki inşaat ihtiyacının karşılanması için Toplu Konut İdaresinin ilgili çalışmaları yapması önerilmektedir.

Eğitim alanındaki ihtiyaçların karşılanması için halkın, sivil toplum örgütlerinin ve siyasetçilerin ilgisini çekmek için yerel medyanın gerekli haber ve etkinlikleri yapması önerilmektedir. Böylelikle eğitim ihtiyaçlarına katkı sağlanabilir.

TYP sürdürülebilir kalkınma programı ile tarım faaliyetleri kapsamında yöre halkına destek sağlanırken, ulusal mahsül fiyatları ile rekabet edemeyecek, stratejik olmayan ürünlerin yetistirilmesi konularında ısrar edilmemelidir.

Bölgedeki eksiklikler ile ilgili ihtiyacı karşılayabilecek Avrupa Birliği hibe projeleri hakkında halk daha fazla bilgilendirilerek uygun projelerin tespiti ve bölgeye kazandırılabilmesi için yerel yönetimlerin girişimlerde bulunmaları önerilmektedir.

Bölgede çevre, insan sağlığı, hava, su, toprak ve doğal kaynakların korunması, çevre konusundaki toplumsal duyarlılığın ve sorumluluk anlayışının geliştirilmesi ile ilgili iyi uygulama örneklerini ortaya çıkarmak konularında çalışmalar yapılmalıdır.

Özellikle kırsal alanda kadınların sürdürülebilir kalkınmaya etkisi oldukça büyüktür. Dolayısı ile kadınların sürdürülebilir kalkınma faaliyetlerine doğrudan katılabilmesi için gerekli eğitimlerin düzenlenmesi ve kadınların bu faaliyetlerde aktif rol alabilmeleri için teşvik edilmeleri gerekmektedir.

BTC HPBH Projesi kapsamındaki TYP uygulamaları benzeri inşaat projelerine örnek teşkil edebilmektedir. Dolayısı ile benzeri projelerde bu uygulamaların yaptırılabilmesi için yasalarda yüklenici firmaları teşvik edici gerekli değişiklikler yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Ajans TR, *Bakü'den Ceyhan'a Enerji Köprüsü*, ISSN:1304-0138 / E-ISSN: 1304-5490

Yıl:3, 2006

Akpınar, E., *Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı ve Türkiye Jeopolitiğine Etkileri*, GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Ankara, Cilt 25, Sayı 2 229-248, 2005

ATLAS, *Enerji Damarı*, No: 2008/10, Sayfa 56-78, Sayı:187, Ekim 2008

ATLAS, *Ardahan'dan Ceyhan'a*, No: 2008/11, Sayfa 62-78 Sayı:188, Kasım 2008

Barclay, R., Giovannetti, F., Salam, T., *BTC Boru Hattı Projesi*, Sosyal ve Yeniden Yerleşim Eylem Planı İzleme Heyeti Raporu, Ankara, Şubat 2004

Barclay, R., Giovannetti, F., Salam, T., *BTC Boru Hattı Projesi*, Sosyal ve Yeniden Yerleşim Eylem Planı İzleme Heyeti. Ankara, Mart 2005

Barclay, R., Giovannetti, F., Salam, T., *BTC Boru Hattı Projesi*, Sosyal ve Yeniden Yerleşim Eylem Planı İzleme Heyeti. Ankara, Mart 2005

Bayraç, H.Naci, *Uluslararası Doğalgaz Piyasasının Ekonomik Analizi*, Türkiye'deki Gelişimi ve Eskişehir Uygulaması. Eskişehir-Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 1999

Birinci Ceyhan Uluslararası Enerji ve Petrol Kongresi, 2008, (Erişim Tarihi, 28-01-2009)

http://ceyhanenerjikongresi.org/yeni_sayfa_10.htm

BOTAS, *Boru Hatları Taşıma Tablosu*, 2007, (Erişim Tarihi, 10-02-2007)

<http://www.botas.gov.tr>

BOTAS Int., *Harita*, 2007, (Erişim Tarihi, 10-02-2007)

http://www.botasint.com/project_tr.aspx

BTC, 2007 (Erisim Tarihi, 8-02-2007)

<http://www.btc.com.tr/index.html>

BTC, *Kronoloji*, 2007 (Erişim Tarihi, 8-02-2007)

<http://www.btc.com.tr/proje.html>

BTC, *Proje verileri*, 2007 (Erişim Tarihi, 8-2-2007)

<http://www.btc.com.tr/rakamlarlaproje.html>

BTC, *Projenin Katılımcıları*, 2007 (Erişim Tarihi, 8-02-2007)

<http://www.btc.com.tr/images/pie-t.swf>

BTC Co. TYP, *Biz Kimiz*, 2007 (Erişim Tarihi, 30-01-2009)

<http://www.rsdpinfo.com/btc-scp/trciptr/content/view/87/104/>

BTC Co. TYP, *Ne Yapıyoruz*, 2007 (Erişim Tarihi, 30-01-2009)

<http://www.rsdpinfo.com/btc-scp/trciptr/content/view/33/73/>

BTC Invest., *Projeler*, Çevre Yatırım Programı (Erişim Tarihi : 02.02.2006)

<http://www.btcinvestment.com/eproject1.asp?EC=1&LANG=1>

BTC Projesi ÇED Raporu EK-4, *Örnek İstişare Anketleri*, Eylül 2002

BTC Toplumsal Yatırım Programı, *Teklif Daveti TD2*, Türkiye. 2003 Aralık

Caspian Development Advisory Panel, *BP Report on Progress*, March 2005

Caspian Development Advisory Panel, *BP Report on Progress*, March 2007

ÇED, *Ev ve Yerleşke Araştırması*, 2001 (Erişim Tarihi, 30-01-2009)

<http://www.rsdpinfo.com/btc-scp/trciptr/content/view/21/62/>

Çelik, Y., *Sürdürülebilir Kalkınma Kavramı ve Sağlık*, Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, Cilt:9, Sayı:1, 2006

De Kruijff H.A., Van Vuuren D.P., *Following Sustainable Development in Relation to the North-South Dialogue: Ecosystem Health and Sustainability Indicators*, Ecotoxicology and Environmental Safety 40, sayfa: 9, 1998

Geray, U., *Havza Yönetim Modeli üzerine Düşünceler*, (Erişim Tarihi: 16.11.2007),

www.cekulvakfi.org

Günbey, A., *Projenin Toplumsal Katkıları*, BOTAŞ Bakü-Tiflis-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı Proje Direktörlüğü, 2006 (Erişim Tarihi, 9-02-2007), <http://www.btc.com.tr/proje.html>

Kanathlı, M., *Havza Planlamasında Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma Ve Önemi*, TMMOB 2.

Su Politikaları kongresi, Ankara, 20-22 Mart 2008

Kantar, M., Bostan Budak, D., *Kırsal Kalkınmada 20.Yüzyılın Son Stratejisi Sürdürülebilir Kalkınmanın Kırsal Kadınlar Açısından Değerlendirilmesi*, Ç.Ü.Z.F. Dergisi, Sayı : 16 (3) : Sayfa 105-110, 2001

Kaya, E., *Türkiye'de Uygulanan Enerji Politikaları ve Sonuçları*, Ankara:Kara Harp Okulu Bilim Dergisi, Yıl:2004–1, Cilt: 14, 2004

- Özalp, N., *Büyük Oyunda Hazar Enerji kaynaklarının Önemi ve Konumu*, ISSN:1304–6438, Panaroma Dergisi, Sayı 1, 2004
- Özyol, A., *Sürdürülebilir Kalkınma ve Katılımcı Demokrasi*, (Erişim Tarihi: Subat 2007) <http://www.ortakpayda.com/articles.php?catid=&ID=1994>
- Pala, C., *BTC ve Enerji Arz Güvenliği*, EM Enerji Dergisi, Sayı:2, Haziran 2007
- Pamir, N., *BTC Boru Hattı'nda Son Durum*, Panaroma Dergisi, Sayı 03, (ISSN:1304–6438), İstanbul. 2004
- PAR Consulting, *Baku Tibilisi Ceyhan Crude Oil Pipeline Project Community Investment Program Erzincan–Gümüşhane Sustainable Rural Development Project*, 2005 Final Evaluation Report. Ankara, 2006
- PAR Danışmanlık, *BTC TYP Erzincan-Gümüşhane Sürdürülebilir Kalkınma Programı*, Erzincan İli Uygulama Raporları, 2005
- PAR Danışmanlık, *BTC TYP Erzincan-Gümüşhane Sürdürülebilir Kalkınma Programı*, Haber Bülteni, Yıl:2, Sayı:4 Ocak, 2005
- PAR Danışmanlık, *BTC TYP Erzincan-Gümüşhane Sürdürülebilir Kalkınma Programı*, Haber Bülteni, Yıl:2, Sayı:5 Nisan, 2005
- PAR Danışmanlık, *BTC TYP Erzincan-Gümüşhane Sürdürülebilir Kalkınma Programı*, Haber Bülteni, Yıl:2, Sayı:8 Ocak, 2006
- PAR Danışmanlık, *BTC TYP Erzincan-Gümüşhane Sürdürülebilir Kalkınma Programı*, Erzincan İli Uygulama Raporları, 2006
- PAR Danışmanlık, *BTC TYP Erzincan-Gümüşhane Sürdürülebilir Kalkınma Programı*, Erzincan İli Uygulama Raporları, 2007
- PAR Danışmanlık, *BTC TYP Erzincan-Gümüşhane Sürdürülebilir Kalkınma Programı*, Erzincan İli Uygulama Raporları, 2008
- PAR Danışmanlık, *Erzincan ve Gümüşhane Sürdürülebilir Kalkınma Projesi, Proje Tanıtımı*, BTC TYP Broşürü, 2006
- Sezgin,A., Yurttas, Z., Yavuz, F., *Erzurum İlinde Uygulanan Hayvancılığa yönelik Çiftçi Egitimi Projelerinin Karsilastirmali Analizi*, Tarım Ekonomisi Dergisi, 14 (2): 75 – 8, 2008

- Singru, N., *Socioeconomic Effects of Road Improvements*, Asian Development Bank, India, Sayfa 2, Ağustos 2007
- Talu, N., *Sürdürülebilir Kalkınmanın Sektörel Politikalara Entegrasyonu Projesi*, Durum Değerlendirme Raporu, 2007
- TUIK, *ADNKS 2007 Nüfus Sayım Sonuçları*, Nüfus Yayım ve Bilgi Dağıtım Daire Başkanlığı, Bilgi Dağıtım Grubu, 2008
- TUIK, *Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) 2007 Nüfus Sayımı Sonuçları* (Erisim Tarihi : 30.01.2009) <http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul>
- Tumbat, G., *Risk Assessment Studies on Crude Oil Transport through Bosphorus*, Ankara, 1999
- TURKSAM, *Boru Hatları*, 2006, (Erisim Tarihi: 30-01-2009) <http://www.turksam.org/tr/yazdir977.html>
- UNDP, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, *Anadolu'nun Doğusunda Biyoçeşitliliğin Korunması*, (Erişim Tarihi, 28-01-2009) <http://www.undp.org.tr/Gozlem3.aspx?WebSayfaNo=269>
- Urbay B., *Anadolu'nun Doğusunda Biyoçeşitliliğin Korunması*, Yeni Ufuklar, Sayı:2, 2006
- Yıldız, M.F., Satana, S., Clearly, S. *Btc Co. Turkey Community Investment-Programme*, Final Evaluation Report. Ankara, 2006
- Yrd. Doç. Dr. Mazlum Cerit, S., *AB Katılım sürecinde Türkiye için Sürdürülebilir Kalkınma Yaklaşımları*, Akademik Perspektiften Türkiye'de Sürdürülebilir Kalkınma Çalışmaları Oturum Konuşması Raporu, Oturum III, Sayfa 67, Ankara, 2006
- Yrd. Doç Dr. Kara M., *Ekonomik Etkileri Açısından Türkiye'deki Sınır Ticaretinin Değerlendirilmesi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 7, Sayı 3, 2005

ÖZGEÇMİŞ

09.10.1979 yılında Giresun'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Giresun'da tamamladı. 2004 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Jeoloji Mühendisliği bölümünde Lisans Eğitimini tamamladı.

2003 yılında Odyssey Resources-Pusula Madencilik şirketinde saha asistanı olarak Elazığ, Malatya, Muş, Van, Ağrı, Kütahya, Samsun ve Ankara illerinde kısa süreli olarak görev yaptı. Sonrasında Tekirdağ'da Amity Oil-Arar Petrol Gaz Arama Şirketi ile Tekirdağ Doğal Gaz Sondaj projesinde görev yaptı. 2004 yılının 2. yarısında Erzincan'da Bakü-Tiflis-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı inşaatında STA (STREICHER-HAUSTADT&TIMMERMANN-GUNSAYIL-ALARKO J.V) şirketinde Kalite Kontrol Denetçisi olarak çalıştıktan sonra, 2005 yılında Erzincan'da SESMEKE Environmental Ltd. Şirketinde İSG & Operasyon Süpervizörü olarak göreve başladı.

2005–2006 Öğretim yılında Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Sayısal Yöntemler Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans Öğrenimine başladı. Halen SESMEKE Environmental Şirketi Erzincan Bölgesi'ndeki görevine devam etmekte bulunan Tekiroğlu evli ve iki çocuk babasıdır.

EK-A**ERZINCAN İLİNDE PROJEDEN ETKİLENEN KÖYLER LİSTESİ**

Erzincan ilinde Projeden etkilenen köyler ve nüfusları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Erzincan İli BTC Projesi'nin Etkilediği Köyleri ve Nüfus Sayım Sonuçları *					
İlçe Adı	Bucak Adı	Köy Adı	Toplam Nüfus	Erkek Nüfusu	Kadın Nüfusu
MERKEZ	ÇATALARMUT	AĞİLÖZÜ	36	22	14
MERKEZ	ÇATALARMUT	KOÇYATAĞI	103	55	48
MERKEZ	ÇATALARMUT	AHMETLİ	48	26	22
ÇAYIRLI	MERKEZ	ÇAYKENT	489	245	244
ÇAYIRLI	MERKEZ	HARMANTEPE	653	305	348
ÇAYIRLI	MERKEZ	BALIKLI	674	328	346
ÇAYIRLI	MERKEZ	YEŞİLYAKA	290	152	138
ÇAYIRLI	BAŞKÖY	VERİMLİ	530	264	266
ÇAYIRLI	BAŞKÖY	DOĞANYUVA	142	69	73
ÇAYIRLI	BAŞKÖY	YAYLAKENT	256	138	118
ÇAYIRLI	BAŞKÖY	BAŞKÖY	126	70	56
ÇAYIRLI	BAŞKÖY	ESENDORUK	8	4	4
ÇAYIRLI	BAŞKÖY	ÇİLHOROZ	17	9	8
ÇAYIRLI	MERKEZ	SIRATAŞ	139	65	74
ÇAYIRLI	BAŞKÖY	TURNAÇAYIRI	6	3	3
REFAHİYE	MERKEZ	YURTBAŞI	357	181	176
REFAHİYE	MERKEZ	ALACAATLI	65	31	34
REFAHİYE	MERKEZ	TEKNECİK	139	68	71
REFAHİYE	MERKEZ	ULUCAK	49	19	30
REFAHİYE	MERKEZ	ŞAHVERDİ	49	27	22
REFAHİYE	MERKEZ	KALKANCI	107	51	56
REFAHİYE	MERKEZ	AVŞARÖZÜ	82	37	45
REFAHİYE	MERKEZ	HACIKÖY	39	19	20
REFAHİYE	MERKEZ	GÜNYÜZÜ	79	35	44
REFAHİYE	MERKEZ	ÇAMDİBİ	32	13	19
REFAHİYE	MERKEZ	ARPAYAZI	50	26	24
REFAHİYE	GÜMÜŞAKAR	MADENDERE	73	36	37
REFAHİYE	AKARSU	KANDİLKÖY	9	5	4
REFAHİYE	AKARSU	TUZLUÇAYIR	16	8	8
REFAHİYE	MERKEZ	OLGUNLAR	56	26	30
REFAHİYE	MERKEZ	PINARYOLU	192	88	104
REFAHİYE	GÜMÜŞAKAR	YENİYURT	22	12	10
REFAHİYE	AKARSU	KONAKKÖY	82	41	41
TERCAN	MERKEZ	MUSTAFABEY	29	16	13
TERCAN	MERKEZ	HACIBAYRAM	11	6	5
TERCAN	MERKEZ	YAYLACIK	218	115	103
TERCAN	MERKEZ	KARACAÖREN	36	15	21
TERCAN	MERKEZ	AKTAŞ	105	55	50
TERCAN	MERKEZ	TOPALHASAN	17	13	4
TERCAN	MERKEZ	BEĞENDİK	88	34	54
TERCAN	MERKEZ	ÇADIRKAYA	248	122	126

* Veriler TUIK-Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) 2007 Nüfus Sayımı Sonuçları'ndan elde edilmiştir.

EK-B**ANKET UYGULANAN KÖYLER LİSTESİ**

Erzincan ilinde Anket Uygulanan Köyler, Nüfusları ve Anket Sayıları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir *:

TUİK S.No	İl Adı	İlçe Adı	Köy Adı	Toplam	Erkek	Kadın	Uygulanan Anket Sayısı	Uygulanan Anket Yüzdesi
10963	ERZİNCAN	ÇAYIRLI	BALIKLI	674	328	346	38	14,79
10970	ERZİNCAN	ÇAYIRLI	ÇAYKENT	489	245	244	34	13,23
10976	ERZİNCAN	ÇAYIRLI	HARMANTEPE	653	305	348	32	12,45
10988	ERZİNCAN	ÇAYIRLI	YEŞİLYAKA	290	152	138	21	8,17
10992	ERZİNCAN	ÇAYIRLI	YAYLAKENT	256	138	118	18	7,00
11006	ERZİNCAN	ÇAYIRLI	VERİMLİ	530	264	266	28	10,89
11210	ERZİNCAN	REFAHİYE	ALACAATLI	65	31	34	7	2,72
11223	ERZİNCAN	REFAHİYE	OLGUNLAR	56	26	30	4	1,56
11225	ERZİNCAN	REFAHİYE	PINARYOLU	192	88	104	14	5,45
11228	ERZİNCAN	REFAHİYE	TEKNECİK	139	68	71	9	3,50
11232	ERZİNCAN	REFAHİYE	YURTBAŞI	357	181	176	29	11,28
11324	ERZİNCAN	REFAHİYE	MADENDERE	73	36	37	8	3,11
11385	ERZİNCAN	TERCAN	YAYLACIK	218	115	103	15	5,84
TOPLAM				3992	1977	2015	257	100

* Veriler TUİK-Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) 2007 Nüfus Sayımı Sonuçları'ndan elde edilmiştir.

EK-C**UYGULANAN ANKET**

Atatürk Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim dalı
Yüksek Lisans Tezi
Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin
Sosyo-ekonomik Etkilerini Değerlendirme Anketi

Bu anket Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim dalı öğrencisi tarafından Tez Çalışmasında kullanılmak üzere hazırlanmıştır. Vereceğiniz cevapların doğruluğu ve objektifliği anketin geçerliliği ve doğruluğu açısından çok önemlidir. Lütfen aşağıdaki sorular için uygun seçeneği işaretleyiniz ve boşlukları doldurunuz.

A.1) Anket Numarası :

A.2) Anket Uygulanan Köy :

- B.1) Yaşınız** 1) 18-25 2) 26-35 3) 36-49 4) 50 ve Üzeri
- B.2) Eğitim durumunuz** 1) Okur-Yazar değil 2) İlköğretim 3) Ortaöğretim 4)Yüksek Okul
- B.3) Hanedeki çocuk sayısı**
- B.4) Hane halkı sayısı**
- B.5) Okula giden çocuk sayısı**
- B.6) Yaşadığınız yer** 1) Devamlı Köy 2) Arasıra Köy 3) Şehir

C) Tarım ile ilgili uygulamalar;

1) Tarım ile ilgili uygulamaların köylüye ve köye ekonomik katkısı oldu mu ?

- 1) Hiç olmadı 2) Kısmen oldu 3) Oldu 4) Çok oldu

2) Tarım ile ilgili uygulamalar köy ve köylü için bir ihtiyaç mıydı ?

- 1) Hiç ihtiyacımız yoktu 2) Kısmen ihtiyaçtı 3) İhtiyacımızdı 4) Çok büyük ihtiyacımızdı

3) Tarım ile ilgili uygulamalar köylüyü memnun etti mi ?

- 1) Hiç memnun etmedi 2) Kısmen memnun etti 3) Memnun etti 4) Çok memnun etti

Atatürk Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim dalı
Yüksek Lisans Tezi
Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin
Sosyo-ekonomik Etkilerini Değerlendirme Anketi

D) Hayvancılık ile ilgili uygulamalar;

1) Hayvancılık ile ilgili uygulamaların köylüye ve köye ekonomik katkısı oldu mu?

1) Hiç olmadı 2) Kısmen oldu 3) Oldu 4) Çok oldu

2) Hayvancılık ile ilgili uygulamalar köy ve köylü için bir ihtiyaç mıydı?

1) Hiç ihtiyacımız yoktu 2) Kısmen ihtiyaçtı 3) İhtiyacımızdı 4) Çok büyük ihtiyacımızdı

3) Hayvancılık ile ilgili uygulamalar köylüyü memnun etti mi ?

1) Hiç memnun etmedi 2) Kısmen memnun etti 3) Memnun etti 4) Çok memnun etti

E) İnşaat çalışmaları;

1) İnşaat çalışmalarının köylüye ve köye ekonomik katkısı oldu mu?

1) Hiç olmadı 2) Kısmen oldu 3) Oldu 4) Çok oldu

2) İnşaat çalışmaları köy ve köylü için bir ihtiyaç mıydı?

1) Hiç ihtiyacımız yoktu 2) Kısmen ihtiyaçtı 3) İhtiyacımızdı 4) Çok büyük ihtiyacımızdı

3) İnşaat çalışmaları köylüyü memnun etti mi?

1) Hiç memnun etmedi 2) Kısmen memnun etti 3) Memnun etti 4) Çok memnun etti

F) Malzeme Desteği ile ilgili uygulamalar;

1) Malzeme Desteği ile ilgili uygulamaların köylüye ve köye ekonomik katkısı oldu mu ?

1) Hiç olmadı 2) Kısmen oldu 3) Oldu 4) Çok oldu

2) Malzeme Desteği ile ilgili uygulamalar köy ve köylü için bir ihtiyaç mıydı ?

1) Hiç ihtiyacımız yoktu 2) Kısmen ihtiyaçtı 3) İhtiyacımızdı 4) Çok büyük ihtiyacımızdı

3) Malzeme Desteği ile ilgili uygulamalar köylüyü memnun etti mi ?

1) Hiç memnun etmedi 2) Kısmen memnun etti 3) Memnun etti 4) Çok memnun etti

Atatürk Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim dalı
Yüksek Lisans Tezi
Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı Projesi'nin
Sosyo-ekonomik Etkilerini Değerlendirme Anketi

G) Eğitim ile ilgili uygulamalar;

1) Eğitim ile ilgili uygulamaların köylüye ve köye ekonomik katkısı oldu mu ?

1) Hiç olmadı 2) Kısmen oldu 3) Oldu 4) Çok oldu

2) Eğitim ile ilgili uygulamalar köy ve köylü için bir ihtiyaç mıydı ?

1) Hiç ihtiyacımız yoktu 2) Kısmen ihtiyaçtı 3) İhtiyacımızdı 4) Çok büyük ihtiyacımızdı

3) Eğitim ile ilgili uygulamalar köylüyü memnun etti mi ?

1) Hiç memnun etmedi 2) Kısmen memnun etti 3) Memnun etti 4) Çok memnun etti

H) Ekonomik/Teknik Destek ile ilgili uygulamalar;

1) Ekonomik/Teknik Destek ile ilgili uygulamaların köylüye ve köye ekonomik katkısı oldu mu ?

1) Hiç olmadı 2) Kısmen oldu 3) Oldu 4) Çok oldu

2) Ekonomik/Teknik Destek ile ilgili uygulamalar köy ve köylü için bir ihtiyaç mıydı ?

1) Hiç ihtiyacımız yoktu 2) Kısmen ihtiyaçtı 3) İhtiyacımızdı 4) Çok büyük ihtiyacımızdı

3) Ekonomik/Teknik Destek ile ilgili uygulamalar köylüyü memnun etti mi ?

1) Hiç memnun etmedi 2) Kısmen memnun etti 3) Memnun etti 4) Çok memnun etti

Uygulama Tarihi :/...../ 20....

Görüşmeyi Yapan :

Görüşmenin bitirildiği saat, dakika :

Görüşmenin süresi :dakika

EK-D**GÜVENİLİRLİK ANALİZLERİ**

Anketin güvenilirliğinin test edilmesinde Alfa Katsayısından (Cronbach Alfa) yararlanılmıştır. Yapılan analizlerde 257 katılımcıdan elde edilen veriler kullanılmıştır. Ayrıca soruların, alfa katsayısına ne derecede ve ne yönde etkide bulduklarını saptayabilmek için; “Değişken Silindiği Taktirde Ölçeğin Alfa Katsayısı” (Alpha if Item Deleted) değeri hesaplanmıştır. Söz konusu değerler, herhangi bir değişken silindiği takdirde, geri kalan değişkenlerin iç tutarlılıklarını göstermektedir.

Tarım Boyutunun güvenilirliğinin incelenmesi sonrasında $\alpha = 0,826$ gibi yüksek bir güvenilirlik değeri elde edilmiştir.

Tablo D1. Güvenilirlik Değeri

Cronbach Alfa	N
0,826	3

Ölçeği oluşturan maddelerin güvenilirlik düzeyine etkileri ise Tablo D2’de sunulmuştur. Tablonun Madde Silindiğinde Cronbach Alfa değerleri incelendiğinde, Projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu maddesinin silinmesi halinde boyutun güvenilirliğinin artacağı gözlenmektedir. Bununla birlikte boyut 3 maddeden oluştuğu ve yeterli düzeyde güvenilirliğe sahip olduğu için mevcut faktör yapısı korunmuştur.

Tablo D2. Ölçeği Oluşturan Maddelerin Güvenilirliğe Etkileri

	Madde Silindiğinde Ölçek Ortalaması	Madde Silindiğinde Ölçek Varyansı	Madde Bütün Korelasyonu	Madde Silindiğinde Cronbach Alfa
Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi	5,65	1,650	0,845	0,586
Projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	4,84	2,424	0,517	0,905
Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği	5,49	1,571	0,731	0,717

Hayvancılık boyutunun güvenilirliğinin incelenmesi sonrasında $\alpha = 0,817$ gibi yüksek bir güvenilirlik değeri elde edilmiştir.

Tablo D3. Güvenilirlik Değeri

Cronbach Alfa	N
0,817	3

Ölçeği oluşturan maddelerin güvenilirlik düzeyine etkileri ise Tablo D4'te sunulmuştur. Tablonun Madde Silindiğinde Cronbach Alfa değerleri incelendiğinde Projenin hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu maddesini silinmesi halinde boyutun güvenilirliğinin artacağı gözlenmektedir. Bununla birlikte boyut 3 maddeden oluştuğu ve yeterli düzeyde güvenilirliğe sahip olduğu için mevcut faktör yapısı korunmuştur.

Tablo D4. Ölçeği Oluşturan Maddelerin Güvenilirliğe Etkileri

	Madde Silindiğinde Ölçek Ortalaması	Madde Silindiğinde Ölçek Varyansı	Madde Bütün Korelasyonu	Madde Silindiğinde Cronbach Alfa
Projenin hayvancılığa yaptığı katkı düzeyi	5,71	1,973	0,755	0,655
Projenin hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	5,35	2,753	0,544	0,864
Projenin hayvancılık uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği	5,58	1,823	0,742	0,673

İnşaat Boyutunun güvenilirliğinin incelenmesi sonrasında $\alpha = 0,098$ gibi oldukça düşük bir güvenilirlik değeri elde edilmiştir.

Tablo D5. Güvenilirlik Değeri

Cronbach Alfa	N
0,098	3

Ölçeği oluşturan maddelerin güvenilirlik düzeyine etkileri ise Tablo D6’da sunulmuştur. Tablonun Madde Silindiğinde Cronbach Alfa değerleri incelendiğinde Projenin inşaata yaptığı katkı düzeyi maddesini silinmesi halinde boyutun güvenilirliğinin artacağı gözlenmektedir. Bununla birlikte boyut 3 maddeden oluştuğu ve maddenin silinmesinin güvenilirliği belirgin bir şekilde yükseltmeyeceği için mevcut faktör yapısı korunmuştur.

Tablo D6. Ölçeği Oluşturan Maddelerin Güvenilirliğe Etkileri

	Madde Silindiğinde Ölçek Ortalaması	Madde Silindiğinde Ölçek Varyansı	Madde Bütün Korelasyonu	Madde Silindiğinde Cronbach Alfa
Projenin inşaata yaptığı katkı düzeyi	5,98	0,859	0,034	0,110
Projenin inşaat uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	5,54	0,836	0,067	0,018
Projenin inşaat uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği	5,57	0,934	0,046	0,074

Malzeme Boyutunun güvenilirliğinin incelenmesi sonrasında $\alpha = 0,558$ gibi düşük sayılabilecek güvenilirlik değeri elde edilmiştir.

Tablo D7. Güvenilirlik Değeri

Cronbach Alfa	N
0,558	3

Ölçeği oluşturan maddelerin güvenilirlik düzeyine etkileri ise Tablo D8’de sunulmuştur. Tablonun Madde Silindiğinde Cronbach Alfa değerleri incelendiğinde Projenin malzeme desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu maddesini silinmesi halinde boyutun güvenilirliğinin artacağı gözlenmektedir. Bununla birlikte boyut 3 maddeden oluştuğu ve kabul edilebilir düzeyde güvenilirliğe sahip olduğu için mevcut faktör yapısı korunmuştur.

Tablo D8. Ölçeği Oluşturan Maddelerin Güvenilirliğe Etkileri

	Madde Silindiğinde Ölçek Ortalaması	Madde Silindiğinde Ölçek Varyansı	Madde Bütün Korelasyonu	Madde Silindiğinde Cronbach Alfa
Projenin malzeme desteği yaptığı katkı düzeyi	4,26	0,422	0,412	0,405
Projenin malzeme desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	3,79	0,328	0,281	0,680
Projenin malzeme desteği uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği	4,28	0,423	0,478	0,335

Eğitim Boyutunun güvenilirliğinin incelenmesi sonrasında $\alpha = 0,754$ gibi yüksek sayılabilecek bir güvenilirlik değeri elde edilmiştir.

Tablo D9. Güvenilirlik Değeri

Cronbach Alfa	N
0,754	3

Ölçeği oluşturan maddelerin güvenilirlik düzeyine etkileri ise Tablo D10'da sunulmuştur. Tablonun Madde Silindiğinde Cronbach Alfa değerleri incelendiğinde Projenin eğitim uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu maddesini silinmesi halinde boyutun güvenilirliğinin artacağı gözlenmektedir. Bununla birlikte boyut 3 maddeden oluştuğu ve yeterli düzeyde güvenilirliğe sahip olduğu için mevcut faktör yapısı korunmuştur.

Tablo D10. Ölçeği Oluşturan Maddelerin Güvenilirliğe Etkileri

	Madde Silindiğinde Ölçek Ortalaması	Madde Silindiğinde Ölçek Varyansı	Madde Bütün Korelasyonu	Madde Silindiğinde Cronbach Alfa
Projenin eğitime yaptığı katkı düzeyi	6,89	0,993	0,413	1,000
Projenin eğitim uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	6,35	1,235	0,749	0,539
Projenin eğitim uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği	6,35	1,235	0,749	0,539

Ekonomik Boyutunun güvenilirliğinin incelenmesi sonrasında $\alpha = 0,870$ gibi yüksek bir güvenilirlik değeri elde edilmiştir.

Tablo D11. Güvenilirlik Değeri

Cronbach Alfa	N
0,870	3

Ölçeği oluşturan maddelerin güvenilirlik düzeyine etkileri ise Tablo D12’de sunulmuştur. Tablonun Madde Silindiğinde Cronbach Alfa değerleri incelendiğinde Projenin ekonomi uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu maddesini silinmesi halinde boyutun güvenilirliğinin artacağı gözlenmektedir. Bununla birlikte boyut 3 maddeden oluştuğu ve yeterli düzeyde güvenilirliğe sahip olduğu için mevcut faktör yapısı korunmuştur.

Tablo D12. Ölçeği Oluşturan Maddelerin Güvenilirliğe Etkileri

	Madde Silindiğinde Ölçek Ortalaması	Madde Silindiğinde Ölçek Varyansı	Madde Bütün Korelasyonu	Madde Silindiğinde Cronbach Alfa
Projenin ekonomiye yaptığı katkı düzeyi	5,98	0,765	0,877	0,695
Projenin ekonomi uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	5,17	1,007	0,533	1,000
Projenin ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği	5,98	0,765	0,877	0,695

EK-E**KARŞILAŞTIRMALI ANALİZLER**

SPSS veri analizleri sonucu ortaya çıkan ikili değişkenler arasındaki ilişki tabloları ile Ki-kare ve Korelasyon değerleri Tablo E-1.1'den Tablo E-10'a kadar olan tablolarda gösterilmiştir.

İkili değişkenler arasındaki tablo indeksi aşağıda listelenmiştir:

Tablo E-1.1: Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi ile projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu anket sonuçları analizleri karşılaştırma tablosu

Tablo E-1.2: Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi ile projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği anket sonuçları analizleri karşılaştırma tablosu

Tablo E-1.3: Projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu ile projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği anket sonuçları analizleri karşılaştırma

Tablo E-2.1: Projenin hayvancılığa yaptığı katkı düzeyi ile projenin hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu anket sonuçları analizleri karşılaştırma

Tablo E-2.2: Projenin hayvancılığa yaptığı katkı düzeyi ile projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği anket sonuçları analizleri karşılaştırma

Tablo E-2.3: Projenin hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu ile projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği anket sonuçları analizleri karşılaştırma

Tablo E-3.1: Projenin inşaata yaptığı katkı düzeyi ile projenin inşaat uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu anket sonuçları analizleri karşılaştırma

Tablo E-3.2: Projenin inşaata yaptığı katkı düzeyi ile projenin inşaat uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği anket sonuçları analizleri karşılaştırma

Tablo E-3.3: Projenin inşaat uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu ile projenin inşaat uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği anket sonuçları analizleri karşılaştırma

Tablo E-4.1: Projenin malzeme desteğine yaptığı katkı düzeyi ile projenin malzeme desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu anket sonuçları analizleri karşılaştırma

Tablo E-4.2: Projenin malzeme desteğine yaptığı katkı düzeyi ile projenin malzeme destek uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği anket sonuçları analizleri karşılaştırma

Tablo E-4.3: Projenin malzeme desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu ile projenin malzeme destek uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği anket sonuçları analizleri karşılaştırma

Tablo E-5.1: Projenin eğitime yaptığı katkı düzeyi ile projenin eğitim uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu anket sonuçları analizleri karşılaştırma

Tablo E-5.2: Projenin eğitime yaptığı katkı düzeyi ile projenin eğitim uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi anket sonuçları analizleri karşılaştırma

Tablo E-5.3: Projenin eğitim uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu ile projenin eğitim uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi anket sonuçları analizleri karşılaştırma

Tablo E-6.1: Projenin ekonomiye yaptığı katkı düzeyi ile projenin ekonomi uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu anket sonuçları analizleri karşılaştırma

Tablo E-6.2: Projenin ekonomiye yaptığı katkı düzeyi ile projenin ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği anket sonuçları analizleri karşılaştırma

Tablo E-6.3: Projenin ekonomi uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu ile projenin ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği anket sonuçları analizleri karşılaştırma

Tablo E-7: Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi ile projenin inşaata yaptığı katkı düzeyi anket sonuçları analizleri karşılaştırma

Tablo E-8: Projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu ile projenin hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu anket sonuçları analizleri karşılaştırma

Tablo E-9: Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği ile projenin ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği anketi sonuçları analizleri karşılaştırma tablosu

Tablo E-10: Projenin malzeme desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu ile projenin ekonomi desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu anketi sonuçları analizleri karşılaştırma tablosu

Tablo E-1.1: Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi ile projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu anket sonuçları analizleri karşılaştırma tablosu

		Projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu				Toplam	
		Hiç ihtiyaç yoktu	Kısmen ihtiyaçtı	İhtiyaçtı	Çok büyük ihtiyaçtı		
Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi	Hiç olmadı	Frekans	9	0	37	0	46
		Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%19,6	%0,0	%80,4	%0,0	%100,0
		Projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%100,0	%0,0	%21,8	%0,0	%17,9
		Toplamın yüzdesi	%3,5	%0,0	%14,4	%0,0	%17,9
	Kısmen oldu	Frekans	0	11	67	0	78
		Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%0,0	%14,1	%85,9	%0,0	%100,0
		Projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%0,0	%100,0	%39,4	%0,0	%30,4
		Toplamın yüzdesi	%0,0	%4,3	%26,1	%0,0	%30,4
	Oldu	Frekans	0	0	66	67	133
		Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%0,0	%0,0	%49,6	%50,4	%100,0
		Projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%0,0	%0,0	%38,8	%100,0	%51,8
		Toplamın yüzdesi	%0,0	%0,0	%25,7	%26,1	%51,8
Toplam	Frekans	9	11	170	67	257	
	Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%3,5	%4,3	%66,1	%26,1	%100,0	
	Toplamın yüzdesi	%3,5	%4,3	%66,1	%26,1	%100,0	

Tablo E-1.2: Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi ile projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği anket sonuçları analizleri karşılaştırma tablosu

		Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği				Toplam	
		Hiç memnun etmedi	Kısmen memnun etti	Memnun etti	Çok memnun etti		
Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi	Hiç olmadı	Frekans	46	0	0	0	46
		Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%100,0	%0,0	%0,0	%0,0	%100,0
		Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%100,0	%0,0	%0,0	%0,0	%17,9
		Toplamın yüzdesi	%17,9	%0,0	%0,0	%0,0	%17,9
	Kısmen oldu	Frekans	0	41	37	0	78
		Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%0,0	%52,6	%47,4	%0,0	%100,0
		Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%0,0	%77,4	%26,2	%0,0	%30,4
		Toplamın yüzdesi	%0,0	%16,0	%14,4	%0,0	%30,4
	Oldu	Frekans	0	12	104	17	133
		Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%0,0	%9,0	%78,2	%12,8	%100,0
		Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%0,0	%22,6	%73,8	%100,0	%51,8
		Toplamın yüzdesi	%0,0	%4,7	%40,5	%6,6	%51,8
Toplam	Frekans	46	53	141	17	257	
	Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%17,9	%20,6	%54,9	%6,6	%100,0	
	Toplamın yüzdesi	%17,9	%20,6	%54,9	%6,6	%100,0	

Ki-Kare Değeri: 322,821

P: 0

Korelasyon Değeri : 0,768

Tablo E-1.3: Projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu ile projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği anket sonuçları analizleri karşılaştırma

		Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği				Toplam	
		Hiç memnun etmedi	Kısmen memnun etti	Memnun etti	Çok memnun etti		
Projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	Hiç ihtiyaç yoktu	Frekans	9	0	0	0	9
		Projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%100,0	%0,0	%0,0	%0,0	%100,0
		Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%19,6	%0,0	%0,0	%0,0	%3,5
		Toplamın yüzdesi	%3,5	%0,0	%0,0	%0,0	%3,5
	Kısmen ihtiyaçtı	Frekans	0	11	0	0	11
		Projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%0,0	%100,0	%0,0	%0,0	%100,0
		Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%0,0	%20,8	%0,0	%0,0	%4,3
		Toplamın yüzdesi	%0,0	%4,3	%0,0	%0,0	%4,3
	İhtiyaçtı	Frekans	37	31	92	10	170
		Projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%21,8	%18,2	%54,1	%5,9	%100,0
		Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%80,4	%58,5	%65,2	%58,8	%66,1
		Toplamın yüzdesi	%14,4	%12,1	%35,8	%3,9	%66,1
	Çok büyük ihtiyaçtı	Frekans	0	11	49	7	67
		Projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%0,0	%16,4	%73,1	%10,4	%100,0
		Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%0,0	%20,8	%34,8	%41,2	%26,1
		Toplamın yüzdesi	%0,0	%4,3	%19,1	%2,7	%26,1
Toplam	Frekans	46	53	141	17	257	
	Projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%17,9	%20,6	%54,9	%6,6	%100,0	
	Toplamın yüzdesi	%17,9	%20,6	%54,9	%6,6	%100,0	

TabloE-2.1: Projenin hayvancılığa yaptığı katkı düzeyi ile projenin hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu anket sonuçları analizleri karşılaştırma

		Projenin hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu			Toplam	
		Kısmen ihtiyaçtı	İhtiyaçtı	Çok büyük ihtiyaçtı		
Projenin hayvancılığa yaptığı katkı düzeyi	Hiç olmadı	Frekans	27	13	0	40
		Projenin hayvancılığa yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%67,5	%32,5	%0,0	%100,0
		Projenin hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%40,3	%9,8	%0,0	%15,6
		Toplamın yüzdesi	%10,5	%5,1	%0,0	%15,6
	Kısmen oldu	Frekans	18	24	0	42
		Projenin hayvancılığa yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%42,9	%57,1	%0,0	%100,0
		Projenin hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%26,9	%18,2	%0,0	%16,3
		Toplamın yüzdesi	%7,0	%9,3	%0,0	%16,3
	Oldu	Frekans	22	83	48	153
		Projenin hayvancılığa yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%14,4	%54,2	%31,4	%100,0
		Projenin hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%32,8	%62,9	%82,8	%59,5
		Toplamın yüzdesi	%8,6	%32,3	%18,7	%59,5
Çok oldu	Frekans	0	12	10	22	
	Projenin hayvancılığa yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%0,0	%54,5	%45,5	%100,0	
	Projenin hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%0,0	%9,1	%17,2	%8,6	
	Toplamın yüzdesi	%0,0	%4,7	%3,9	%8,6	
Toplam	Frekans	67	132	58	257	
	Projenin hayvancılığa yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%26,1	%51,4	%22,6	%100,0	
	Toplamın yüzdesi	%26,1	%51,4	%22,6	%100,0	

Ki-Kare Değeri: 76,836

P: 0

Korelasyon Değeri : 0,521

Tablo E-2.2: Projenin hayvancılığa yaptığı katkı düzeyi ile projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği anket sonuçları analizleri karşılaştırma

		Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği				Toplam	
		Hiç memnun etmedi	Kısmen memnun etti	Memnun etti	Çok memnun etti		
Projenin hayvancılığa yaptığı katkı düzeyi	Hiç olmadı	Frekans	40	0	0	0	40
		Projenin hayvancılığa yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%100,0	%0,0	%0,0	%0,0	%100,0
		Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%100,0	%0,0	%0,0	%0,0	%15,6
		Toplamın yüzdesi	%15,6	%0,0	%0,0	%0,0	%15,6
	Kısmen oldu	Frekans	0	0	38	4	42
		Projenin hayvancılığa yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%0,0	%0,0	%90,5	%9,5	%100,0
		Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%0,0	%0,0	%26,2	%9,3	%16,3
		Toplamın yüzdesi	%0,0	%0,0	%14,8	%1,6	%16,3
	Oldu	Frekans	0	29	107	17	153
		Projenin hayvancılığa yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%0,0	%19,0	%69,9	%11,1	%100,0
		Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%0,0	%100,0	%73,8	%39,5	%59,5
		Toplamın yüzdesi	%0,0	%11,3	%41,6	%6,6	%59,5
Çok oldu	Frekans	0	0	0	22	22	
	Projenin hayvancılığa yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%0,0	%0,0	%0,0	%100,0	%100,0	
	Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%0,0	%0,0	%0,0	%51,2	%8,6	
	Toplamın yüzdesi	%0,0	%0,0	%0,0	%8,6	%8,6	
Toplam	Frekans	40	29	145	43	257	
	Projenin hayvancılığa yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%15,6	%11,3	%56,4	%16,7	%100,0	
	Toplamın yüzdesi	%15,6	%11,3	%56,4	%16,7	%100,0	

Ki-Kare Değeri: 387,334

P: 0

Korelasyon Değeri : 0,638

Tablo E-2.3: Projenin hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu ile projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği anket sonuçları analizleri karşılaştırma

		Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği				Toplam	
		Hiç memnun etmedi	Kısmen memnun etti	Memnun etti	Çok memnun etti		
Projenin hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	Kısmen ihtiyaçtı	Frekans	27	11	29	0	67
		Projenin hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%40,3	%16,4	%43,3	%0,0	%100,0
		Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%67,5	%37,9	%20,0	%0,0	%26,1
		Toplamın yüzdesi	%10,5	%4,3	%11,3	%0,0	%26,1
	İhtiyaçtı	Frekans	13	18	78	23	132
		Projenin hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%9,8	%13,6	%59,1	%17,4	%100,0
		Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%32,5	%62,1	%53,8	%53,5	%51,4
		Toplamın yüzdesi	%5,1	%7,0	%30,4	%8,9	%51,4
	Çok büyük ihtiyaçtı	Frekans	0	0	38	20	58
		Projenin hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%0,0	%0,0	%65,5	%34,5	%100,0
		Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%0,0	%0,0	%26,2	%46,5	%22,6
		Toplamın yüzdesi	%0,0	%0,0	%14,8	%7,8	%22,6
Toplam	Frekans	40	29	145	43	257	
	Projenin hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%15,6	%11,3	%56,4	%16,7	%100,0	
	Toplamın yüzdesi	%15,6	%11,3	%56,4	%16,7	%100,0	

Ki-Kare Değeri: 72,129

P: 0

Korelasyon Değeri : 0,503

Tablo E-3.1: Projenin inşaat yaptığı katkı düzeyi ile projenin inşaat uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu anket sonuçları analizleri karşılaştırma

			Projenin inşaat uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu				Toplam
			Hiç ihtiyaç yoktu	Kısmen ihtiyaçtı	İhtiyaçtı	Çok büyük ihtiyaçtı	
Projenin inşaat yaptığı katkı düzeyi	Hiç olmadı	Frekans	2	4	16	5	27
		Projenin inşaat yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%7,4	%14,8	%59,3	%18,5	%100,0
		Projenin inşaat uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%33,3	%10,5	%9,9	%9,8	%10,5
		Toplamın yüzdesi	%0,8	%1,6	%6,2	%1,9	%10,5
	Kısmen oldu	Frekans	1	11	31	15	58
		Projenin inşaat yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%1,7	%19,0	%53,4	%25,9	%100,0
		Projenin inşaat uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%16,7	%28,9	%19,1	%29,4	%22,6
		Toplamın yüzdesi	%0,4	%4,3	%12,1	%5,8	%22,6
	Oldu	Frekans	3	23	115	31	172
		Projenin inşaat yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%1,7	%13,4	%66,9	%18,0	%100,0
		Projenin inşaat uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%50,0	%60,5	%71,0	%60,8	%66,9
		Toplamın yüzdesi	%1,2	%8,9	%44,7	%12,1	%66,9
Toplam	Frekans	6	38	162	51	257	
	Projenin inşaat yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%2,3	%14,8	%63,0	%19,8	%100,0	
	Toplamın yüzdesi	%2,3	%14,8	%63,0	%19,8	%100,0	

Ki-Kare Değeri: 6,919

P: 0,328

Korelasyon Değeri : 0,013

Tablo E-3.2: Projenin inşaat yaptığı katkı düzeyi ile projenin inşaat uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği anket sonuçları analizleri karşılaştırma

		Projenin inşaat uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği				Toplam	
		Hiç memnun etmedi	Kısmen memnun etti	Memnun etti	Çok memnun etti		
Projenin inşaat yaptığı katkı düzeyi	Hiç olmadı	Frekans	0	4	19	4	27
		Projenin inşaat yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%0,0	%14,8	%70,4	%14,8	%100,0
		Projenin inşaat uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%0,0	%12,1	%10,6	%10,5	%10,5
		Toplamın yüzdesi	%0,0	%1,6	%7,4	%1,6	%10,5
	Kısmen oldu	Frekans	0	10	42	6	58
		Projenin inşaat yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%0,0	%17,2	%72,4	%10,3	%100,0
		Projenin inşaat uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%0,0	%30,3	%23,3	%15,8	%22,6
		Toplamın yüzdesi	%0,0	%3,9	%16,3	%2,3	%22,6
	Oldu	Frekans	6	19	119	28	172
		Projenin inşaat yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%3,5	%11,0	%69,2	%16,3	%100,0
		Projenin inşaat uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%100,0	%57,6	%66,1	%73,7	%66,9
		Toplamın yüzdesi	%2,3	%7,4	%46,3	%10,9	%66,9
Toplam	Frekans	6	33	180	38	257	
	Projenin inşaat yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%2,3	%12,8	%70,0	%14,8	%100,0	
	Toplamın yüzdesi	%2,3	%12,8	%70,0	%14,8	%100,0	

Ki-Kare Değeri: 5,451

P: 0,487

Korelasyon Değeri : 0,043

Tablo E-3.3: Projenin inşaat uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu ile projenin inşaat uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği anket sonuçları analizleri karşılaştırma

		Projenin inşaat uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği				Toplam	
		Hiç memnun etmedi	Kısmen memnun etti	Memnun etti	Çok memnun etti		
Projenin inşaat uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	Hiç ihtiyaç yoktu	Frekans	0	0	5	1	6
		Projenin inşaat uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%0,0	%0,0	%83,3	%16,7	%100,0
		Projenin inşaat uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%0,0	%0,0	%2,8	%2,6	%2,3
		Toplamın yüzdesi	%0,0	%0,0	%1,9	%0,4	%2,3
	Kısmen ihtiyaçtı	Frekans	1	8	23	6	38
		Projenin inşaat uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%2,6	%21,1	%60,5	%15,8	%100,0
		Projenin inşaat uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%16,7	%24,2	%12,8	%15,8	%14,8
		Toplamın yüzdesi	%0,4	%3,1	%8,9	%2,3	%14,8
	İhtiyaçtı	Frekans	3	21	119	19	162
		Projenin inşaat uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%1,9	%13,0	%73,5	%11,7	%100,0
		Projenin inşaat uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%50,0	%63,6	%66,1	%50,0	%63,0
		Toplamın yüzdesi	%1,2	%8,2	%46,3	%7,4	%63,0
	Çok büyük ihtiyaçtı	Frekans	2	4	33	12	51
		Projenin inşaat uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%3,9	%7,8	%64,7	%23,5	%100,0
		Projenin inşaat uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%33,3	%12,1	%18,3	%31,6	%19,8
		Toplamın yüzdesi	%0,8	%1,6	%12,8	%4,7	%19,8
Toplam	Frekans	6	33	180	38	257	
	Projenin inşaat uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%2,3	%12,8	%70,0	%14,8	%100,0	
	Toplamın yüzdesi	%2,3	%12,8	%70,0	%14,8	%100,0	

Ki-Kare Değeri: 9,447

P: 0,397

Korelasyon Değeri : 0,088

Tablo E-4.1: Projenin malzeme desteğine yaptığı katkı düzeyi ile projenin malzeme desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu anket sonuçları analizleri karşılaştırma

		Projenin malzeme desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu			
		Kısmen ihtiyaçtı	İhtiyaçtı	Toplam	
Projenin malzeme desteğine yaptığı katkı düzeyi	Hiç olmadı	Frekans	28	0	28
		Projenin malzeme desteği ile ilgili yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%100,0	%0,0	%100,0
		Projenin malzeme desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%17,5	%0,0	%10,9
		Toplamın yüzdesi	%10,9	%0,0	%10,9
	Kısmen oldu	Frekans	128	97	225
		Projenin malzeme desteği ile ilgili yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%56,9	%43,1	%100,0
		Projenin malzeme desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%80,0	%100,0	%87,5
		Toplamın yüzdesi	%49,8	%37,7	%87,5
	Oldu	Frekans	4	0	4
		Projenin malzeme desteği ile ilgili yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%100,0	%0,0	%100,0
		Projenin malzeme desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%2,5	%0,0	%1,6
		Toplamın yüzdesi	%1,6	%0,0	%1,6
Toplam	Frekans	160	97	257	
	Projenin malzeme desteği ile ilgili yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%62,3	%37,7	%100,0	
	Toplamın yüzdesi	%62,3	%37,7	%100,0	

Ki-Kare Değeri: 22,159

P: 0

Korelasyon Değeri : 0,220

Tablo E-4.2: Projenin malzeme desteğine yaptığı katkı düzeyi ile projenin malzeme destek uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği anket sonuçları analizleri karşılaştırma

		Projenin malzeme destek uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği		Toplam	
		Hiç memnun etmedi	Kısmen memnun etti		
Projenin malzeme desteğine yaptığı katkı düzeyi	Hiç olmadı	Frekans	17	11	28
		Projenin malzeme desteği ile ilgili yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%60,7	%39,3	%100,0
		Projenin malzeme destek uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%58,6	%4,8	%10,9
		Toplamın yüzdesi	%6,6	%4,3	%10,9
	Kısmen oldu	Frekans	12	213	225
		Projenin malzeme desteği ile ilgili yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%5,3	%94,7	%100,0
		Projenin malzeme destek uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%41,4	%93,4	%87,5
		Toplamın yüzdesi	%4,7	%82,9	%87,5
	Oldu	Frekans	0	4	4
		Projenin malzeme desteği ile ilgili yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%0,0	%100,0	%100,0
		Projenin malzeme destek uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%0,0	%1,8	%1,6
		Toplamın yüzdesi	%0,0	%1,6	%1,6
Toplam	Frekans	29	228	257	
	Projenin malzeme desteği ile ilgili yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%11,3	%88,7	%100,0	
	Toplamın yüzdesi	%11,3	%88,7	%100,0	

Ki-Kare Değeri: 76,808

P: 0

Korelasyon Değeri : 0,522

Tablo E-4.3: Projenin malzeme desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu ile projenin malzeme destek uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği anket sonuçları analizleri karşılaştırma

		Projenin malzeme destek uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği		Toplam	
		Hiç memnun etmedi	Kısmen memnun etti		
Projenin malzeme desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	Kısmen ihtiyaçtı	Frekans	29	131	160
		Projenin malzeme desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%18,1	%81,9	%100,0
		Projenin malzeme destek uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%100,0	%57,5	%62,3
		Toplamın yüzdesi	%11,3	%51,0	%62,3
	İhtiyaçtı	Frekans	0	97	97
		Projenin malzeme desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%0,0	%100,0	%100,0
		Projenin malzeme destek uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%0,0	%42,5	%37,7
		Toplamın yüzdesi	%0,0	%37,7	%37,7
Toplam	Frekans	29	228	257	
	Projenin malzeme desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%11,3	%88,7	%100,0	
	Toplamın yüzdesi	%11,3	%88,7	%100,0	

Ki-Kare Değeri: 19,817

P: 0

Korelasyon Değeri : 0,278

Tablo E-5.1: Projenin eğitime yaptığı katkı düzeyi ile projenin eğitim uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu anket sonuçları analizleri karşılaştırma

		Projenin eğitim uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu		Toplam	
		İhtiyaçtı	Çok büyük ihtiyaçtı		
Projenin eğitime yaptığı katkı düzeyi	Kısmen oldu	Frekans	74	24	98
		Projenin eğitime yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%75,5	%24,5	%100,0
		Projenin eğitim uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%52,1	%20,9	%38,1
		Toplamın yüzdesi	%28,8	%9,3	%38,1
	Oldu	Frekans	51	36	87
		Projenin eğitime yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%58,6	%41,4	%100,0
		Projenin eğitim uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%35,9	%31,3	%33,9
		Toplamın yüzdesi	%19,8	%14,0	%33,9
	Çok oldu	Frekans	17	55	72
		Projenin eğitime yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%23,6	%76,4	%100,0
		Projenin eğitim uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%12,0	%47,8	%28,0
		Toplamın yüzdesi	%6,6	%21,4	%28,0
Toplam	Frekans	142	115	257	
	Projenin eğitime yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%55,3	%44,7	%100,0	
	Toplamın yüzdesi	%55,3	%44,7	%100,0	

Ki-Kare Değeri: 45,821

P: 0

Korelasyon Değeri : 0,409

Tablo E-5.2: Projenin eğitime yaptığı katkı düzeyi ile projenin eğitim uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi anket sonuçları analizleri karşılaştırma

		Projenin eğitim uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği		Toplam	
		Memnun etti	Çok memnun etti		
Projenin eğitime yaptığı katkı düzeyi	Kismen oldu	Frekans	74	24	98
		Projenin eğitime yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%75,5	%24,5	%100,0
		Projenin eğitim uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%52,1	%20,9	%38,1
		Toplamın yüzdesi	%28,8	%9,3	%38,1
	Oldu	Frekans	51	36	87
		Projenin eğitime yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%58,6	%41,4	%100,0
		Projenin eğitim uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%35,9	%31,3	%33,9
		Toplamın yüzdesi	%19,8	%14,0	%33,9
	Çok oldu	Frekans	17	55	72
		Projenin eğitime yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%23,6	%76,4	%100,0
		Projenin eğitim uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%12,0	%47,8	%28,0
		Toplamın yüzdesi	%6,6	%21,4	%28,0
Toplam	Frekans	142	115	257	
	Projenin eğitime yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%55,3	%44,7	%100,0	
	Toplamın yüzdesi	%55,3	%44,7	%100,0	

Ki-Kare Değeri: 45,821

P: 0

Korelasyon Değeri : 0,409

Tablo E-5.3: Projenin eğitim uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu ile projenin eğitim uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi anket sonuçları analizleri karşılaştırma

		Projenin eğitim uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği		Toplam	
		Memnun etti	Çok memnun etti		
Projenin eğitim uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	İhtiyaçtı	Frekans	142	0	142
		Projenin eğitim uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%100,0	%0,0	%100,0
		Projenin eğitim uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%100,0	%0,0	%55,3
		Toplamın yüzdesi	%55,3	%0,0	%55,3
	Çok büyük ihtiyaçtı	Frekans	0	115	115
		Projenin eğitim uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%0,0	%100,0	%100,0
		Projenin eğitim uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%0,0	%100,0	%44,7
		Toplamın yüzdesi	%0,0	%44,7	%44,7
Toplam	Frekans	142	115	257	
	Projenin eğitim uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%55,3	%44,7	%100,0	
	Toplamın yüzdesi	%55,3	%44,7	%100,0	

Ki-Kare Değeri: 257,0

P: 0

Korelasyon Değeri : 1,000

Tablo E-6.1: Projenin ekonomiye yaptığı katkı düzeyi ile projenin ekonomi uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu anket sonuçları analizleri karşılaştırma

		Projenin ekonomi uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu			Toplam	
		Kısmen ihtiyaçtı	İhtiyaçtı	Çok büyük ihtiyaçtı		
Projenin ekonomiye yaptığı katkı düzeyi	Hiç olmadı	Frekans	1	0	0	1
		Projenin ekonomiye yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%100,0	%0,0	%0,0	%100,0
		Projenin ekonomi uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%100,0	%0,0	%0,0	%0,4
		Toplamın yüzdesi	%0,4	%0,0	%0,0	%0,4
	Kısmen oldu	Frekans	0	95	10	105
		Projenin ekonomiye yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%0,0	%90,5	%9,5	%100,0
		Projenin ekonomi uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%0,0	%61,7	%9,8	%40,9
		Toplamın yüzdesi	%0,0	%37,0	%3,9	%40,9
	Oldu	Frekans	0	59	92	151
		Projenin ekonomiye yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%0,0	%39,1	%60,9	%100,0
		Projenin ekonomi uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%0,0	%38,3	%90,2	%58,8
		Toplamın yüzdesi	%0,0	%23,0	%35,8	%58,8
Toplam	Frekans	1	154	102	257	
	Projenin ekonomiye yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%0,4	%59,9	%39,7	%100,0	
	Toplamın yüzdesi	%0,4	%59,9	%39,7	%100,0	

Ki-Kare Değeri: 325,543

P: 0

Korelasyon Değeri : 0,524

Tablo E-6.2: Projenin ekonomiye yaptığı katkı düzeyi ile projenin ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği anket sonuçları analizleri karşılaştırma

		Projenin ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği			Toplam	
		Hiç memnun etmedi	Kısmen memnun etti	Memnun etti		
Projenin ekonomiye yaptığı katkı düzeyi	Hiç olmadı	Frekans	1	0	0	1
		Projenin ekonomiye yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%100,0	%0,0	%0,0	%100,0
		Projenin ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%100,0	%0,0	%0,0	%0,4
		Toplamın yüzdesi	%0,4	%0,0	%0,0	%0,4
	Kısmen oldu	Frekans	0	105	0	105
		Projenin ekonomiye yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%0,0	%100,0	%0,0	%100,0
		Projenin ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%0,0	%100,0	%0,0	%40,9
		Toplamın yüzdesi	%0,0	%40,9	%0,0	%40,9
	Oldu	Frekans	0	0	151	151
		Projenin ekonomiye yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%0,0	%0,0	%100,0	%100,0
		Projenin ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%0,0	%0,0	%100,0	%58,8
		Toplamın yüzdesi	%0,0	%0,0	%58,8	%58,8
Toplam	Frekans	1	105	151	257	
	Projenin ekonomiye yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%0,4	%40,9	%58,8	%100,0	
	Toplamın yüzdesi	%0,4	%40,9	%58,8	%100,0	

Ki-Kare Değeri: 514,000

P: 0

Korelasyon Değeri : 1,000

Tablo E-6.3: Projenin ekonomi uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu ile projenin ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği anket sonuçları analizleri karşılaştırma

			Projenin ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği			Toplam
			Hiç memnun etmedi	Kısmen memnun etti	Memnun etti	
Projenin ekonomi uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	Kısmen ihtiyaçtı	Frekans	1	0	0	1
		Projenin ekonomi uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%100,0	%0,0	%0,0	%100,0
		Projenin ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%100,0	%0,0	%0,0	%0,4
		Toplamın yüzdesi	%0,4	%0,0	%0,0	%0,4
	İhtiyaçtı	Frekans	0	95	59	154
		Projenin ekonomi uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%0,0	%61,7	%38,3	%100,0
		Projenin ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%0,0	%90,5	%39,1	%59,9
		Toplamın yüzdesi	%0,0	%37,0	%23,0	%59,9
	Çok büyük ihtiyaçtı	Frekans	0	10	92	102
		Projenin ekonomi uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%0,0	%9,8	%90,2	%100,0
		Projenin ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%0,0	%9,5	%60,9	%39,7
		Toplamın yüzdesi	%0,0	%3,9	%35,8	%39,7
Toplam	Frekans	1	105	151	257	
	Projenin ekonomi uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%0,4	%40,9	%58,8	%100,0	
	Toplamın yüzdesi	%0,4	%40,9	%58,8	%100,0	

Ki-Kare Değeri: 325,543

P: 0

Korelasyon Değeri : 0,524

Tablo E-7: Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi ile projenin inşaata yaptığı katkı düzeyi anket sonuçları analizleri karşılaştırma

		Projenin inşaata yaptığı katkı düzeyi			Toplam	
		Hiç olmadı	Kısmen oldu	Oldu		
Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi	Hiç olmadı	Frekans	0	13	33	46
		Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%0,0	%28,3	%71,7	%100,0
		Projenin inşaata yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%0,0	%22,4	%19,2	%17,9
		Toplamın yüzdesi	%0,0	%5,1	%12,8	%17,9
	Kısmen oldu	Frekans	12	18	48	78
		Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%15,4	%23,1	%61,5	%100,0
		Projenin inşaata yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%44,4	%31,0	%27,9	%30,4
		Toplamın yüzdesi	%4,7	%7,0	%18,7	%30,4
	Oldu	Frekans	15	27	91	133
		Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%11,3	%20,3	%68,4	%100,0
		Projenin inşaata yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%55,6	%46,6	%52,9	%51,8
		Toplamın yüzdesi	%5,8	%10,5	%35,4	%51,8
Toplam	Frekans	27	58	172	257	
	Projenin tarıma yaptığı katkı düzeyi içindeki yüzdesi	%10,5	%22,6	%66,9	%100,0	
	Toplamın yüzdesi	%10,5	%22,6	%66,9	%100,0	

Ki-Kare Değeri: 8,190

P: 0,085

Korelasyon Değeri : -0,008

Tablo E-8 : Projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu ile projenin hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu anket sonuçları analizleri karşılaştırma

		Projenin hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu			Toplam	
		Kısmen ihtiyaçtı	İhtiyaçtı	Çok büyük ihtiyaçtı		
Projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	Hiç ihtiyaç yoktu	Frekans	0	0	9	9
		Projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%0,0	%0,0	%100,0	%100,0
		Projenin hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%0,0	%0,0	%15,5	%3,5
		Toplamın yüzdesi	%0,0	%0,0	%3,5	%3,5
	Kısmen ihtiyaçtı	Frekans	0	11	0	11
		Projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%0,0	%100,0	%0,0	%100,0
		Projenin hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%0,0	%8,3	%0,0	%4,3
		Toplamın yüzdesi	%0,0	%4,3	%0,0	%4,3
	İhtiyaçtı	Frekans	56	69	45	170
		Projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%32,9	%40,6	%26,5	%100,0
		Projenin hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%83,6	%52,3	%77,6	%66,1
		Toplamın yüzdesi	%21,8	%26,8	%17,5	%66,1
	Çok büyük ihtiyaçtı	Frekans	11	52	4	67
		Projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%16,4	%77,6	%6,0	%100,0
		Projenin hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%16,4	%39,4	%6,9	%26,1
		Toplamın yüzdesi	%4,3	%20,2	%1,6	%26,1
Toplam	Frekans	67	132	58	257	
	Projenin tarım uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%26,1	%51,4	%22,6	%100,0	
	Projenin hayvancılık uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%100,0	%100,0	%100,0	%100,0	
	Toplamın yüzdesi	%26,1	%51,4	%22,6	%100,0	

Ki-Kare Değeri: 68,925

P: 0

Korelasyon Değeri : -0,133

Tablo E-9: Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği ile projenin ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği anketi sonuçları analizleri karşılaştırma tablosu

		Projenin ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği			Toplam	
		Hiç memnun etmedi	Kısmen memnun etti	Memnun etti		
Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği	Hiç memnun etmedi	Frekans	0	27	19	46
		Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%0,0	%58,7	%41,3	%100,0
		Projenin ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%0,0	%25,7	%12,6	%17,9
		Toplamın yüzdesi	%0,0	%10,5	%7,4	%17,9
	Kısmen memnun etti	Frekans	0	17	36	53
		Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%0,0	%32,1	%67,9	%100,0
		Projenin ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%0,0	%16,2	%23,8	%20,6
		Toplamın yüzdesi	%0,0	%6,6	%14,0	%20,6
	Memnun etti	Frekans	1	61	79	141
		Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%0,7	%43,3	%56,0	%100,0
		Projenin ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%100,0	%58,1	%52,3	%54,9
		Toplamın yüzdesi	%0,4	%23,7	%30,7	%54,9
	Çok memnun etti	Frekans	0	0	17	17
		Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%0,0	%0,0	%100,0	%100,0
		Projenin ekonomi uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%0,0	%0,0	%11,3	%6,6
		Toplamın yüzdesi	%0,0	%0,0	%6,6	%6,6
Toplam	Frekans	1	105	151	257	
	Projenin tarım uygulamalarının yöre halkını ne ölçüde memnun ettiği içindeki yüzdesi	%0,4	%40,9	%58,8	%100,0	
	Toplamın yüzdesi	%0,4	%40,9	%58,8	%100,0	

Ki-Kare Değeri : 20,795

P: 0,002

Korelasyon Değeri: 0,145

Tablo E-10: Projenin malzeme desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu ile projenin ekonomi desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu anketi sonuçları analizleri karşılaştırma tablosu

		Projenin ekonomi desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu			Toplam	
		Kısmen ihtiyaçtı	İhtiyaçtı	Çok büyük ihtiyaçtı		
Projenin malzeme desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu	Kısmen ihtiyaçtı	Frekans	1	116	43	160
		Projenin malzeme desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%0,6	%72,5	%26,9	%100,0
		Projenin ekonomi desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%100,0	%75,3	%42,2	%62,3
		Toplamın yüzdesi	%0,4	%45,1	%16,7	%62,3
	İhtiyaçtı	Frekans	0	38	59	97
		Projenin malzeme desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%0,0	%39,2	%60,8	%100,0
		Projenin ekonomi desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%0,0	%24,7	%57,8	%37,7
Toplamın yüzdesi		%0,0	%14,8	%23,0	%37,7	
Toplam	Frekans	1	154	102	257	
	Projenin malzeme desteği uygulamalarına yöre halkının ne düzeyde ihtiyaç duyduğu içindeki yüzdesi	%0,4	%59,9	%39,7	%100,0	
	Toplamın yüzdesi	%0,4	%59,9	%39,7	%100,0	

Ki-Kare Değeri : 29,336

P: 0

Korelasyon Değeri : 0,338